

R A P O R T

O STANIE GMINY BRUDZEŃ DUŻY ZA ROK 2023

URZĄD GMINY BRUDZEŃ DUŻY
UL. TORUŃSKA 2
09-414 BRUDZEŃ DUŻY
www.brudzen.pl

Spis treści

WSTĘP	4
1. CHARAKTERYSTYKA GMINY	5
1.1. Położenie i powierzchnia gminy	5
1.2. Organy gminy	6
1.3. Gminne jednostki organizacyjne	21
1.4. Sołectwa	22
1.5. Partnerstwo międzygminne	26
1.6. Ludność i dynamika zmian	29
1.7. Gospodarstwa Rolne	34
1.8. Podmioty gospodarcze	36
1.9. Organizacje pozarządowe działające na terenie gminy Brudzeń Duży	36
1.10. Ochotnicze Straże Pożarne na terenie gminy	39
2. SYTUACJA FINANSOWA GMINY	43
2.1. Wysokość budżetu i poziom zadłużenia	43
2.2. Zaległości podatkowe podatników	47
3. STAN REALIZACJI INWESTYCJI	48
3.1. Zadania i poziom wydatków inwestycyjnych	48
3.2. Wnioski o dofinansowanie złożone i otrzymane przez Gminę w 2023 r.	50
4. ZADANIA REMONTOWE ZREALIZOWANE W 2023 ROKU W SOŁECTWACH	52
4.1. Remonty dróg	52
4.2. Mazowiecki Instrument Aktywizacji Sołectw	53
5. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA I ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE	54
5.1. Infrastruktura techniczna	54
5.2. Zagospodarowanie przestrzenne	58
6. GOSPODARKA ODPADAMI I OCHRONA ŚRODOWISKA	60
6.1. Gospodarowanie odpadami	60
6.2. Zadania z zakresu ochrony środowiska	64
6.3. Edukacja ekologiczna w gminie	71
6.4. Program opieki nad zwierzętami	72
7. TRANSPORT	74
7.1. Komunikacja miejska	74
7.2. Dowożenie dzieci	74
8. OŚWIATA	76
8.1. Baza Oświatowa	76
8.2. Sieć szkolno-przedszkolna w 2023 roku w gminie Brudzeń Duży	76

8.3.	Efektywność nauczania	78
8.4.	Pomoc materialna dla uczniów	78
8.5.	Poziom wydatków na oświatę.....	79
9.	WAŻNE WYDARZENIA I PROMOCJA GMINY	82
9.1.	Wydarzenia kulturalne i promocja gminy	82
9.2	Sport w gminie	90
9.3	Gminna Biblioteka Publiczna.....	91
10.	STAN MIENIA KOMUNALNEGO	100
10.1.	Przysługujące gminie prawa własności	100
10.2.	Zmiany w stanie mienia komunalnego w 2023 roku	100
10.3.	Wysokość dochodów oraz wartość własności nieruchomości.....	101
10.4.	Gospodarowanie zasobem mieszkaniowym gminy	101
11.	POMOC SPOŁECZNA	104
11.1.	Działalność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w 2023 roku	104
11.2.	Gminne programy wspierania rodziny	109
11.3.	Program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych	117
11.4.	Ochrona zdrowia	119
12.	DZIAŁALNOŚĆ GMINNEGO PRZEDSIĘBIORSTWA KOMUNALNEGO BRUDZEŃ DUŻY SP. Z O.O.	122

WSTĘP

Fot. 1. Wójt Gminy Brudzeń Duży Michał Twardy

Drodzy Mieszkańcy,
mam zaszczyt zaprezentować Państwu piąte już wydanie Raportu o Stanie Gminy Brudzeń Duży, sporządzonego zgodnie z art. 28aa ust 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym. Na ponad 150 stronach raportu podsumowaliśmy działalność Rady Gminy, Wójta, Jednostek Organizacyjnych i Jednostek Pomocniczych. W tej publikacji znajdą Państwo informacje o tym co działo się przez cały 2023 rok na terenie naszej gminy. Opisaliliśmy zrealizowane i planowane inwestycje, wydarzenia kulturalne, sportowe oraz patriotyczne. Raport o Stanie Gminy Brudzeń Duży to kompleksowe podsumowanie podjętych działań w naszym samorządzie. Mam nadzieję, że

przygotowane i zebrane informacje pomogą Państwu spojrzeć szerzej na podejmowane decyzje i pozwolą Państwu zapoznać się z ich realizacją oraz uzyskanymi efektami.

Rok 2023 był dla nas wszystkich rokiem trudnym. Po okresie pandemii koronawirusa, która wybuchła trzy lata temu, nasza gmina stanęła przed kolejnym wyzwaniem, wybuchem wojny na Ukrainie, który sprawił, że wszyscy samorządowcy musieli podjąć szereg działań związanych z udzieleniem pomocy osobom szukającym schronienia w naszej ojczyźnie i naszej gminie. Jako społeczeństwo zdaliśmy ten egzamin na przysłowiową piątkę, co mnie jako obecnego wójta bardzo cieszy i napawa optymizmem, że społeczność gminy Brudzeń Duży potrafi współpracować i pomagać ludziom potrzebującym, nie patrząc na narodowość, wyznanie, odmienność kulturową czy zasoby materialne. Kolejnym problemem, który dotknął naszą gminę, był kryzys związany z brakiem dostępności węgla i innych paliw, służących do ogrzewania naszych domostw, oraz rosnące ceny tych surowców. Wiem, że nasz samorząd również i z tym problemem poradził sobie doskonale.

Rok 2023 był dla nas wszystkich rokiem tak jak wspominałem trudnym, ale pod wieloma względami bardzo dobrym. Wspólnie z Radnymi Gminy Brudzeń Duży zrealizowaliśmy szereg zaplanowanych inwestycji. Dzięki wyłożonej pracy wielu osób, w tym urzędników, nasza gmina pozyskała rekordową kwotę ponad 14,6 mln złotych z funduszy zewnętrznych, dzięki którym zrealizowaliśmy i będziemy realizować inwestycje również w tym i kolejnych latach.

Osiągnęliśmy bardzo wiele, ale to tylko dzięki intensywnej pracy i dobrej współpracy, za którą bardzo serdecznie wszystkim zaangażowanym w rozwój naszej gminy dziękuję. Realizacja naszych planów i projektów nie byłaby możliwa bez wsparcia życzliwych nam przedstawicieli władz samorządowych oraz rządowych, a także bez współpracy z naszymi Radnymi, Sołtysami, pracownikami Urzędu Gminy w Brudzeniu Dużym i jednostek organizacyjnych gminy oraz całej naszej społeczności.

Zachęcam Państwa do lektury.

*Z wyrazami szacunku
Michał Twardy
Wójt Gminy Brudzeń Duży*

1. CHARAKTERYSTYKA GMINY

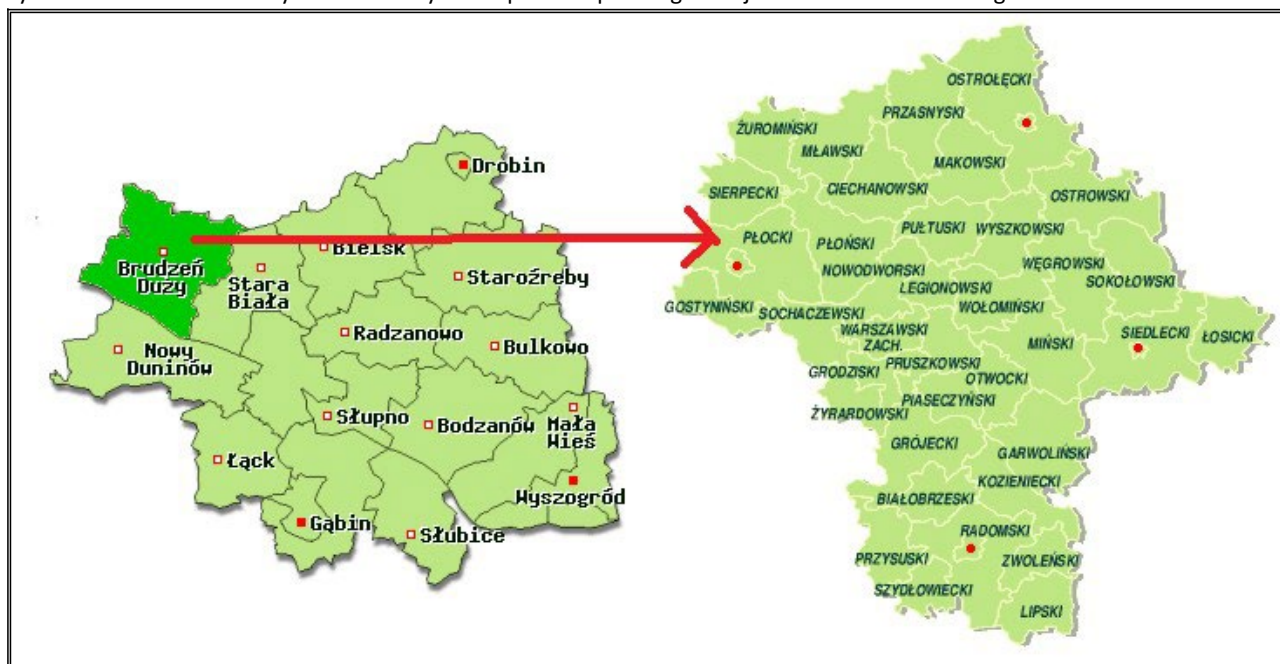
1.1. Położenie i powierzchnia gminy

Gminę Brudzeń Duży, w obecnych granicach administracyjnych, utworzono Uchwałą Wojewódzkiej Rady Narodowej w Warszawie, z dnia 1 stycznia 1973 roku.

Gmina składa się z 43 miejscowości i podzielona jest na 33 sołectwa.

Położna jest w województwie mazowieckim, w zachodniej części powiatu płockiego nad rzeką Wisłą, a także wzdłuż meandrującej rzeki Skrwy. Na terenie gminy znajduje się Brudzeński Park Krajobrazowy. Wśród gmin powiatu płockiego gmina Brudzeń Duży zajmuje pierwszą lokatę pod względem wielkości z powierzchnią 162 km kwadratowych, co stanowi 9% powierzchni powiatu. Liczba mieszkańców gminy na koniec 2023 roku wyniosła 8103 mieszkańców.

Rysunek 1. Położenie Gminy Brudzeń Duży na tle powiatu płockiego i województwa mazowieckiego

Gmina graniczy :

- od strony północno-zachodniej z gminą Tłuchowo powiatu lipnowskiego,
- od północnego wschodu z gminą Mochowo powiatu sierpeckiego,
- od wschodu z gminą Stara Biała powiatu płockiego,
- od strony południowej z rzeką Wisłą (a za nią z gminą Nowy Duninów),
- od strony południowo-zachodniej z gminą Dobrzyń nad Wisłą (a za nią z gminą Włocławek).

Gmina zlokalizowana jest na skrzyżowaniu ważnych dróg, dzięki którym możliwy jest dojazd do takich miast jak Płock, Włocławek, Toruń.

Podstawowym celem działalności Urzędu jest zapewnienie klientom profesjonalnej i przychylnej obsługi. Urząd Gminy realizuje zadania własne oraz zadania zlecone przez administrację rządową. Do zadań własnych gminy należy dbałość o porządek publiczny, oświatę, kulturę, infrastrukturę, pomoc społeczną, ochronę środowiska. Natomiast zadania zlecone przez administrację rządową dotyczą spraw obywatelskich, stanu cywilnego, wyborów i obronności.

Do zadań Wójta, zgodnie z ustawą z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, należy w szczególności:

- kierowanie bieżącymi sprawami Gminy;
- reprezentowanie Gminy na zewnątrz;
- określenie i realizowanie polityki kadrowej i płacowej w Urzędzie, zatrudnianie i zwalnianie pracowników, zatrudnianie i zwalnianie kierowników jednostek organizacyjnych, występowanie z wnioskiem o powołanie lub odwołanie Skarbnika Gminy;
- gospodarowanie mieniem komunalnym i podejmowanie decyzji majątkowych związanych z prowadzeniem bieżącej działalności Gminy oraz składanie oświadczeń woli w tym zakresie;
- opracowywanie i przedkładanie projektów uchwał Radzie Gminy;
- zapewnienie wykonania uchwał i określenie sposobu ich wykonania;
- przedstawianie projektu budżetu pod obrady Komisji i Rady Gminy i jego wykonywanie, przedkładanie uchwał i zarządzeń podejmowanych w tym zakresie organom nadzoru;
- współdziałanie z Wojewodą przy wykonywaniu zadań zleconych z zakresu administracji rządowej w ramach podpisanych porozumień;
- wykonywanie zadań zleconych z zakresu administracji rządowych powierzonych gminie;
- wydawanie przepisów porządkowych w formie zarządzeń;
- wydawanie przepisów wewnętrznych w formie regulaminów, instrukcji, procedur, itd.;
- wydawanie decyzji w sprawach indywidualnych z zakresu administracji publicznej oraz podpisywanie decyzji z zakresu administracji publicznej;
- podejmowanie innych decyzji w sprawach należących do zadań Urzędu, podpisywanie pism i dokumentów wychodzących z Urzędu;
- wykonywanie zadań Szefa Obrony Cywilnej Gminy;
- wykonywanie zadań w ramach powszechnego obowiązku obrony;
- kierowanie działaniami na obszarze Gminy w celu zapobiegania skutkom klęsk żywiołowych oraz ich usuwania;
- zapewnianie warunków organizacyjnych dla sprawnego funkcjonowania Urzędu, a zwłaszcza dbanie o efektywność i dyscyplinę pracy oraz należyte załatwianie spraw mieszkańców gminy;
- zapewnianie realizacji kontroli ustalonych zadań oraz przestrzegania prawa;
- rozstrzyganie sporów kompetencyjnych pomiędzy stanowiskami pracy, zatwierdzanie przydziałów czynności dla poszczególnych stanowisk pracy oraz kierowanie pracą Urzędu;
- przyjmowanie oświadczeń o stanie majątkowym od kierowników gminnych jednostek organizacyjnych, Zastępcy Wójta, Sekretarza, Skarbnika i pracowników samorządowych upoważnionych przez Wójta do wydawania w jego imieniu decyzji;
- ustalanie regulaminu pracy Urzędu;
- przyjmowanie mieszkańców w ramach skarg i wniosków;
- przyjmowanie ustnych oświadczeń woli od spadkobierców;
- nadzorowanie działalności Sołtysów Gminy;
- wykonywanie innych zadań ustalonych dla Wójta przez przepisy prawa oraz uchwały Rady Gminy.

W 2023 r. Wójt Gminy przyjmował mieszkańców, w sprawie skarg i wniosków, w każdy poniedziałek w godzinach 9⁰⁰ – 17⁰⁰ oraz w miarę możliwości w innych dniach w tygodniu. Uczestniczył w posiedzeniach wspólnych Komisji Rady i Rady Gminy.

W 2023 roku zostało wydanych 55 Zarządzeń Wójta Gminy Brudzeń Duży.

Wójt Gminy wykonuje swoje zadania przy pomocy jednostki organizacyjnej - Urzędu Gminy w Brudzeniu Dużym. Urząd Gminy spełnia zadania mające na celu realizację spoczywających na gminie zadań własnych, zadań zleconych, zadań wykonywanych na podstawie porozumienia z organami administracji rządowej (zadań zleconych), zadań publicznych powierzonych gminie w drodze zawartych porozumień.

Strukturę organizacyjną i zasady funkcjonowania Urzędu określa *Regulamin Organizacyjny Urzędu Gminy Brudzeń Duży* nadany przez Wójta Gminy Brudzeń Duży w drodze Zarządzenia Nr 245/22 z dnia 18 stycznia 2022 r. W skład Urzędu wchodzi referaty i samodzielne stanowiska.

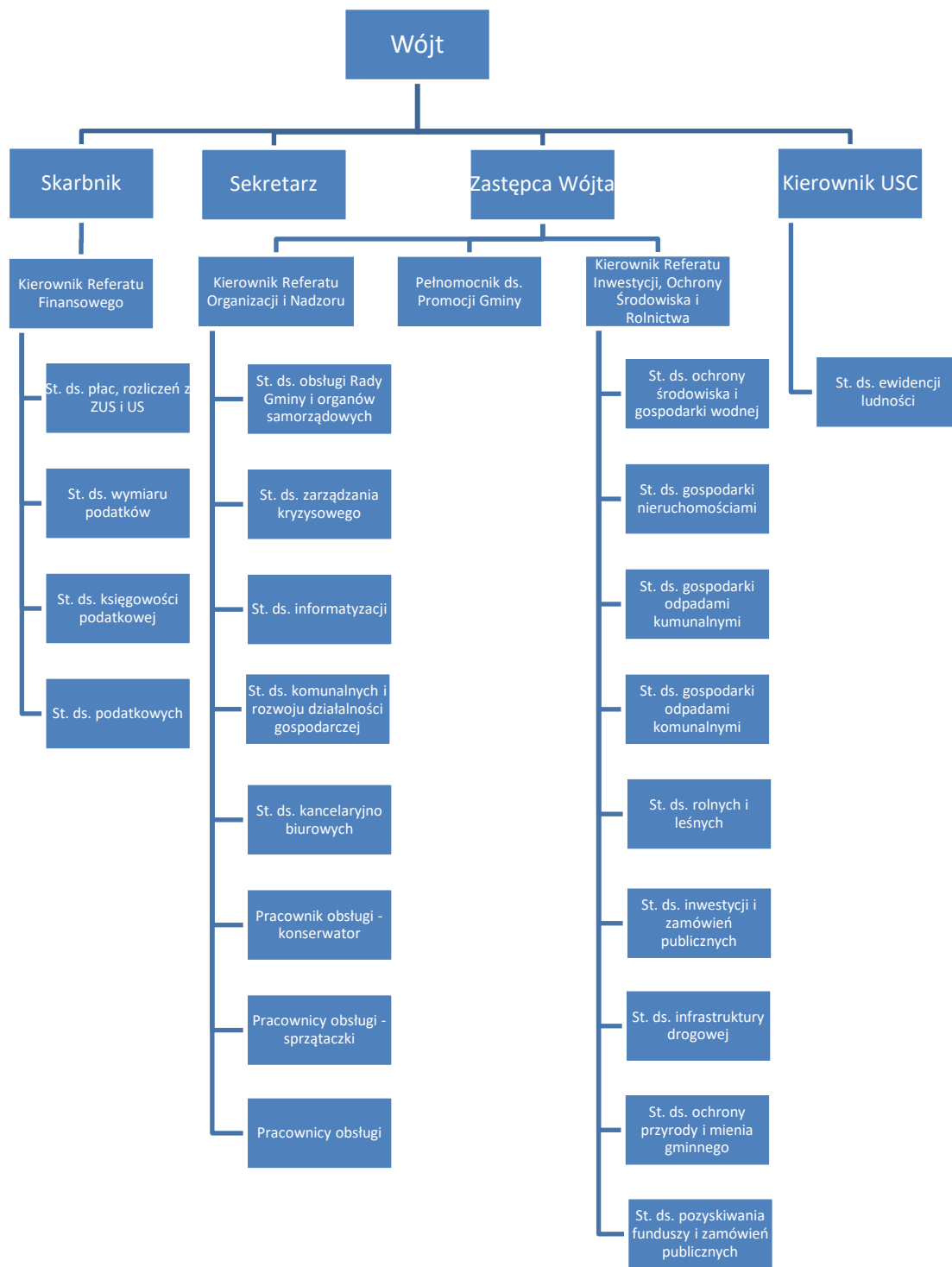
Fot. 2. Budynek Urzędu Gminy w Brudzeniu Dużym

Strukturę organizacyjną i zasady funkcjonowania Urzędu określa *Regulamin Organizacyjny Urzędu Gminy Brudzeń Duży* nadany przez Wójta Gminy Brudzeń Duży w drodze Zarządzenia Nr 245/22 z dnia 18 stycznia 2022 r. W skład Urzędu wchodzi referaty i samodzielne stanowisko.

Struktura Organizacyjna Urzędu Gminy Brudzeń Duży kształtuje się następująco:

Tabela 1. Schemat organizacyjny w Urzędzie Gminy Brudzeń Duży

RADA GMINY

Rada Gminy Brudzeń Duży jest organem stanowiącym i kontrolnym Gminy, wybieranym na pięcioletnią kadencję. Do właściwości rady gminy należą wszystkie sprawy pozostające w zakresie działania gminy. Są to m.in.:

- uchwalanie statutu gminy,
- uchwalanie budżetu gminy,
- uchwalanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- podejmowanie uchwał w sprawach podatków i opłat w granicach określonych w odrębnych ustawach.

Ustrój gminy określa Statut Gminy Brudzeń Duży przyjęty Uchwałą Nr XXXVII/244/18 Rady Gminy Brudzeń Duży z dn. 5 listopada 2018 r. (Dz. Urz. Woj. Maz., poz. 10589 z dn. 05 listopada 2018 r.) ze zmianą przyjętą Uchwałą Nr XI/82/19 Rady Gminy Brudzeń Duży z dnia 29 października 2019 r. (Dz. Urz. Woj. Maz., poz. 12593 z dn. 08 listopada 2019 r.).

Rada Gminy Brudzeń Duży liczy 15 radnych wybieranych w wyborach powszechnych. Wybory do samorządu gminnego odbyły się w dniu 21 października w 2018 r.

Przewodniczącym Rady Gminy jest pan Tadeusz Wojciech Borowicki, a Wiceprzewodniczącym Rady Gminy pan Lech Franciszek Rutkowski.

Skład Rady Gminy Brudzeń Duży VIII kadencji przedstawia się następująco:

Pan Tadeusz Wojciech Borowicki - Przewodniczący Rady Gminy,
Pan Lech Franciszek Rutkowski - Wiceprzewodniczący Rady Gminy,
Pan Sławomir Karpiński – Radny Rady Gminy,
Pani Walentyna Kowalska – Radna Rady Gminy,
Pan Tomasz Krankiewicz – Radny Rady Gminy,
Pani Aleksandra Maria Krzemińska – Radna Rady Gminy,
Pan Adam Roman Mański – Radny Rady Gminy,
Pan Sławomir Marciniak – Radny Rady Gminy,
Pani Iwona Matusiak – Radna Rady Gminy,
Pan Rafał Nowak – Radny Rady Gminy,
Pani Anna Pawlikowska – Radna Rady Gminy,
Pani Hanna Danuta Skierkowska – Radna Rady Gminy,
Pan Ryszard Skonieczny – Radny Rady Gminy,
Pan Andrzej Piotr Szwech – Radny Rady Gminy,
Pan Michał Wrześniewski – Radny Rady Gminy,

Fot. 3. Rada Gminy Brudzeń Duży kadencji 2018-2023

Od góry od lewej: Michał Wrześniewski, Tomasz Krankiewicz, Sławomir Marciniak, Aleksandra Krzemińska, Andrzej Szwech, Anna Pawlikowska, Ryszard Skonieczny, Rafał Nowak.

Na dole od lewej: Sławomir Karpiński, Iwona Matusiak, Walentyna Kowalska, Tadeusz Borowicki (Przewodniczący Rady Gminy), Andrzej Dwojnych (Wójt Gminy), Hanna Skierkowska, Lech Rutkowski (Wiceprzewodniczący Rady Gminy), Adam Mański.

Rada Gminy korzysta z systemu pozwalającego na transmitowanie i nagrywanie obrad rady gminy za pomocą urządzeń rejestrujących obraz i dźwięk, a także na odbywanie głosowań jawnych za pomocą urządzeń umożliwiających sporządzenie i utrwalenie imiennego wykazu głosowań radnych.

Rada obraduje na sesjach zwołanych przez Przewodniczącego Rady Gminy. Termin sesji, jej miejsce i porządek obrad podaje się do wiadomości mieszkańców. W 2023 roku Rada Gminy Brudzeń Duży w sprawach należących do jej kompetencji obradowała i podejmowała uchwały na dwunastu (12) sesjach, podczas których przyjęła łącznie osiemdziesiąt osiem (88) uchwał. W posiedzeniach Rady Gminy czynnie uczestniczyli: Wójt Gminy Brudzeń Duży i Zastępca Wójta Gminy, Skarbnik Gminy oraz w zależności od omawianych tematów, pracownicy merytoryczni urzędu i zaproszone osoby, w tym dyrektorzy i kierownicy jednostek organizacyjnych.

Tabela 2. Wykaz uchwał Rady Gminy podjętych w 2022 roku

Lp.	Numer uchwały	Data podjęcia	Przedstawienie uchwały	Termin wykonania
1	Nr XLV/320/23	23 lutego 2023r.	Uchwała Nr XLV/320/23 Rady Gminy Brudzeń Duży z dnia 23 lutego 2023r. w sprawie : zmiany wieloletniej prognozy finansowej Gminy Brudzeń Duży na lata 2023 – 2033.	z dniem podjęcia
2	Nr XLV/321/23	23 lutego 2023r.	Uchwała Nr XLV/321/23 Rady Gminy Brudzeń Duży z dnia 23 lutego 2023r. zmieniająca Uchwałę Budżetową Gminy Nr XLIV/313/22 z dnia 29 grudnia 2022 r	z dniem podjęcia i obowiązuje w 2023 r.
3	Nr XLVI/322/23	09 marca 2023 r.	Uchwała Nr XLVI/322/23 Rady Gminy Brudzeń Duży z dnia 09 marca 2023 r. w sprawie : zmiany wieloletniej prognozy finansowej Gminy Brudzeń Duży na lata 2023 – 2033.	z dniem podjęcia
4	Nr XLVI/323/23	09 marca 2023 r.	Uchwała Nr XLVI/323/23 Rady Gminy Brudzeń Duży z dnia 9 marca 2023 r. zmieniająca Uchwałę Budżetową Gminy Nr XLIV/313/22 z dnia 29 grudnia 2022 r.	z dniem podjęcia i obowiązuje w 2023 r.

5	Nr XLVI/324/ 23	09 marca 2023 r.	Uchwała Nr XLVI/324/ 23 Rady Gminy Brudzeń Duży z dnia 09 marca 2023 r. wyrażenia zgody na zawarcie kolejnej umowy najmu lokalu użytkowego z dotychczasowym najemcą na czas oznaczony do lat 3.	z dniem podjęcia
6	Nr XLVI/325/ 23	09 marca 2023 roku	Uchwała Nr XLVI/325/ 23 Rady Gminy Brudzeń Duży z dnia 09 marca 2023 r. wyrażenia zgody na zawarcie kolejnej umowy najmu lokalu użytkowego z dotychczasowym najemcą na czas oznaczony do lat 3.	z dniem podjęcia
7	Nr XLVI/326 /23	09 marca 2023 r.	Uchwała Nr XLVI/ 326 /23 Rady Gminy Brudzeń Duży z dnia 09 marca 2023 r. w sprawie uchwalenia „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Brudzeń Duży na lata 2022-2025 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2029	z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu w sposób zwyczajowo przyjęty na terenie gminy.
8	Nr XLVI/327/23	09 marca 2023 r.	Uchwała Nr XLVI/327/23 Rady Gminy Brudzeń Duży z dnia 09 marca 2023 r. w sprawie uchwalenia Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Brudzeń Duży	wchodzi w życie po upływie 14 dni od ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Mazowieckiego
9	XLVI/328/23	09 marca 2023 r.	Uchwała Nr XLVI/328/23 Rady Gminy Brudzeń Duży z dnia 09 marca 2023 r. w sprawie określenia górnych stawek opłat ponoszonych przez właścicieli nieruchomości za usługi w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych lub osadników w instalacjach przydomowych oczyszczalni ścieków i transportu nieczystości ciekłych oraz odbierania odpadów komunalnych na terenie gminy Brudzeń Duży.	wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia jej ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Mazowieckiego o.
10	Nr XLVI/329 /23	09 marca 2023 r.	Uchwała Nr XLVI /329 /23 Rady Gminy Brudzeń Duży z dnia 09 marca 2023 r. w sprawie w sprawie zarządzenia wyborów organów jednostek pomocniczych gminy na terenie Gminy Brudzeń Duży.	z dniem podjęcia
11	Nr XLVI/330/ 23	09 marca 2023 r.	Uchwała Nr XLVI/330/23 Rady Gminy Brudzeń Duży z dnia 09 marca 2023 r. w sprawie przyjęcia programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Brudzeń Duży w 2023 roku	wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Mazowieckiego o
12	Nr XLVI/331/23	09 marca 2023 r.	Uchwała Nr XLVI/331/23 Rady Gminy Brudzeń Duży z dnia 09 marca 2023 r. w sprawie Wyrażenia zgody na dokonanie czynności związanych z nabyciem przez Gminę Brudzeń Duży nieruchomości gruntowej.	z dniem podjęcia.

13	Nr XLVI/332/23	09 marca 2023 r.	Uchwała Nr XLVI/332/23 Rady Gminy Brudzeń Duży z dnia 09 marca 2023 r. w sprawie Wyrażenia zgody na zawarcie kolejnej umowy dzierżenia z Gminnym Przedsiębiorstwem Komunalnym Brudzeń Duży Sp. z o.o., której przedmiotem są urządzenia wodociągowe, kanalizacyjne związane z wykonywaniem usługi dostawy wody i odbioru ścieków w związku z realizacją przez Spółkę zadania własnego Gminy, jakim jest zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzenie ścieków, na okres 3 lat, stanowiące własność Gminy Brudzeń Duży.	z dniem podjęcia.
14	Nr XLVI /333/23	09 marca 2023 r.	Uchwała Nr XLVI /333/23 Rady Gminy Brudzeń Duży z dnia 09 marca 2023 r. w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie umowy w zakresie świadczenia publicznego transportu zbiorowego	z dniem podjęcia, z mocą obowiązującą od dnia 31.01.2023 r.
15	Nr XLVI/334/ 23	09 marca 2023 r.	Uchwała Nr XLVI / 334 / 23 Rady Gminy Brudzeń Duży z dnia 09 marca 2023 r. w sprawie określenia stawki za 1 km przebiegu pojazdu, stanowiącej podstawę do wyliczenia zwrotu rodzicom kosztów przewozu dzieci, młodzieży i uczniów oraz rodziców do szkół, przedszkoli i innych placówek oświatowych, o których mowa w art. 32 ust. 6 i art. 39 ust. 4 i 4a ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe	wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Mazowieckiego o, z mocą obowiązującą od dnia 17 stycznia 2023 r.
16	Nr XLVI/335/23	09 marca 2023 r.	Uchwała Nr XLVI /335 /23 Rady Gminy Brudzeń Duży z dnia 09 marca 2023 r. w sprawie Regulaminu określającego kryteria i tryb przyznawania nagród ze specjalnego funduszu nagród dla nauczycieli zatrudnionych w szkołach i przedszkolach prowadzonych przez Gminę Brudzeń Duży, za osiągnięcia w pracy dydaktyczno – wychowawczej i opiekuńczej	wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w dzienniku Urzędowym Województwa Mazowieckiego o.
17	Nr XLVI/336/23	09 marca 2023 r.	Uchwała Nr XLVI / 336 / 23 Rady Gminy Brudzeń Duży z dnia 09 marca 2023 r. w sprawie uchwalenia Regulaminu określającego niektóre zasady wynagradzania nauczycieli zatrudnionych w szkołach i przedszkolach prowadzonych przez Gminę Brudzeń Duży	wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Mazowieckiego o.

18	Nr XLVI/337/23	09 marca 2023 r.	Uchwała Nr XLVI / 337 / 23 Rady Gminy Brudzeń Duży z dnia 09 marca 2023 r. w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do przyznania nieodpłatnie pomocy w zakresie dożywiania w formie świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności dla osób i rodzin objętych wieloletnim rządowym programem „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019 – 2023.	wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Mazowieckiego, z mocą obowiązującą od dnia 1 stycznia 2023 r.
19	Nr XLVI/338/23	9 marca 2023 r.	Uchwała Nr XLVI / 338 / 23 Rady Gminy Brudzeń Duży z dnia 09 marca 2023 r. w sprawie określenia zasad zwrotu wydatków w zakresie dożywiania w formie posiłku lub świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych dla osób i rodzin objętych wieloletnim programem rządowym „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019 – 2023.	wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Mazowieckiego, z mocą obowiązującą od dnia 1 stycznia 2023 r.
20	Nr XLVI/339/23	9 marca 2023 r.	Uchwała Nr XLVI / 339 / 23 Rady Gminy Brudzeń Duży z dnia 09 marca 2023 r. zmieniająca załącznik do uchwały w sprawie ustanowienia wieloletniego gminnego programu osłonowego w zakresie dożywiania „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023.	wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Mazowieckiego, z mocą obowiązującą od dnia 1 stycznia 2023 r.
21	Nr XLVII/340/23	13 kwietnia 2023r.	Uchwała Nr XLVII/340/23 Rady Gminy Brudzeń Duży z dnia 13 kwietnia 2023r. w sprawie zmiany wieloletniej prognozy finansowej Gminy Brudzeń Duży na lata 2023 – 2033.	z dniem podjęcia
22	Nr XLVII/341/23	13 kwietnia 2023r.	Uchwała Nr XLVII/341/23 Rady Gminy Brudzeń Duży z dnia 13 kwietnia 2023r. w zmieniająca Uchwałę Budżetową Gminy Nr XLIV/313/22 z dnia 29 grudnia 2022 r	z dniem podjęcia i obowiązuje w 2023 r.
23	Nr XLVII/342/23	13 kwietnia 2023r.	Uchwała Nr XLVII/342/23 Rady Gminy Brudzeń Duży z dnia 13 kwietnia 2023r. w sprawie Wyrażenia zgody na zawarcie kolejnej umowy dzierżenia nieruchomości z Gminnym Przedsiębiorstwem Komunalnym Brudzeń Duży Sp. z o.o. w związku z realizacją przez Spółkę zadania własnego Gminy związanego z odbiorem ścieków, na okres 3 lat.	z dniem podjęcia
24	Nr XLVIII/343/23	23 maja 2023 r.	Uchwała Nr XLVIII/343/23 Rady Gminy Brudzeń Duży z dnia 23 maja 2023 r. w sprawie emisji obligacji oraz zasad ich zbywania, nabywania i wykupu	z dniem podjęcia

25	Nr XLVIII/344/23	23 maja 2023r.	Uchwała Nr XLVIII/344/23 Rady Gminy Brudzeń Duży z dnia 23 maja 2023r. w sprawie zmiany wieloletniej prognozy finansowej Gminy Brudzeń Duży na lata 2023 – 2033.	z dniem podjęcia
26	Nr XLVIII/345/23	23 maja 2023r.	Uchwała Nr XLVIII/345/23 Rady Gminy Brudzeń Duży z dnia 23 maja 2023r. zmieniająca Uchwałę Budżetową Gminy Nr XLIV/313/22 z dnia 29 grudnia 2022 r.	wchodzi w życie z dniem podjęcia i obowiązuje w 2023 r.
27	Nr XLVIII/346/23	23 maja 2023r.	Uchwała XLVIII/346/23 Rady Gminy Brudzeń Duży z dnia 23 maja 2023r. zmieniająca uchwałę Nr XVII/126/16 Rady Gminy w Brudzeniu Dużym z dnia 25 listopada 2016 r. w sprawie określenia, w odniesieniu do oświatowych jednostek organizacyjnych gminy zaliczanych do sektora finansów publicznych, jednostki obsługującej, jednostki obsługiwane oraz zakresu obowiązków powierzonych jednostce obsługującej w ramach wspólnej obsługi.	z dniem podjęcia
28	Nr XLVIII/347/23	23 maja 2023r.	Uchwała Nr XLVIII/347/23 Rady Gminy Brudzeń Duży z dnia 23 maja 2023r. w sprawie w sprawie określenia wymagań, jakie powinien spełniać przedsiębiorca ubiegający się o uzyskanie zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych lub osadników w instalacjach przydomowych oczyszczalni ścieków i transportu nieczystości ciekłych na terenie gminy Brudzeń Duży	wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia jej ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Mazowieckiego
29	Nr XLVIII/348/23	23 maja 2023r.	Uchwała Nr XLVIII/348/23 Rady Gminy Brudzeń Duży z dnia 21 czerwca 2022 r. w sprawie Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenów działki Nr ew. 134/6 w miejscowości Bądkowo Kościelne	wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia jej ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Mazowieckiego
30	Nr XLVIII/349/23	23 maja 2023r.	Uchwała Nr XLVIII/349/23 Rady Gminy Brudzeń Duży z dnia 23 maja 2023 r. w sprawie przyjęcia <i>Oceny zasobów pomocy społecznej Gminy Brudzeń Duży za 2022 rok</i>	z dniem podjęcia
31	Nr XLIX/350/23	13 czerwca 2023 r	Uchwała Nr XLIX/350/23 Rady Gminy Brudzeń Duży z dnia 13 czerwca 2023 r. zmieniająca Uchwałę Budżetową Gminy Nr XLIV/313/22 z dnia 29 grudnia 2022 r.	wchodzi w życie z dniem podjęcia i obowiązuje w 2023 r.
32	Nr L/351/23	22 czerwca 2023r.	Uchwała Nr L/351/23 Rady Gminy Brudzeń Duży z dnia 22 czerwca 2023r. w sprawie w sprawie Wotum Zaufania dla Wójta Gminy Brudzeń Duży	z dniem podjęcia
33	Nr L/352/23	22 czerwca 2023 r.	Uchwała Nr L/352/23 Rady Gminy Brudzeń Duży z dnia 22 czerwca 2023 r. w sprawie: Rozpatrzenia i zatwierdzenia sprawozdania finansowego za 2022 rok.	z dniem podjęcia
34	Nr L/353/23	22 czerwca 2023 r.	Uchwała Nr L/353/23 Rady Gminy Brudzeń Duży z dnia 22 czerwca 2023 r. w sprawie: absolutorium za 2022r. dla Wójta Gminy w Brudzeniu Dużym.	z dniem podjęcia
35	Nr L/354/23	22 czerwca 2023 r.	Uchwała Nr L/354/23 Rady Gminy Brudzeń Duży z dnia 22 czerwca 2023 r. w sprawie : zmiany wieloletniej prognozy finansowej Gminy Brudzeń Duży na lata 2023 – 2038.	z dniem podjęcia.

36	Nr L/355/23	22 czerwca 2023 r.	Uchwała Nr L/355/23 Rady Gminy Brudzeń Duży z dnia 22 czerwca 2023 r. zmieniająca Uchwałę Budżetową Gminy Nr XLIV/313/22 z dnia 29 grudnia 2022 r.	z dniem podjęcia i obowiązuje w 2023 r.
37	Nr L/356/23	22 czerwca 2023 r.	Uchwała Nr L/356/23 Rady Gminy Brudzeń Duży z dnia 22 czerwca 2023 r. w sprawie powołania „Zespołu ds. zaopiniowania kandydatów na ławników do sądów powszechnych”.	z dniem podjęcia
38	Nr L/357/23	22 czerwca 2023 r.	Uchwała Nr L/357/23 Rady Gminy Brudzeń Duży z dnia 22 czerwca 2023 r. w sprawie wyrażenia zgody na nieodpłatne nabycie nieruchomości gruntowej na rzecz gminy Brudzeń Duży.	z dniem podjęcia
39	Nr L/358/23	22 czerwca 2023 r.	Uchwała Nr L/358/23 Rady Gminy Brudzeń Duży z dnia 22 czerwca 2023 r. w sprawie pozostawienia zgłoszenia kandydata na ławnika bez dalszego biegu	z dniem podjęcia
40	Nr L/359/23	22 czerwca 2023 r.	Uchwała Nr L/359/23 Rady Gminy Brudzeń Duży z dnia 22 czerwca 2023 r. w sprawie pozostawienia zgłoszenia kandydata na ławnika bez dalszego biegu	z dniem podjęcia
41	Nr L/360/23	22 czerwca 2023 r.	Uchwała Nr L/360/23 Rady Gminy Brudzeń Duży z dnia 22 czerwca 2023 r. w sprawie trybu i sposobu powoływania oraz odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw przeciwdziałania przemocy domowej.	wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Mazowieckiego o.
42	Nr L/ 361 / 23	22 czerwca 2023 r.	Uchwała Nr L/ 361 / 23 Rady Gminy Brudzeń Duży z dnia 22 czerwca 2023 r. w sprawie Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części działek Nr ewid. 164 i 163/2 w miejscowości Sikórz;	wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Mazowieckiego o.
43	Nr L/ 362/ 23	22 czerwca 2023 r.	Uchwała Nr L/ 362/ 23 Rady Gminy Brudzeń Duży z dnia 22 czerwca 2023 r. w sprawie Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla działki Nr ewid. 22 w miejscowości Murzynowo.	wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Mazowieckiego o.
44	Nr L/363/23	22 czerwca 2023 r.	Uchwała Nr L/363/23 Rady Gminy Brudzeń Duży z dnia 22 czerwca 2023 r. w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie kolejnej umowy dzierżawy z dotychczasowym dzierżawcą, której przedmiotem jest ta sama nieruchomość na okres do trzech lat.	z dniem podjęcia
45	Nr L / 364 / 23	22 czerwca 2023 r.	Uchwała Nr L / 364 / 23 Rady Gminy Brudzeń Duży z dnia 22 czerwca 2023 r. w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie umowy w zakresie świadczenia publicznego transportu zbiorowego.	z dniem podjęcia

46	Nr LI/365/23	13 lipca 2023r.	Uchwała Nr LI/365/23 Rady Gminy Brudzeń Duży z dnia 13 lipca 2023r. w sprawie : zmiany wieloletniej prognozy finansowej Gminy Brudzeń Duży na lata 2023 – 2038.	z dniem podjęcia
47	Nr LI/366/23	13 lipca 2023 r.	Uchwała Nr LI/366/23 Rady Gminy Brudzeń Duży z dnia 13 lipca 2023 r. zmieniająca Uchwałę Budżetową Gminy Nr XLIV/313/22 z dnia 29 grudnia 2022 r.	wchodzi w życie z dniem podjęcia i obowiązuje w 2023 r.
48	Nr LI / 367 / 23	13 lipca 2023 r.	Uchwała Nr LI / 367 / 23 Rady Gminy Brudzeń Duży z dnia 13 lipca 2023 r. w sprawie w sprawie zasięgnięcia od komendanta wojewódzkiego Policji informacji o kandydatach na ławników.	z dniem podjęcia
49	Nr LII/368/23	8 sierpnia 2023r.	Uchwała Nr LII/368/23 Rady Gminy Brudzeń Duży z dnia 8 sierpnia 2023r. w sprawie zmiany wieloletniej prognozy finansowej Gminy Brudzeń Duży na lata 2023 – 2038.	z dniem podjęcia.
50	Nr LII/369/23	8 sierpnia 2023r.	Uchwała Nr LII/369/23 Rady Gminy Brudzeń Duży z dnia 8 sierpnia 2023r. w sprawie zmiany uchwały Nr XLVIII/343/23 Rady Gminy Brudzeń Duży z dnia 23 maja 2023 r. w sprawie emisji obligacji oraz zasad ich zbywania, nabywania i wykupu.	z dniem podjęcia
51	Nr LIII/370/23	28 września 2023 r.	Uchwała Nr LIII/370/23 Rady Gminy Brudzeń Duży z dnia 28 września 2023 r. w sprawie : zmiany wieloletniej prognozy finansowej Gminy Brudzeń Duży na lata 2023 – 2038.	z dniem podjęcia
52	Nr LIII/371/23	28 września 2023 r.	Uchwała Nr LIII/371/23 Rady Gminy Brudzeń Duży z dnia 28 września 2023 r. zmieniająca Uchwałę Budżetową Gminy Nr XLIV/313/22 z dnia 29 grudnia 2022 r.	wchodzi w życie z dniem podjęcia i obowiązuje w 2023 r.
53	Nr LIII/372/23	28 września 2023 r.	Uchwała Nr LIII/372/23 Rady Gminy Brudzeń Duży z dnia 28 września 2023 r. w sprawie w sprawie ustalenia miesięcznej kwoty dotacji na działalność Centrum Integracji Społecznej na terenie gminy Brudzeń Duży w 2023 roku.	z dniem podjęcia
54	Nr LIII/373/23	28 września 2023 r.	Uchwała Nr LIII/373/23 Rady Gminy Brudzeń Duży z dnia 28 września 2023 r. w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie kolejnej umowy dzierżawy z dotychczasowym dzierżawcą, której przedmiotem jest ta sama nieruchomość na okres do trzech lat.	z dniem podjęcia, z mocą obowiązującą od dnia 02.09.2023 roku.
55	Nr LIII/374/23	28 września 2023r.	Uchwała Nr LIII/374/23 Rady Gminy Brudzeń Duży z dnia 28 września 2023r. w sprawie w sprawie pozostawienia zgłoszenia kandydata na ławnika bez dalszego biegu.	z dniem podjęcia
56	Nr LIII/375 / 23	28 września 2023 r.	Uchwała Nr LIII/375 / 23 Rady Gminy Brudzeń Duży z dnia 28 września 2023 r. w sprawie ustalenia <i>Regulaminu głosowania w wyborach ławników do sądów powszechnych.</i>	z dniem podjęcia
57	Nr LIII/376/23	28 września 2023 r.	Uchwała Nr LIII/376/23 Rady Gminy Brudzeń Duży z dnia 28 września 2023 r. w sprawie w sprawie wyboru ławników do sądów powszechnych.	z dniem podjęcia
58	Nr LIV/377/23	24 października 2023 r.	Uchwała Nr LIV/377/23 Rady Gminy Brudzeń Duży z dnia 24 października 2023 r. w sprawie : zmiany wieloletniej prognozy finansowej Gminy Brudzeń Duży na lata 2023 – 2038.	z dniem podjęcia
59	Nr LIV/378/23	24 października 2023 r	Uchwała Nr LIV/378/23 Rady Gminy Brudzeń Duży z dnia 24 października 2023 r. zmieniająca Uchwałę Budżetową Gminy Nr XLIV/313/22 z dnia 29 grudnia 2022 r.	wchodzi w życie z dniem podjęcia i obowiązuje w 2023 r.

60	Nr LIV/379/23	29 grudnia 2022 r.	Uchwała Nr LIV/379/23 Rady Gminy Brudzeń Duży z dnia 24 października 2023 r. w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie kolejnej umowy dzierżawy z dotychczasowym dzierżawcą, której przedmiotem jest ta sama nieruchomość na okres do trzech lat.	z dniem podjęcia
61	Nr LV/380/23	30 listopada 2023 r.	Uchwała Nr LV/380/23 Rady Gminy Brudzeń Duży z dnia 30 listopada 2023 r. w sprawie: zmiany wieloletniej prognozy finansowej Gminy Brudzeń Duży na lata 2023 – 2038.	z dniem podjęcia
62	Nr LV/381/23	30 listopada 2023 r	Uchwała Nr LV/381/23 Rady Gminy Brudzeń Duży z dnia 30 listopada 2023 r. zmieniająca Uchwałę Budżetową Gminy Nr XLIV/313/22 z dnia 29 grudnia 2022 r.	wchodzi w życie z dniem podjęcia i obowiązuje w 2023 r.
63	Nr LV/382/23	30 listopada 2023 r.	Uchwała Nr LV/382/23 Rady Gminy Brudzeń Duży z dnia 30 listopada 2023 r. w sprawie określenia wysokości stawek podatku od środków transportowych na 2024 rok.	wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2024 roku.
64	Nr LV/383/23	30 listopada 2023 r.	Uchwała Nr LV/383/23 Rady Gminy Brudzeń Duży z dnia 30 listopada 2023 r. w sprawie w sprawie obniżenia średniej ceny skupu żyta do celów wymiaru podatku rolnego na rok 2024.	wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2024 r.
65	Nr LV/384/23	30 listopada 2023 r.	Uchwała Nr LV/384/23 Rady Gminy Brudzeń Duży z dnia 30 listopada 2023 r. w sprawie w sprawie określenia wysokości stawek podatku od nieruchomości na 2024 rok.	wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2024 r.
66	Nr LV/385/23	30 listopada 2023r.	Uchwała Nr LV/385/23 Rady Gminy Brudzeń Duży z dnia 30 listopada 2023r. w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie kolejnej umowy dzierżawy z dotychczasowym dzierżawcą, której przedmiotem jest ta sama nieruchomość na okres do trzech lat.	z dniem podjęcia
67	Nr LV/386/23	30 listopada 2023r.	Uchwała Nr LV/386/23 Rady Gminy Brudzeń Duży z dnia 30 listopada 2023r. w sprawie: uchwalenia „Programu współpracy gminy Brudzeń Duży z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami, wskazanymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2024 rok”.	z dniem podjęcia
68	Nr LV/387/23	30 listopada 2023 r.	Uchwała Nr LV/387/23 Rady Gminy Brudzeń Duży z dnia 30 listopada 2023 r. w sprawie wprowadzenia zmiany w sprawie ustalenia wysokości ekwiwalentu pieniężnego dla strażaków ratowników oraz kandydatów na strażaków ratowników Ochotniczych Straży Pożarnych z terenu gminy Brudzeń Duży uczestniczących w działaniu ratowniczym, akcji ratowniczej, szkoleniu lub ćwiczeniu	wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Mazowieckiego.
69	Nr LV/388/23	30 listopada 2023 r.	Uchwała Nr LV/388/23 Rady Gminy Brudzeń Duży z dnia 30 listopada 2023 r. w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie umowy w zakresie świadczenia publicznego transportu zbiorowego	z dniem podjęcia
70	Nr LV 389 23	30 listopada 2023 r.	Uchwała Nr LV 389 23 Rady Gminy Brudzeń Duży z dnia 30 listopada 2023 r. w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie umowy w zakresie świadczenia publicznego transportu zbiorowego	z dniem podjęcia

71	Nr LV/390/23	30 listopada 2023 r.	Uchwała Nr LV/390/23 Rady Gminy Brudzeń Duży z dnia 30 listopada 2023 r.w sprawie określenia przystanków komunikacyjnych, których właścicielem lub zarządzającym jest Gmina Brudzeń Duży, udostępnionych dla operatorów i przewoźników oraz warunków i zasad korzystania z tych obiektów	wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Mazowieckiego.
72	Nr LV / 391 / 23	30 listopada 2023 r.	Uchwała Nr LV / 391 / 23 Rady Gminy Brudzeń Duży z dnia 30 listopada 2023 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego gminnego programu oślonowego „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024-2028.	wchodzi w z dniem 1 stycznia 2024 r.
73	Nr LV / 392 / 23	30 listopada 2023 r.	Uchwała Nr LV / 392 / 23 Rady Gminy Brudzeń Duży z dnia 30 listopada 2023 r. w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do przyznania pomocy w zakresie dożywiania w formie świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności dla osób i rodzin objętych wieloletnim rządowym programem „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024 – 2028.	wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2024 r.
74	Nr LV / 393 / 23	30 listopada 2023 r.	Uchwała Nr LV / 393 / 23 Rady Gminy Brudzeń Duży z dnia 30 listopada 2023 r. w sprawie określenia zasad zwrotu wydatków na pomoc w formie posiłku lub świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych dla osób objętych wieloletnim programem rządowym „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024 – 2028.	wchodzi w z dniem 1 stycznia 2024 r.
75	Nr LV/394/23	30 listopada 2023 r.	Uchwała Nr LV/394/23 Rady Gminy Brudzeń Duży z dnia 30 listopada 2023 r. w sprawie ustalenia miesięcznej kwoty dotacji na działalność Centrum Integracji Społecznej na terenie gminy Brudzeń Duży w 2024 roku	wchodzi w życie z dniem 01.01.2024 r.
76	Nr LV/395/23	30 listopada 2023 r.	Uchwała Nr LV/395/23 Rady Gminy Brudzeń Duży z dnia 30 listopada 2023 r. w sprawie: uchwalenia „Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla gminy Brudzeń Duży na 2024 rok”.	wchodzi w życie z dniem 01.01.2024 r.
77	Nr LVI/396/23	28 grudnia 2023 r.	Uchwała Nr LVI/396/23 Rady Gminy Brudzeń Duży z dnia 28 grudnia 2023 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w części obrębów PGR Sikórz, Sikórz, Parzeń I, Parzeń II, Brudzeń Duży, Brudzeń Mały, Gorzechowo, Strupczewo, Rembielin, Sobowo, Główna.	wchodzi w życie po upływie 14 dni od daty jej ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Mazowieckiego o.
78	Nr LVI/397/23	28 grudnia 2023 r.	Uchwała Nr LVI/397/23 Rady Gminy Brudzeń Duży z dnia 28 grudnia 2023 r. w sprawie : przyjęcia wieloletniej prognozy finansowej Gminy Brudzeń Duży na lata 2024 – 2038.	wchodzi w życie od dnia 1 stycznia 2024 roku.
79	Nr LVI/398/23	28 grudnia 2023 r.	Uchwała Nr LVI/398/23 Rady Gminy Brudzeń Duży z dnia 28 grudnia 2023 r. Uchwała Budżetowa Gminy Brudzeń Duży na rok 2024	wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2024 roku
80	Nr LVI/399/23	28 grudnia 2023r.	Uchwała Nr LVI/399/23 Rady Gminy Brudzeń Duży z dnia 28 grudnia 2023r. w sprawie : zmiany wieloletniej prognozy finansowej Gminy Brudzeń Duży na lata 2023 – 2038.	z dniem podjęcia

81	Nr LVI/400/23	28 grudnia 2023 r.	Uchwała Nr LVI/400/23 Rady Gminy Brudzeń Duży z dnia 28 grudnia 2023 r. zmieniająca Uchwałę Budżetową Gminy Nr XLIV/313/22 z dnia 29 grudnia 2022 r.	wchodzi w życie z dniem podjęcia i obowiązuje w roku 2023
82	Nr LVI/401/23	28 grudnia 2023r.	Uchwała Nr LVI/401/23 Rady Gminy Brudzeń Duży z dnia 28 grudnia 2023r. w sprawie w sprawie ustalenia zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Brudzeń Duży.	wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Mazowieckiego.
83	Nr LVI/402/23	28 grudnia 2023r.	Uchwała Nr LVI/402/23 Rady Gminy Brudzeń Duży z dnia 28 grudnia 2023r. w sprawie nadania nazwy drodze wewnętrznej miejscowości Brudzeń Duży.	wchodzi w życie po 14 dniach od ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Mazowieckiego
84	Nr LVI/403/23	28 grudnia 2023r.	Uchwała Nr LVI/403/23 Rady Gminy Brudzeń Duży z dnia 28 grudnia 2023r. w sprawie nadania nazwy ulicy na terenie miejscowości Brudzeń Duży.	wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Mazowieckiego
85	Nr LVI/404/23	28 grudnia 2023r.	Uchwała Nr LVI/404/23 Rady Gminy Brudzeń Duży z dnia 28 grudnia 2023r. w sprawie odwołania Skarbnika Gminy Brudzeń Duży	z dniem podjęcia
86	Nr LVI/405/23	28 grudnia 2023r.	Uchwała Nr LVI/405/23 Rady Gminy Brudzeń Duży z dnia 28 grudnia 2023r. w sprawie powołania Skarbnika Gminy Brudzeń Duży	z dniem podjęcia
87	Nr LVI/ 406 / 23	28 grudnia 2023r.	Uchwała Nr LVI/ 406 / 23 Rady Gminy Brudzeń Duży z dnia 28 grudnia 2023r. w sprawie przyjęcia sprawozdań z działalności stałych Komisji Rady Gminy Brudzeń Duży za rok 2023.	z dniem podjęcia
88	Nr LVI/ 407 / 23	28 grudnia 2023r.	Uchwała Nr LVI/ 407 / 23 Rady Gminy Brudzeń Duży z dnia 28 grudnia 2023r. w sprawie zatwierdzenia Planów Pracy Stałych Komisji Rady Gminy Brudzeń Duży na 2024 rok	z dniem podjęcia

W 2023 r. zostały podjęte uchwały, które w zależności od sposobu załatwienia sprawy zostały zrealizowane lub są w trakcie realizacji.

Protokoły posiedzeń oraz podjęte na nich uchwały udostępniono publikując je w Biuletynie Informacji Publicznej Gminy Brudzeń Duży. Uchwały podejmowane na sesjach Rady Gminy były przekazywane wg właściwości rzeczowej i miejscowej Wojewodzie Mazowieckiemu oraz Regionalnej Izbie Obrachunkowej i przekazane do publikacji w Dzienniku Urzędowym Województwa Mazowieckiego.

Radni Rady Gminy Brudzeń Duży VIII kadencji pracują w stałych Komisjach Rady Gminy w następujących składach osobowych:

KOMISJA REWIZYJNA:

1. Adam Roman Mański – Przewodniczący Komisji,
2. Ryszard Skonieczny - Zastępca Przewodniczącego Komisji,
3. Sławomir Karpiński - Członek Komisji,
4. Aleksandra Maria Krzemińska - Członek Komisji,
5. Andrzej Piotr Szwech - Członek Komisji;

KOMISJA SKARG, WNIOSKÓW I PETYCJI:

1. Anna Pawlikowska – Przewodnicząca Komisji,
2. Ryszard Skonieczny- Zastępca Przewodniczącego Komisji,
3. Sławomir Karpiński- Członek Komisji,
4. Sławomir Marciniak- Członek Komisji,
5. Iwona Matusiak- Członek Komisji;

KOMISJA BUDŻETOWA:

1. **Walentyna Kowalska – Przewodnicząca Komisji,**
2. Andrzej Piotr Szwech- Zastępca Przewodniczącego Komisji,
3. Tomasz Krankiewicz- Członek Komisji,
4. Sławomir Marciniak- Członek Komisji,
5. Iwona Matusiak- Członek Komisji;

KOMISJA POLITYKI SPOŁECZNEJ:

1. Michał Wrześniewski– Przewodniczący Komisji,
2. Hanna Skierkowska- Zastępca Przewodniczącego Komisji,
3. Tomasz Krankiewicz- Członek Komisji,
4. Aleksandra Maria Krzemińska- Członek Komisji,
5. Rafał Nowak- Członek Komisji.

Stale komisje są organami pomocniczymi Rady Gminy Brudzeń Duży. Mają istotny wpływ na politykę gminy i ostateczny kształt uchwał, gdyż na swych posiedzeniach prowadzą szczegółowe dyskusje w przedmiotowej sprawie.

1.3. Gminne jednostki organizacyjne

W celu wykonywania zadań gmina może tworzyć jednostki organizacyjne, a także zawierać umowy z innymi podmiotami, w tym z organizacjami pozarządowymi.

Gminne jednostki organizacyjne i pomocnicze w gminie Brudzeń Duży:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brudzeniu Dużym,
- Biuro Obsługi Szkół Samorządowych w Brudzeniu Dużym,
- Zespół Szkolno - Przedszkolny w Brudzeniu Dużym,
- Zespół Szkolno – Przedszkolny w Sikorzu,
- Zespół Szkół w Siecieniu,
- Gminna Biblioteka Publiczna w Brudzeniu Dużym, z filiami w Siecieniu i Sikorzu,
- „Zdrowie” – Brudzeński Zakład Opieki Zdrowotnej w Brudzeniu Dużym,
- Gminne Przedsiębiorstwo Komunalne Brudzeń Duży Sp. z o.o.

1.4. Sołectwa

W Gminie Brudzeń Duży utworzone są 33 jednostki pomocnicze gminy – sołectwa.

Na mocy Uchwały Nr XLVI/329/23 Rady Gminy Brudzeń Duży z dnia 9 marca 2023 r. (31 sołectw) i Zarządzenia Nr 337/23 Wójta Gminy Brudzeń Duży z dnia 16 marca 2023 r. (2 sołectwa), w okresie od 24 marca do 12 maja 2023 r. odbyły się wybory organów jednostek pomocniczych gminy, które stanowią Sołtysi i Rady Sołeckie składające się z 3 – 6 członków Rad Sołeckich wybranych na czteroletnią kadencję, tj. 2023 – 2027.

W wyniku ww. wyborów w 26 Sołectwach nastąpiła reelekcja osób pełniących tę funkcję w poprzedniej kadencji, natomiast w 7 Sołectwach stanowisko objęli mieszkańcy wybrani po raz pierwszy.

Podstawowym celem utworzenia i działania sołectwa jest jak najpełniejsze zaspokajanie potrzeb mieszkańców sołectwa. Do zadań sołectwa należą wszystkie sprawy publiczne o znaczeniu miejscowym, niezastrzeżone przepisami prawa na rzecz innych podmiotów, to jest: współpraca z organami gminy w zakresie realizacji zadań własnych gminy, współpraca z radnymi w zakresie spraw dotyczących sołectwa, inicjowanie i wspieranie kierunków rozwoju infrastruktury technicznej w sołectwie i poprawy jej funkcjonowania, dążenie do poprawy porządku, stanu sanitarnego, estetyki, ochrony środowiska i bezpieczeństwa w sołectwie, wspieranie zbiorowych inicjatyw społecznych i organizowanie wspólnych prac na rzecz sołectwa, gospodarowanie mieniem komunalnym, o ile zostało ono przekazane sołectwu oraz współpraca z urzędem gminy przy realizacji przedsięwzięć z funduszu sołeckiego.

W skład Gminy Brudzeń Duży wchodzi 33 sołectwa o powierzchni wyznaczonej granicami administracyjnymi tworzących je wsi (Tabela):

Tabela 3. Wykaz 33 sołectw

Lp.	Miejscowość	Sołectwo	Imię, nazwisko Sołtysa	Rada Sołecka
1.	Brudzeń Duży	Brudzeń Duży	Ryszard Matłęga	Wiśniewski Kazimierz Trzciński Zdzisław Gasik Edward Drożdżewski Dariusz
2.	Brudzeń Mały	Brudzeń Mały	Katarzyna Wrześniewska- Kamińska	Strzelecki Jarosław Rutkowska Maria Zych Wiesław
3.	Bądkowo Kościelne	Bądkowo Kościelne	Anna Pawlikowska	Kowalska Anna Krajewska Anna Laskowski Piotr Sobiechowski Piotr
	Bądkowo Jeziorne			
4.	Bądkowo Rumunki	Bądkowo Rumunki	Gabriela Pawłowska	Mikołajczewska Anna Błaszkiwicz Hanna Prusak Marcin
5.	Bądkowo Rochny,	Bądkowo Rochny	Natalia Kołowrocka	Gołębiewski Piotr Wyczalkowski Emil Radolińska Agnieszka
	Bądkowo Podlasie			

	Łukoszyno Borki			Grodzicki Zbigniew Kozakiewicz Maciej
6.	Cegielnia	Cegielnia	Anna Kowalewska	Rutkowska Barbara Szumańska Lilla Karboska Aneta
7.	Główina	Główina	Agnieszka Potalska	Rutkiewicz Marzena Mielczarek Tomasz Gerwatowski Stanisław Dąbrowska Ewa
8.	Gorzechowo	Gorzechowo	Sławomir Karpiński	Gołębiewski Jarosław Dużyński Jacek Kozanecka Agnieszka Piotrowski Tomasz
9.	Nowe Karwosieki	Nowe Karwosieki	Iwona Lisowska	Kulesza Marek Malinowski Jerzy Krajenta Sławomir
10.	Karwosieki Cholewice	Karwosieki Cholewice	Piotr Matłęga	Górczyński Marek Nowicki Piotr Paweł Niekraś
11.	Karwosieki Noskowice	Karwosieki Noskowice	Teresa Geras	Geras Jolanta Mariusz Turowski Kamil Pasikowski
12.	Krzyżanowo, Janoszyce	Krzyżanowo	Bożena Kłobukowska	Kuciński Ryszard Ziółkowski Rafał Ruszkowski Stanisław
13.	Kłobukowo-Patrze	Kłobukowo -Patrze	Danuta Jędrzejewska	Jędrzejewski Stanisław Ruszkowski Bogdan Marcjańska Iwona Tomaszewski Marek
14.	Lasotki Radotki	Lasotki	Jadwiga Stępczyńska	Gajewski Marian Kowalska Maria Jędrzejewski Andrzej Sasiński Michał
15.	Biskupice Cierszewo Murzynowo	Murzynowo	Zuzanna Karasiewicz	Jakubowska Małgorzata Kisiełowska Agnieszka Potrzebska Natalia Rosińska Weronika
16.	Myśluborzyce	Myśluborzyce	Irena Matusiak	Jarzyński Marcin Dąbkowski Tomasz Piskorski Tomasz
17.	Parzeń, Parzeń-Janówek	Parzeń	Krzysztof Smardzewski	Kozanecki Grzegorz Kaim Eugeniusz Brudnicka Magdalena Kalata Elżbieta Szwach Andrzej Kowalski Zdzisław
18.	Rembielin	Rembielin	Marta Niedziałkowska	Skrzynecka Jolanta Frontczak Monika

				Frontczak Józef Młotkowska Dorota
19.	Sikórz	Sikórz	Krzysztof Daniszewski	Betkowski Andrzej Kejna Adrian Kerzkowski Krzysztof Kulesza Paweł Jankowska Agnieszka
20.	Suchodół	Suchodół	Rafał Cukrowski	Tomasz Mrozowski Pilewski Maciej Lichwa Robert
21.	Strupczewo Duże	Strupczewo	Kazimierz Wieloński	Paprocki Jacek Krysztoforski Krzysztof Jagielski Marek Dzięgielewski Jarosław Nowakowska Katarzyna Dybiec Tadeusz
22.	Sobowo	Sobowo	Agnieszka Gerwatowska	Chojnacki Marek Ignaczak Agnieszka Uzdowski Mirosław Chyżyńska Anna
23.	Siecień Rumunki	Siecień Rumunki	Sebastian Mikos	Szwech Jarosław Wojciech Mikos Garwacki Paweł
24.	Siecień	Siecień	Lech Rutkowski	Mikołajczewska Jolanta Sulkowski Włodzimierz Twardy Michał Myzia-Ślebocka Anna Sulkowski Włodzimierz
25.	Turza Mała	Turza Mała	Walentyna Kowalska	Drąg Krystyna Rypińska Iwona Plec Tadeusz Sikorska Agnieszka Majewska Marzena
26.	Izabelin	Turza Wielka	Sławomir Piotrowski	Piotrowska Marzena Wieloński Mariusz Braun Kryspin Olaszewski Kazimierz Żołnowski Kazimierz
	Turza Wielka			
	Wincentowo			
27.	Uniejewo	Uniejewo	Czesław Wysocki	Łaziuk Henryk Kijewski Łukasz Wysocki Mariusz Górczyński Sławomir
28.	Więclawice	Więclawice	Maria Zagajewska	Strąg Iwona Furmański Stanisław Kujawowicz Ewa

				Redmerska Agnieszka Grzegórska Agnieszka
29.	Winnica	Winnica	Bożena Czubakowska	Jankowski Zbigniew Czachorowski Stanisław Wiśniewski Kazimierz Zalewska Aneta
	Zdziembórz			
30.	Żerniki	Żerniki	Marta Nowakowska	Gapiński Jarosław Amroży Andrzej
31.	Rokicie (wieś)	Rokicie	Kacper Lisicki	Trojanowski Andrzej Lisicka Mirosława Jabłkowska Katarzyna
32.	Rokicie (osiedle)	Rokicie I	Hanna Tomaszewska	Kazmierski Jacek Tomaszewska Ewa Kurpińska Barbara
33.	Robertowo	Robertowo	Wojciech Szelański	Skrocka Małgorzata Spadło Marek Lewandowska Mariola

Rysunek 3. Mapa z podziałem na sołectwa gminy Brudzeń Duży

1.5. Partnerstwo międzygminne

Gmina Brudzeń Duży należy do **Związku Gmin Regionu Płockiego (ZGRP)**, który jest związkiem międzygminnym zrzeszającym gminy powiatu płockiego i części powiatów płońskiego oraz gostynińskiego. Założony został 14 kwietnia 1994 roku.

Przewodniczącym Zgromadzenia jest Andrzej Paweł Dwojnych Wójt Gminy Brudzeń Duży. Przewodniczącym Zarządu Związku Gmin Regionu Płockiego jest Andrzej Nowakowski Prezydent Miasta Płocka.

Członkowie:

- **Powiat Płocki**
 - Miasto Płock
 - Miasto i Gmina Drobin
 - Gmina Bielsk
 - Gmina Brudzeń Duży
 - Gmina Bulkowo
 - Gmina Łąck
 - Gmina Mała Wieś
 - Gmina Nowy Duninów
 - Gmina Radzanowo
 - Gmina Słupno
 - Gmina Stara Biała
 - Gmina Staroźreby
- **Powiat Gostyński**
 - Gmina Gostynin
 - Gmina Pacyna

Cele i władze:

- wspólne rozwiązywanie problemów o charakterze ponadgminnym;
- restrukturyzacja regionu w celu pełnego wykorzystania potencjału ludzkiego i rzeczowego oraz przeciwdziałanie bezrobociu;
- inicjowanie tworzenia kompleksowej infrastruktury społecznej, gospodarczej, technicznej;
- wspólne występowanie wobec uprawnionych podmiotów z inicjatywami korzystnych dla samorządu terytorialnego rozstrzygnięć legislacyjnych;
- reprezentowanie wspólnych interesów gmin wchodzących w skład Związku;
- podejmowanie działań integracyjnych związanych z planami utworzenia i funkcjonowania powiatu płockiego.

Związek Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej

Gmina Brudzeń Duży należy do Związku Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej. Jest to największa ogólnopolska organizacja skupiająca 638 gmin wiejskich i miejsko-wiejskich. Związek jest bezpośrednim kontynuatorem tradycji przedwojennej organizacji o tej samej nazwie. Celem Związku jest integracja samorządów wiejskich i rozwiązywanie typowych problemów tego środowiska.

Misją Związku jest służba na rzecz gmin wiejskich, a szczególnie pomoc w wysiłkach skierowanych na:

- rozwój demokracji lokalnej,
- stworzenie lokalnego rozwoju gospodarczego,

- integrację gmin i rozwój samorządności lokalnej.

Władze Związku

- Zgromadzenie Ogólne – najwyższa władza Związku Gmin Wiejskich RP, gdzie gminy członkowskie reprezentowane są przez Wójtów (Burmistrzów) lub ich pełnomocników.
- Zarząd – władza wykonawcza, organ odpowiadający za faktyczne, codzienne działania stowarzyszenia, zarządza stowarzyszeniem i reprezentuje je na zewnątrz. Zarząd jest wybierany spośród Wójtów (Burmistrzów) gmin członkowskich Związku.
- Komisja Rewizyjna – organ kontroli wewnętrznej, którego zadanie to kontrola całokształtu pracy zarządu, w tym zgodności ze statutem oraz obowiązującym prawem. Komisja wybierana jest spośród Wójtów (Burmistrzów) gmin członkowskich Związków.
- Rada Regionalna – powołana przez Zarząd na podstawie Statutu Związku, jako fakultatywny organ Związku, jednostka pomocnicza w realizacji zadań Związku. Przewodniczącym Zarządu Związku Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej jest Krzysztof Iwaniuk, Wójt Gminy Terespol.

Gmina Brudzeń Duży należy do **Lokalnej Grupy Działania „Aktywni Razem”** utworzonej w 2014 roku. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania AKTYWNI RAZEM (LGD) skupia przedstawicieli z sektora publicznego, gospodarczego i społecznego. Inicjatorem powstania stowarzyszenia była Fundacja Aktywni Razem wdrażająca jako Lokalna Grupa Działania Inicjatywę Leader w latach 2006-2015.

Prezesem Zarządu Stowarzyszenia jest Agnieszka Żukowska.

Cele:

- szerokie działania na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich i małych miast;
- poprawa konkurencyjności obszaru LGD, jako miejsca zamieszkania i prowadzenia działalności gospodarczej;
- aktywizacja oraz inicjowanie współdziałania lokalnych środowisk.

Obszar działania

Miasta i gminy północno-zachodniego Mazowsza:

- Brudzeń Duży
- Gąbin (gmina miejsko-wiejska)
- Gostynin (gmina miejska)
- Gostynin (gmina wiejska)
- Iłów
- Łąck
- Nowy Duninów
- Pacyna
- Sanniki (gmina miejsko-wiejska)
- Słubice
- Szczawin Kościelny
- Stara Biała
-

Obszar objęty działalnością to 1496 km² z ponad 94 673 mieszkańców.

Członkowie i władze stowarzyszenia

Członkami Stowarzyszenia jest 73 członków zwyczajnych reprezentujących sektory: publiczny, społeczny i gospodarczy, w tym;

- władze publiczne i inne instytucje publiczne;
- partnerzy gospodarczy i społeczni;
- mieszkańcy oraz podmioty reprezentujące społeczeństwo obywatelskie, w tym działające na rzecz ochrony środowiska i organizacji pozarządowych.

Władze Stowarzyszenia:

- Zarząd
- Rada
- Komisja Rewizyjna.

1.6. Ludność i dynamika zmian

Gmina Brudzeń Duży jest przede wszystkim gminą rolniczą i obszarowo jest największą gminą w powiecie plockim. Terytorium gminy Brudzeń Duży przecinają zarówno drogi gminne jak również powiatowe i wojewódzkie, które są dużym atutem dla bliskiego położenia miasta Płock, stanowiącego siedzibę powiatu plockiego – oddalone o ok. 20 km oraz stosunkowo niedużą odległość od Warszawy (ok.130 km) siedziby władz województwa mazowieckiego, największego miasta kraju oraz stolicy Państwa.

Tabela 4. Zestawienie liczby mieszkańców na terenie poszczególnych miejscowości

		Liczba mieszkańców			
L.p.	Miejscowości	31.03.2023	30.06.2023	30.09.2023	31.12.2023
1	Biskupice	2	2	2	2
2	Bądkowo Jeziorne	111	112	113	114
3	Bądkowo Kościelne	375	375	374	373
4	Bądkowo-Podlasie	54	54	54	53
5	Bądkowo-Rochny	41	41	40	40
6	Bądkowo-Rumunki	44	44	44	42
7	Brudzeń Duży	1093	1098	1089	1084
8	Brudzeń Mały	142	141	141	139
9	Cegielnia	96	97	97	96
10	Cierszewo	16	16	19	19
11	Główina	328	327	326	322
12	Gorzechowo	189	192	190	190
13	Izabelin	86	83	84	83
14	Janoszyce	73	72	70	70
15	Karwosieki-Cholewice	165	164	162	161
16	Karwosieki-Noskowice	110	110	111	113
17	Kłobukowo-Patrze	29	29	27	27
18	Krzyżanowo	94	96	97	98
19	Lasotki	139	142	142	141
20	Łukoszyno-Borki	75	76	76	76
21	Murzynowo	218	218	215	222
22	Myśliborzyce	115	114	114	115
23	Nowe Karwosieki	130	130	133	131
24	Parzeń	398	398	396	401

25	Parzeń-Janówek	83	83	83	82
26	Radotki	34	34	36	36
27	Rembielin	151	151	155	155
28	Robertowo	93	94	93	93
29	Rokicie	200	200	204	202
30	Siecień-Rumunki	135	135	137	138
31	Siecień	819	814	812	814
32	Sikórz	1021	1013	1002	1006
33	Sobowo	338	334	327	333
34	Strupczewo Duże	202	200	197	200
35	Suchodół	138	136	136	136
36	Turza Mała	154	153	153	153
37	Turza Wielka	70	71	72	72
38	Uniejewo	121	121	118	119
39	Więclawice	185	185	189	184
40	Wincentowo	49	49	48	49
41	Winnica	36	36	36	38
42	Zdziembórz	42	41	40	40
43	Żerniki	135	140	143	144
RAZEM		8129	8121	8097	8106

Tabela 5. Zestawienie liczby mieszkańców na terenie poszczególnych sołectw

LP	Sołectwo	Liczba mieszkańców			
		31.03.2023	30.06.2023	30.09.2023	31.12.2023
1	Bądkowo Kościelne	486	487	487	487
2	Bądkowo-Rochny	170	171	170	169
3	Bądkowo-Rumunki	44	44	44	42
4	Brudzeń Duży	1093	1098	1089	1084
5	Brudzeń Mały	142	141	141	139
6	Cegielnia	96	97	97	96
7	Główina	328	327	326	322
8	Gorzechowo	189	192	190	190
9	Karwosieki-Cholewice	165	164	162	161
10	Karwosieki-Noskowice	110	110	111	113
11	Kłobukowo-Patrze	29	29	27	27
12	Krzyżanowo	167	168	167	168
13	Lasotki	173	176	178	177
14	Murzynowo	236	236	236	243
15	Myślborzyce	115	114	114	115
16	Nowe Karwosieki	130	130	133	131
17	Parzeń	481	481	479	483
18	Rembielin	151	151	155	155
19	Robertowo	93	94	93	93
20	Rokicie I wieś	71	71	74	72
21	Rokicie II osiedle	129	129	130	130
22	Siecień-Rumunki	135	135	137	138
23	Siecień	819	814	812	814

24	Sikórz	1021	1013	1002	1006
25	Sobowo	338	334	327	333
26	Strupczewo Duże	202	200	197	200
27	Suchodół	138	136	136	136
28	Turza Mała	154	153	153	153
29	Turza Wielka	205	203	204	204
30	Uniejewo	121	121	118	119
31	Więctawice	185	185	189	184
32	Winnica	78	77	76	78
33	Żerniki	135	140	143	144
	Razem	8129	8121	8097	8106

Największa liczba ludności zamieszkuje Brudzeń Duży – 1084 osób, który pełni funkcję lokalnego ośrodka administracyjno - usługowego i w którym mieści się Urząd Gminy. Niewiele mniej osób zamieszkuje miejscowość Sikórz – 1006 osób oraz Siecień – 814 osób.

Tabela 6. Liczba urodzeń na terenie gminy Brudzeń Duży w 2023 roku

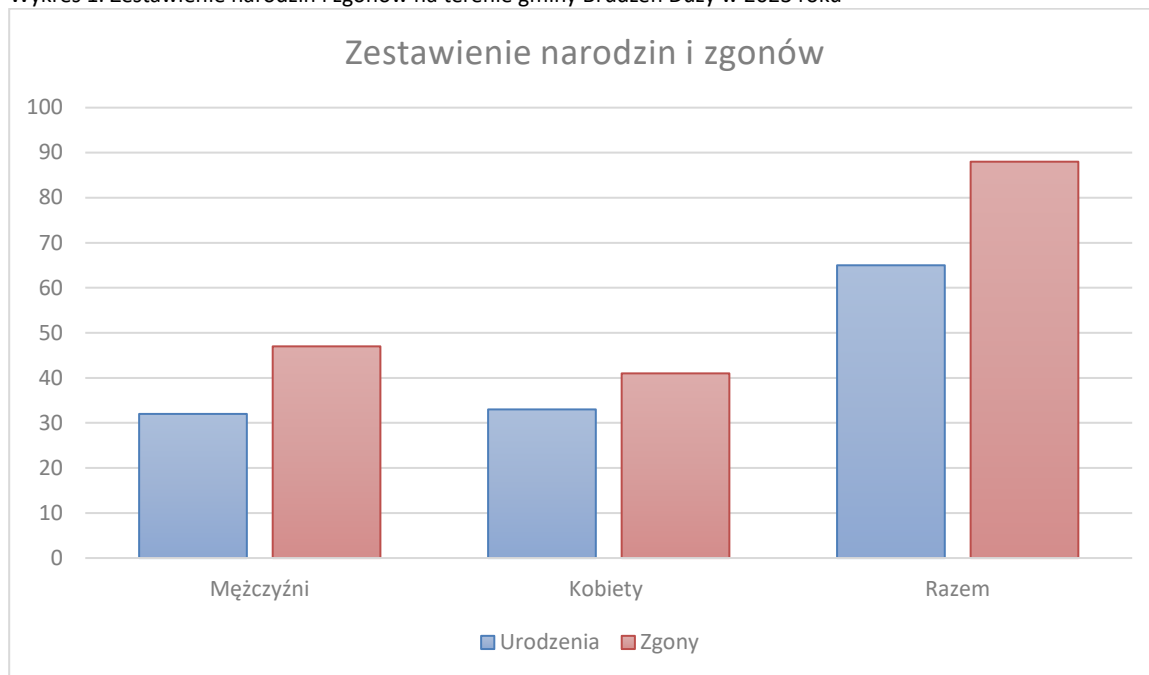
Urodzenia	Chłopcy	Dziewczynki	Ogółem
31.03.2023	10	8	18
30.06.2023	10	8	18
30.09.2023	4	3	7
31.12.2023	8	14	22
Razem	32	33	65

Tabela 7. Liczba zgonów na terenie gminy Brudzeń Duży w 2023 roku

Zgony	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem
31.03.2023	14	12	26
30.06.2023	8	9	17
30.09.2023	13	5	18
31.12.2023	12	15	27
Razem	47	41	88

Przyrost naturalny na terenie gminy Brudzeń Duży ulegał wahaniom. Niepokojący jest fakt, że wskaźnik w ostatnich latach przyjmował wartości ujemne. Jest to tendencja, która widoczna jest w skali całego kraju. W 2023 r. łączna liczba urodzeń na terenie gminy Brudzeń Duży wyniosła 65 dzieci natomiast liczba zgonów wyniosła 88.

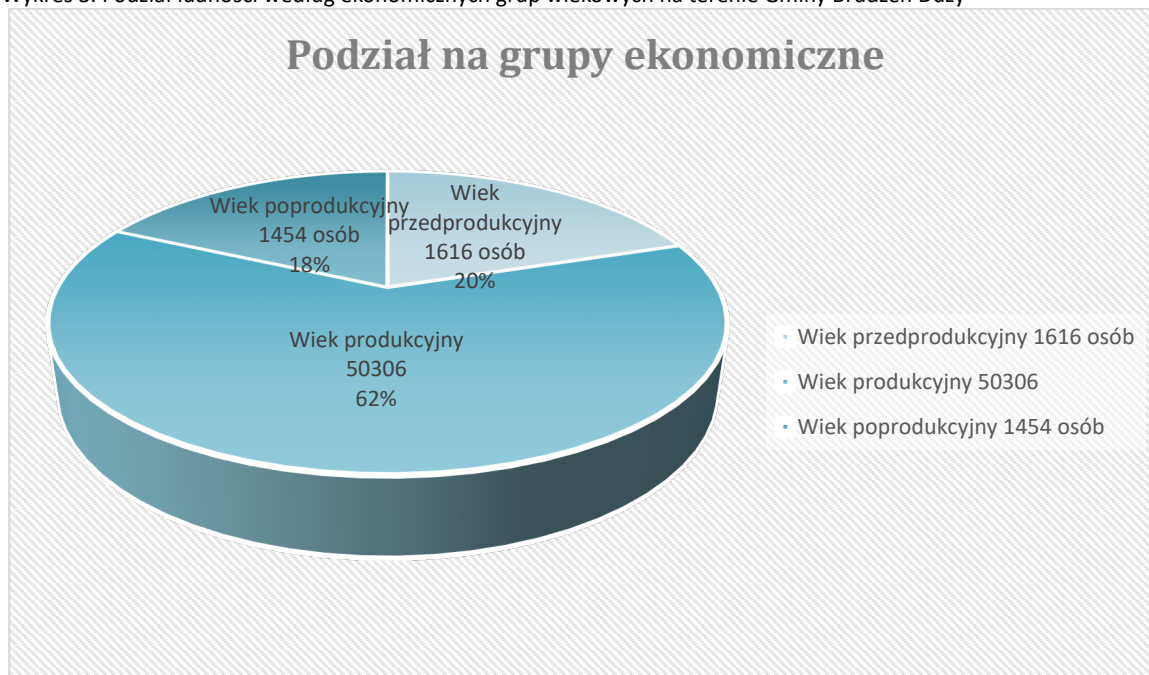
Wykres 1. Zestawienie narodzin i zgonów na terenie gminy Brudzeń Duży w 2023 roku

Wykres 2. Podział mieszkańców ze względu na płeć

Wykres 3. Podział ludności według ekonomicznych grup wiekowych na terenie Gminy Brudzeń Duży

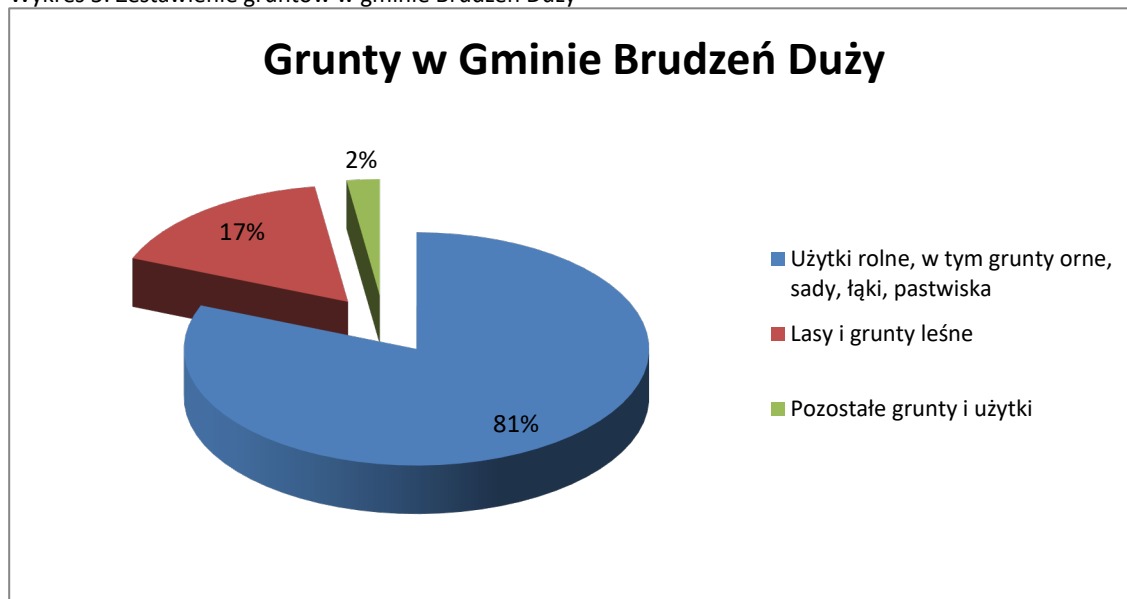
Gospodarstwa Rolne

Brudzeń Duży jest gminą wiejską, na której terenie istotną rolę pełni rolnictwo. Większość gleb, to gleby o średniej i niskiej przydatności do produkcji rolniczej. Grunty o wysokich klasach bonitacyjnych zajmują niewielką część użytków rolnych.

Tabela 8. Struktura zagospodarowania gruntów Gminy Brudzeń Duży

Wyszczególnienie	J. m.	Stan na dzień 31.12.2023r.
użytki rolne	ha	11 744,00
grunty orne	ha	10 390,00
sady	ha	180,00
łąki:	ha	501,00
-w tym nieużytkowane	ha	13,00
pastwiska:	ha	673,00
-w tym nieużytkowane	ha	10,00
lasy i grunty leśne	ha	2 404,00
pozostałe grunty i nieużytki	ha	332,00
razem	ha	14 490,00
Powierzchnia gminy ogółem	ha	16 200,00

Wykres 5. Zestawienie gruntów w gminie Brudzeń Duży

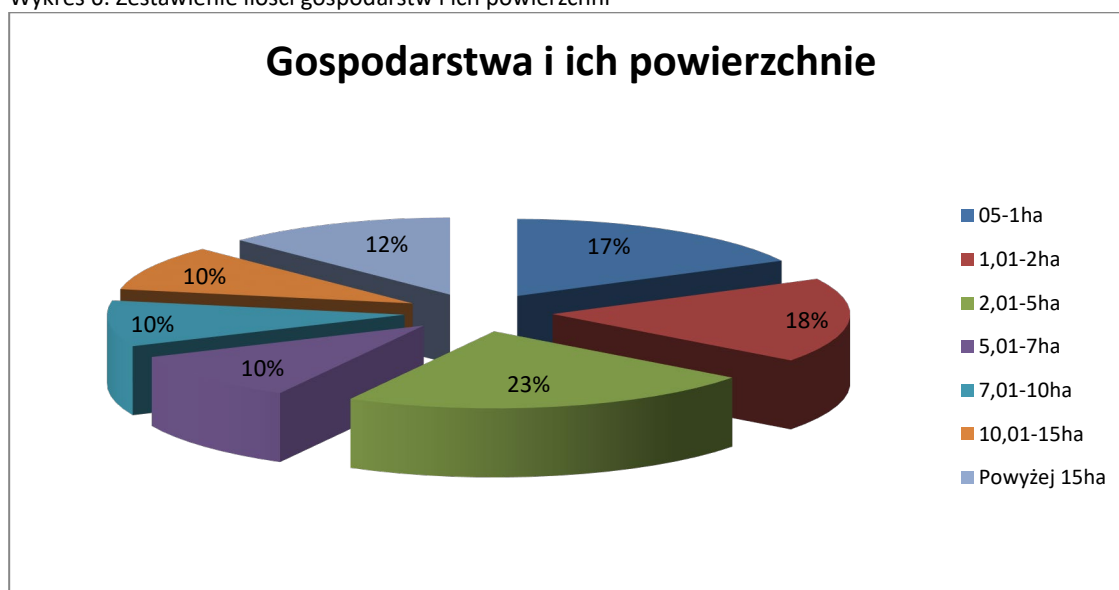
1.7. Gospodarstwa Rolne

Brudzeń Duży jest gminą wiejską, na której terenie istotną rolę pełni rolnictwo. Większość gleb, to gleby o średniej i niskiej przydatności do produkcji rolniczej. Grunty o wysokich klasach bonitacyjnych zajmują niewielką część użytków rolnych.

Tabela 9. Struktura gospodarstw rolnych w 2023 r.

Liczba gospodarstw wg powierzchni	
Zakres powierzchni	Ilość gospodarstw
Od 0,5 - 1 ha włącznie	269
1,01 - 2 ha	275
2,01 - 5 ha	351
5,01 - 7 ha	159
7,01 – 10 ha	149
10,01 – 15 ha	147
Powyżej 15 ha	193

Wykres 6. Zestawienie ilości gospodarstw i ich powierzchni

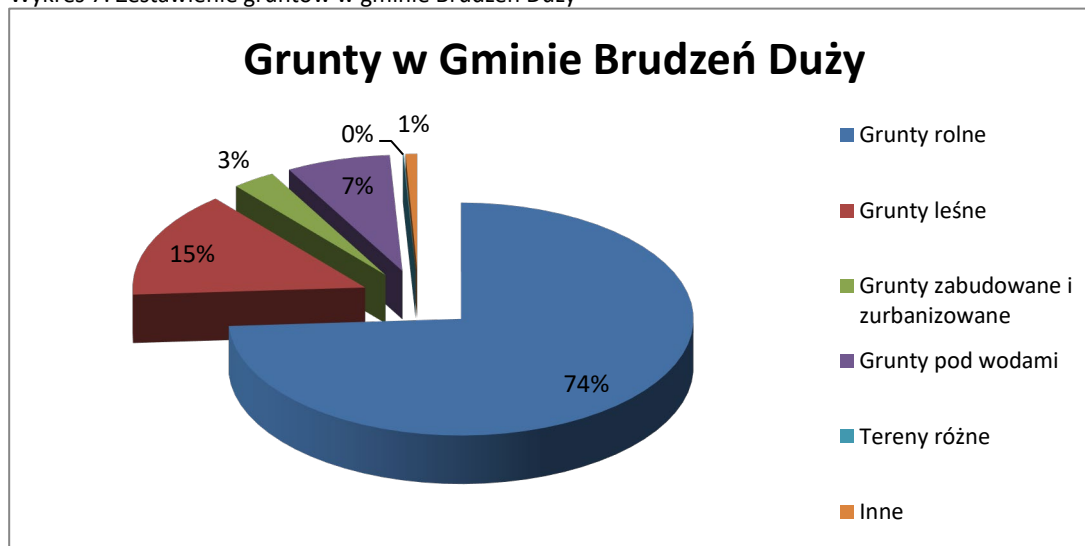

Na koniec 2023 roku na terenie gminy Brudzeń Duży funkcjonowało 1 543 gospodarstw rolnych o powierzchni 1 ha i więcej.

Tabela 10. Struktura zagospodarowania gruntów Gminy Brudzeń Duży

1. Grunty rolne, w tym użytki rolne:	Powierzchnia (ha)
grunty orne	10 379,65
łąki trwałe	31,24
pastwiska trwałe	673,35
sady	185,86
grunty rolne zabudowane	296,63
grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych	86,71
grunty pod stawami	5,56
grunty pod rowami	113,11
grunty rolne (nieużytki):	219,34
2. Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione, w tym:	
las	2 318,61
grunty zadrzewione i zakrzewione	86,77
3. Grunty zabudowane i zurbanizowane, w tym:	
tereny mieszkaniowe	115,28
tereny przemysłowe	0,08
inne tereny zabudowane	44,18
zurbanizowane tereny niezabudowane lub w trakcie zabudowy	5,78
tereny rekreacyjno-wypoczynkowe	5,95
użytki kopalne	0,84
tereny komunikacyjne (drogi, tereny kolejowe, inne tereny komunikacyjne, grunty przeznaczone pod budowę dróg publicznych lub linii kolejowych)	315,60
4. Grunty pod wodami, w tym:	
grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi	1167,24
grunty pod wodami powierzchniowymi stojącymi	6,88
5. Tereny różne	10,83
6. Inne	130,51
Powierzchnia gminy ogółem:	16200,00

Wykres 7. Zestawienie gruntów w gminie Brudzeń Duży

1.8. Podmioty gospodarcze

Zgodnie z Centralną Ewidencją i Informacją o Działalności Gospodarczej (CEIDG), według stanu na dzień 31 grudnia 2023 roku zarejestrowanych było 268 podmiotów gospodarczych, których głównym miejscem wykonywania działalności jest Gmina Brudzeń Duży. W porównaniu do roku poprzedniego liczba ta wzrosła o 7 punktów. Natomiast działalność prowadzona wyłącznie w formie spółki/spółek cywilnych to 5 podmiotów.

W okresie objętym raportem działalność gospodarczą założyło 26 przedsiębiorców.

Od 01 stycznia 2023 r. do 31 grudnia 2023 r. zostało przetworzonych 125 wniosków w zakresie podmiotów gospodarczych w Urzędzie Gminy w Brudzeniu Dużym.

Liczba złożonych i prawidłowo przetworzonych wniosków w systemie CEIDG-1 w/w okresie przedstawia poniższa tabela 1.

Tabela 11. Wnioski złożone w Urzędzie Gminy Brudzeń Duży w okresie 01.01.2023r. - 31.12.2023r.

Wnioski złożone w Urzędzie Gminy Brudzeń Duży		
Lp.	Rodzaj wniosku	Liczba wniosków
1.	Założenie działalności	18
2.	Zmiana we wniosku	64
3.	Zmiana / zawieszenie	18
4.	Zmiana / wznowienie	10
5.	Zakończenie działalności	15
	Złożonych wniosków ogółem:	125

Podmioty gospodarcze funkcjonujące na terenie gminy to przede wszystkim małe i średnie zakłady rodzinne.

Jak w poprzednich latach do wiodących branż w gminie zaliczyć należy:

- transport drogowy towarów,
- usługi ogólnobudowlane,
- handel i naprawa pojazdów samochodowych,
- stolarka budowlana,
- wykonywanie instalacji wodno-kanalizacyjnych.

1.9. Organizacje pozarządowe działające na terenie gminy Brudzeń Duży

Towarzystwo Przyjaciół Gminy Brudzeń Duży im. Pawła Włodkowica

Główne działania:

- wydawanie od 2001 roku bezpłatnego pisma społeczno-kulturalnego „Mazowiecka Szwajcaria” (nakład 600 sztuk);
- organizacja zawodów rowerowych dla młodzieży (przejęta przez Urząd Gminy);
- konkursy wiedzy o gminie dla młodzieży szkolnej;
- wystawy fotograficzne o gminie organizowane w szkołach;

- wykonanie w Turzy Małej tablicy ku czci Jana Gniazdowskiego nauczyciela lokalnego i działacza Polskiej Organizacji Wojskowej.

Stowarzyszenie Mieszkańców Siecienia i Okolic na Rzecz Wspierania Aktywności Lokalnej

Główne działania:

- stypendia pomostowe dla maturzystów, którzy dostali się do uczelni publicznych (500 złotych miesięcznie, 2-5 osób rocznie od 2008 roku);
- oznakowanie tras turystycznych (trasa rowerowa, szlak etnograficzny);
- akcje z wolontariatem pracowniczym firmy Levi Strauss – sprzątanie muzeum w Murzynowie, plac zabaw dla dzieci;
- projekty edukacyjno-kulturalne ze szkołami („Wychodząc z cienia” – projekt fotograficzny z elementami aktorskimi, „Taniec łączy pokolenia”);
- imprezy otwarte - „Sieceniada”;
- organizacja turniejów piłki nożnej.

Stowarzyszenie Przyjaciół Sobowa

Główne działania:

- prowadzenie orkiestry dętej;
- projekt izby pamięci poświęconej Lechowi Wałęsie realizowany wspólnie z parafią;
- warsztaty dla dzieci – robienie ozdób świątecznych;
- prowadzenie świetlicy dla dzieci;
- koncerty, pogadanki w ramach akcji 25- lecie Wolności;
- cykl warsztatów nauki gry na instrumentach organizowany w Sobowie i Siecieniu.

Stowarzyszenie Obudzić Pasję

Główne działania:

- warsztaty plastyczne dla dzieci i dorosłych – rękodzieło robienie palm, ozdób świątecznych;
- wyjazdy integracyjne.

Stowarzyszenie Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Jedna droga”

Główne działania:

- integracja dzieci i młodzieży z osobami niepełnosprawnymi;
- organizacja wyjazdów integracyjnych dla dzieci;
- budowa placu zabaw przy Szkole Podstawowej w Brudzeniu – otwartego w czerwcu 2021 roku.

Stowarzyszenie Witamina Ducha w Brudzeniu Dużym

Stowarzyszenie rozpoczęło działalność w 2019 roku.

Stowarzyszenie prowadzi działalność Centrum Integracji Społecznej w Brudzeniu Dużym.

Centrum to inicjatywa z zakresu ekonomii społecznej.

Główne działania:

- wspomaganie osób wykluczonych społecznie;
- zajęcia terapeutyczne;
- zajęcia z zakresu reintegracji zawodowej;
- warsztaty, w tym warsztat produkcyjny tłoczenia olejów na zimno.

Fundacja „Mocni Mocą Nadziei”

Fundacja działa od 2015 r. Prowadzi w Myśliborzycach Dzienny Dom Pobytu „Przystań” od 2020 r.

Główne działania:

- wspomaganie osób wykluczonych społecznie;
- zajęcia terapeutyczne;
- zajęcia z zakresu reintegracji zawodowej.

Stowarzyszenie na Rzecz Dzieci i Młodzieży „Furtka”

Działa od 2007 r. Stowarzyszenie prowadzi Klub Profilaktyki Środowiskowej w Sikorzu dla dzieci i młodzieży z grupy ryzyka. Stowarzyszenie działa na rzecz dzieci i młodzieży z rodzin niewydolnych wychowawczo oraz podejmuje działania służące wszechstronnemu rozwojowi dzieci i młodzieży o specjalnych potrzebach edukacyjnych oraz ich środowisk rodzinnych i wychowawczych.

Stowarzyszenie Społeczne „Wspólnie dla Sikorza i Okolic”

Działa od 2009 r. Celem działania jest podejmowanie i rozwijanie społecznych inicjatyw w dziedzinie oświaty, kultury, sportu oraz poprawy bezpieczeństwa, porządku publicznego i warunków życia lokalnej społeczności.

Stowarzyszenie „Po kolei”

Stowarzyszenie działa od 2019 roku w Brudzeniu Małym. Organizuje wyjazdy edukacyjno-turystyczne, kolonie, zimowiska w Polsce i Europie. Organizuje alternatywne sposoby spędzania wolnego czasu dla ludności lokalnej.

Koła Gospodyń Wiejskich

- Koło Gospodyń Wiejskich w Brudzeniu Dużym „KGW Aktywny Brudzeń”
- Koło Gospodyń Wiejskich w Głównie „Nadwiślanki”
- Koło Gospodyń Wiejskich w Murzynowie
- Koło Gospodyń Wiejskich w Sobowie „Biedronki”
- Koło Gospodyń Wiejskich w Strupczewie „Kreatywne Kobiety”
- Koło Gospodyń Wiejskich w Siecieniu „Zgrana Gromada”

Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Oddział Płock. W kole Brudzeń Duży działa ponad 80 osób, w tym zespół muzyczny Sami Swoi.

Ludowy Klub Sportowy Wisła Główna – Sobowo. Klub piłkarski działający od 2005 roku. W klubie na koniec 2023 roku zgłoszonych do rozgrywek było ponad 60 zawodników. W sezonie 2022/23 grający w klasie B Płockiego Okręgowego Związku Piłki Nożnej. W klubie działa również sekcja młodzieżowa występująca w pierwszej lidze U13 i rocznik 2013 w lidze Orlik U10 Płockiego Okręgowego Związku Piłki Nożnej.

Płocki Powiatowy Uniwersytet Trzeciego Wieku

jest to jedna z największych tego typu inicjatyw edukacyjnych przeznaczonych dla seniorów, która swym zasięgiem objęła również gminę Brudzeń Duży. Uniwersytet ma celu umożliwienie osobom powyżej 50 roku życia zdobywania i poszerzania

wiedzy oraz umiejętności, zaspokajanie potrzeb w zakresie samokształcenia i zagospodarowania czasu wolnego. Założycielem PPUTW jest Samodzielne Koło Terenowe nr 168 Społecznego Towarzystwa Oświatowego w Małej Wsi. Patronat honorowy nad uniwersytetem objęli: Marszałek

**PŁOCKI POWIATOWY
UNIWERSYTET
TRZECIEGO WIEKU**

Województwa Mazowieckiego, Starosta Płocki, Społeczne Towarzystwo Oświatowe oraz Krajowa Rada Izb Rolniczych. Patronat naukowy sprawuje Szkoła Wyższa im. Pawła Włodkowica w Płocku.

Cele Płockiego Powiatowego Uniwersytetu Trzeciego Wieku – sekcja Brudzeń Duży:

- edukacja w różnych dziedzinach nauk;
- włączanie osób starszych do systemu kształcenia ustawicznego;
- rozwijanie sprawności intelektualnej, psychicznej i fizycznej osób starszych;
- przeciwdziałanie samotności;
- zapobieganie wykluczenia społecznego osób starszych;
- zacieśnienia więzi osób starszych z młodzieżą;
- upowszechnienie kultury oraz ułatwienie dostępu do dóbr kultury dla osób starszych;
- upowszechnienie profilaktyki gerontologicznej, promowanie aktywności fizycznej i zdrowego stylu życia.

Formy zajęć:

- wykłady audytoryjne lub monograficzne;
- wykłady w sekcjach grupach;
- wykłady otwarte;
- warsztaty tematyczne;
- seminaria;
- konwersatoria;
- kursy języków obcych (lektoraty);
- kursy komputerowe;
- zajęcia ruchowe;
- wyjazdy edukacyjne: muzea, wystawy itp.;
- wycieczki turystyczne;
- inne rodzaje zajęć np. chór, zespół muzyczny, kabaret itp.

1.10. Ochotnicze Straże Pożarne na terenie gminy.

W Gminie Brudzeń Duży działa 10 poniżej wymienionych Jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych:

- OSP Bądkowo Kościelne
- OSP Karwosieki Noskowice
- OSP Nowe Karwosieki
- OSP Parzeń
- OSP Siecień
- OSP Sikórz
- OSP Sobowo
- OSP Suchodół
- OSP Turza Mała
- OSP Żerniki

Dwie jednostki z terenu gminy Brudzeń Duży należą do Krajowego Systemu Ratowniczo Gaśniczego, są to OSP w Bądkowie Kościelnym i OSP w Sikorzu.

KSRG to integralna część organizacji bezpieczeństwa wewnętrznego państwa, mający na celu ratowanie życia, zdrowia, mienia i środowiska, prognozowanie, rozpoznawanie i zwalczanie pożarów, klęsk żywiołowych lub innych miejscowych zagrożeń.

Jednostki z terenu gminy Brudzeń Duży zrzeszają ogółem 397 członków zwyczajnych, w tym 331 mężczyzn i 66 kobiet. Jednostki OSP w Bądkowie Kościelnym, Siecieniu, Sikorzu

i Sobowie posiadają Młodzieżowe Drużyny Pożarnicze liczące ogółem 35 członków, w tym 24 chłopców i 11 dziewcząt. Do udziału w akcjach ratowniczo-gaśniczych jest uprawnionych 99 strażaków ratowników, w tym 95 mężczyzn i 4 kobiety.

Strażacy ratownicy, którzy biorą udział w akcjach ratowniczo-gaśniczych oraz szkoleniach mają wypłacany ekwiwalent pieniężny, który został podjęty Uchwałą Rady Gminy Brudzeń Duży i ustalony na poziomie 20 zł za każdą rozpoczętą rodzinę działań za udział w działaniu ratowniczym oraz akcji ratowniczej oraz 5 zł za udział w szkoleniach lub ćwiczeniach. W 2023 roku Gmina Brudzeń Duży wypłaciła ekwiwalent w łącznej kwocie 45 745,00 zł.

W 2023 roku jednostki OSP z terenu Gminy Brudzeń Duży na utrzymanie gotowości bojowej otrzymały z budżetu Gminy środki finansowe w wysokości 218 383,00 zł, które zostały przeznaczone między innymi na zakup sprzętu pożarniczego, wyposażenia, remonty, badania techniczne.

W ramach współpracy z Ochotniczymi Strażami Pożarniczymi Gmina Brudzeń Duży pozyskuje środki na poprawę wyposażenia strażackiego, środków ochrony indywidualnej strażaka, umundurowania jak również stanu technicznego strażnic.

W 2023 roku Gmina Brudzeń Duży otrzymała dotacje z budżetu Powiatu Płockiego w ramach IV Edycji Programu pn. „Zakup sprzętu ratowniczego i umundurowania – 2023” z przeznaczeniem dla jednostki OSP Bądkowo Kościelne. Kwota dofinansowania wynosiła 10 000,00 zł.

Fot. 4. Szkolenie OSP w Siecieniu

Cała kwota dotacji została przeznaczona na szkolenia strażaków ratowników z gaszenia pożarów wewnętrznych oraz szkolenia operatorów. Strażacy ratownicy, którzy uczestniczyli w szkoleniu przystąpili do egzaminu otrzymując pozytywny wynik.

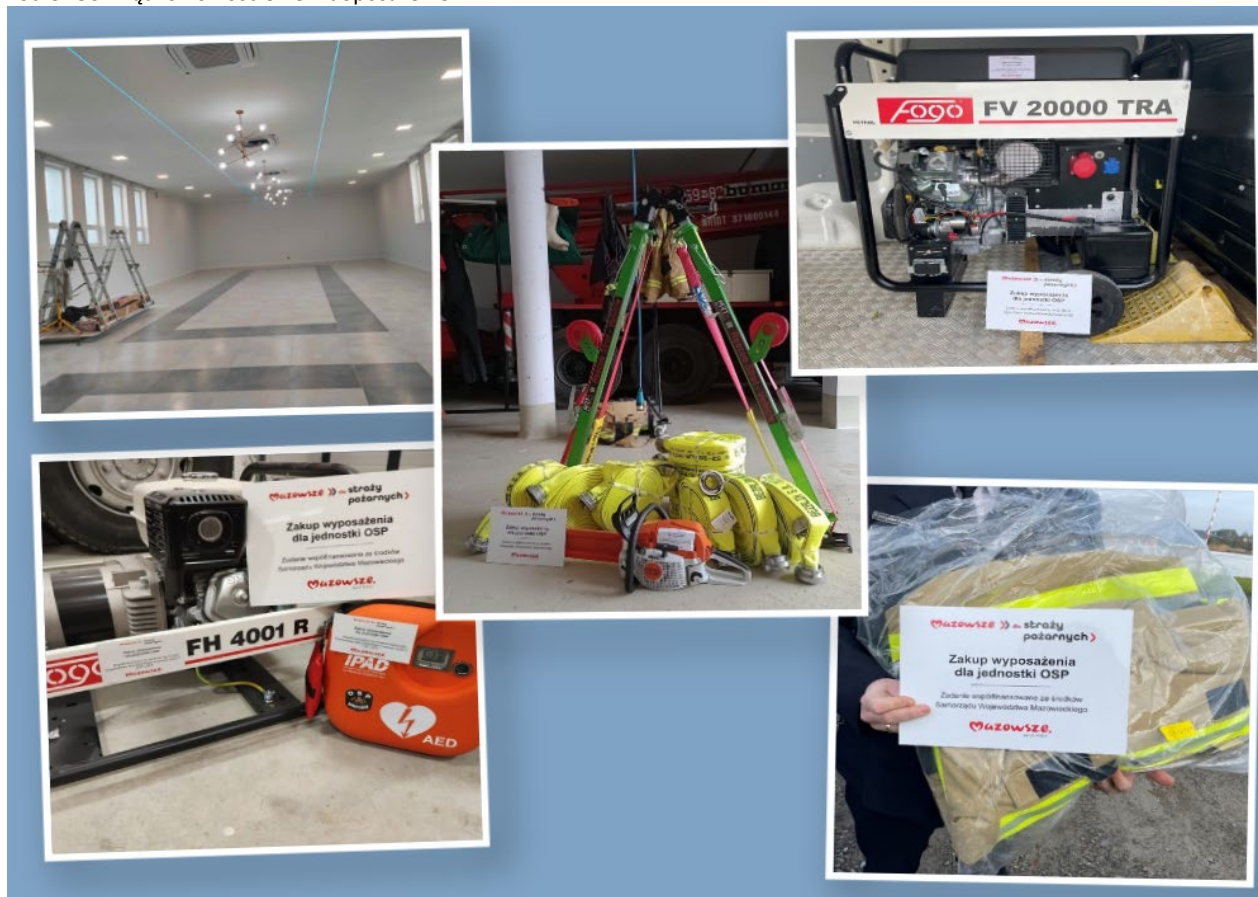
W ramach dotacji przekazanych przez Powiat Płocki jednostka OSP Suchodół otrzymała dofinansowanie w kwocie 3 000,00 zł w związku ze zbliżającymi się obchodami jubileuszu 100lecia powstania. Dotacja przekazana została z przeznaczeniem na bieżące wydatki związane z

prowadzeniem działań ratowniczych. Jednostka OSP Suchodół przeznaczyła dofinansowanie na zakup umundurowania strażackiego oraz hełmu. Jednostką z terenu Gminy Brudzeń Duży, która również otrzymała dofinansowanie była jednostka OSP Sobowo. Kwota dofinansowania wynosiła 1 500,00 zł i została przeznaczona na zakup mundurów strażackich.

W 2023 roku Gmina Brudzeń Duży pozyskała środki z budżetu Województwa Mazowieckiego w ramach programu Mazowsze dla Straży Pożarnych „OSP – 2023”

z przeznaczeniem na zakup nowego sprzętu specjalistycznego, środków ochrony indywidualnej strażaka, wyposażenie umundurowania bojowego dla OSP Sikórz, OSP Bądkowo Kościelne, OSP Siecień oraz OSP Sobowo. Kwota dofinansowania to 34 600,00 zł, natomiast wartość zadania 69 200,00 zł.

Fot. 5. OSP Bądkowo Kościelne – doposażenie

Dotacja na wykonanie instalacji fotowoltaicznej do strażnicy OSP Sobowo,, z WFOŚ i GW w Warszawie zgodnie z zawartą umową Nr 2573/23/OA/D z dnia 06 września 2023 r. – dofinansowanie 29 224,80 zł.

Wniosek do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego w Warszawie ul. Jagiellońska 26 03-719 Warszawa dotyczył OSP Sobowo w ramach zadania „Mazowieckie Strażnice OSP -2023” – kwota dofinansowania 40 000,00 zł wykorzystano 39 436,82 zł.

Dotacja z Ministerstwa Sprawiedliwości Departament Funduszu Sprawiedliwości zadanie z zakresu ochrony interesów osób pokrzywdzonych przestępstwem i świadków oraz likwidacji skutków pokrzywdzenia przestępstwem priorytet Ochotnicze Straże Pożarne z przeznaczeniem dla OSP Bądkowo Kościelne na zakup środków ochrony indywidualnej. Kwota dofinansowania 30 000,00 zł.

Gmina Brudzeń Duży pozyskała dofinansowanie w ramach zadania Mazowsze dla lokalnych centrów integracyjnych 2023 dotację otrzymano na modernizację świetlicy wiejskiej w Sikorzu. Kwota dofinansowania 150 000,00 zł całość inwestycji 220 000,00 zł w Sikorzu.

W ramach wsparcia dla jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych została przekazana dotacja celowa dla OSP Sobowo oraz OSP Karwosieki Noskowice. Dotacja celowa dla OSP Sobowo wynosiła 20 000,00 zł z przeznaczeniem na termomodernizację strażnicy. Natomiast dotacja celowa dla OSP Karwosieki Noskowice wynosiła 15 000,00 zł, jednak nie została wykorzystana w całości i dokonano zwrotu w kwocie 12 305,94 zł.

2. SYTUACJA FINANSOWA GMINY

2.1. Wysokość budżetu i poziom zadłużenia

Budżet gminy na 2023 rok został zatwierdzony Uchwałą Rady Gminy XLIV/313/22 z dnia 29 grudnia 2022r.

Dochody gminy zrealizowano w kwocie **44 616 939,49** na planowane **48 457 101,44** tj. **92,08 %** planu. Dochody majątkowe zrealizowano w kwocie **4 630 098,16** na planowane **8 845 431,85** tj. **52,34%** planu, dochody bieżące zrealizowano w kwocie **39 986 841,33** na planowane **39 611 669,59** tj. **100,95 %** planu.

Wydatki gminy zrealizowano w kwocie **49 690 431,57** na planowane **58 657 031,44** tj. **84,71 %** planu. Wydatki majątkowe zrealizowano w kwocie **8 511 816,23** na planowane **15 766 253,04** tj. **53,99 %** planu. Wydatki bieżące zrealizowano w kwocie **41 178 615,34** na planowane **42 890 778,40** tj. **96,01 %** planu.

Na dzień 31.12.2023 r. kredyt do spłaty wynosi **7 745 567,00**, zadłużenie z tytułu emisji obligacji wynosi **6 851 000,00**. Pozostałość wolnych środków na 31.12.2023 r. wynosi **4 964 883,14** z czego kwota **4 731 000,00** wynika z emisji obligacji w 2023 r.

Pozostały również środki w kwocie **1 742 360,02** przekazane w 2021 r. przez Ministerstwo Finansów na wsparcie w zakresie kanalizacji. Niewykorzystane środki z funduszu alkoholowego wynoszą **59 000,10**, środki za korzystanie ze środowiska wynoszą **3 124,65** – środki z gospodarki odpadami wynoszą **648 797,82** oraz środki z Polskiego Ładu. Ogółem jest to kwota **2 709 282,59**.

Dochody i wydatki związane z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej i innych zadań zleconych odrębnymi ustawami w 2022 r. wynoszą **4 626 899,13**.

Wpłynęła dotacja w kwocie **1 118 114,00** z tytułu dofinansowania z Samorządu Województwa Mazowieckiego na realizację zadania pn. „Poprawa wyposażenia Gminy Brudzeń Duży w infrastrukturę wodociągowo – kanalizacyjną w latach 2017-2020 etap II”.

Wpłynęła kwota **9 358,00** z tytułu udzielenia pomocy finansowej ze środków z budżetu Województwa Mazowieckiego w ramach „Mazowieckiego Instrumentu Aktywizacji sołectw MAZOWSZE 2022” na realizację zadania pn. „ Zakup i montaż solarnego oświetlenia ulicznego oraz modernizacja miejsc postojowych w m. Turza Wielka”, na podstawie umowy Nr W/UMWM-UU/UM/RW/1673/2022 z dnia 27.05.2022r.

Kwota **247 080,00** są to środki na realizację projektu grantowego „Cyfrowa Gmina”.

Wpłynęła kwota **64 983,36** z tytułu pozyskania środków z projektu unijnego „Granty PPGR” – wsparcie dzieci i wnuków byłych pracowników PGR w rozwoju cyfrowym.

Kwota **6 739,17** jest to dotacja na zakup masztu z projektu pod biało-czerwoną.

Kwota **90 000,00** jest to dotacja z PFRON na realizację projektu „Dostępny samorząd – granty”.

Kwota **14 500,00** są to dotacje ze Starostwa Powiatowego w Płocku na wydatki bieżące dla OSP w Sobowie (**1 500,00**), dla OSP w Bądkowie Kościelnym (**10 000,00**), dla OSP w Suchodole (**3 000,00**). Kwota **59 600,00** są to dotacje z Urzędu Marszałkowskiego w Warszawie dla OSP w Sobowie kwota **40 000,00** przeznaczona na remont strażnicy oraz kwota **19 600,00** na zakup wyposażenia dla OSP zgodnie z zawartą umową Nr W/UMWM-UU/UM/OR/5953 z dnia 14 września 2023 r.

Kwota **15 000,00** to dotacje z Urzędu Marszałkowskiego w Warszawie na zakup wyposażenia dla jednostek OSP zgodnie z zawartą umową Nr W/UMWM-UU/UM/OR/5953 z dnia 14 września 2023 r z budżetu Województwa Mazowieckiego.

Wpłynęła kwotę **3 569 842,05** w związku z udzieleniem promes:

- Nr 01/2021/9566/Polski Ład. Promesa dotyczy zadania pn. „Budowa zbiornika retencyjnego na SUW w Karwosiekach Cholewiczach”. Środki wpłynęły w kwocie **601 411,04**.

- Nr 01/2021/9566/Polski Ład. Promesa dotyczy zadania pn. „Budowa drogi gminnej z siecią wodociągową i kanalizacji sanitarnej w ciągu ul. Wrzosowej i ul. W. Witosa w Brudzeniu Dużym” kwota **1 564 588,96**.

- Nr 2/2021/4128/Polski Ład. Promesa dotyczy zadania pn. „Termomodernizacja budynków gminnych” kwota **1 403 842,05**.

Kwota **35 000,00 zł** wpłynęła z tytułu przyznania dofinansowania zadania pn. „Usuwanie wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Brudzeń Duży w 2023 roku” przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie z umową Nr 1603/23/OZ/DA z dnia 15 maja 2023 r.

Wpłynęły środki w kwocie **13 023,00 zł** z tytułu udzielenia pomocy finansowej w formie dotacji celowej z budżetu Województwa Mazowieckiego w ramach programu „Mazowsze dla czystego powietrza 2023” na dofinansowanie zadania pn. „Kontrola przestrzegania przepisów uchwały antysmogowej na terenie Gminy Brudzeń Duży” zgodnie z zawartą umową Nr W/UMWM-UU/UM/PZ/3522/2023 z dnia 16 czerwca 2023 r.

Wpłynęła kwota **100 000,00 zł** z tytułu otrzymania dofinansowania ze środków WFOŚ i GW w Warszawie na realizację zadania pn. „Monitoring cennych zasobów przyrodniczych i krajobrazowych w otoczeniu Brudzeńskiego Parku Krajobrazowego,” zgodnie z zawartą umową Nr 2800/23/OP/D z dnia 05 września 2023 r.

Środki w kwocie **29 224,80 zł** wpłynęły z tytułu dofinansowania zadania pn. „Wykonanie instalacji fotowoltaicznej do strażnicy OSP Sobowo,” z WFOŚ i GW w Warszawie zgodnie z zawartą umową Nr 2573/23/OA/D z dnia 06 września 2023 r.

Wpłynęły środki w kwocie **91 000,00 zł** z tytułu udzielenia pomocy finansowej w formie dotacji celowej z budżetu Województwa Mazowieckiego na realizację zadania w ramach Mazowieckiego Instrumentu Wsparcia Adaptacji do Zmian Klimatu-Mazowsze dla Klimatu 2023 r na realizację zadania pn. „ Ekosystem, przyroda, edukacja ekologiczna w Gminie Brudzeń Duży” zgodnie z zawartą umową Nr W/UMWM-UU/UM/PE/4120/2023 z dnia 16 czerwca 2023 r.

Wpłynęły środki w kwocie **29 659,77 zł** na realizację zadania pn. „Ekologiczny piknik rodzinny w Gminie Brudzeń Duży-SIECIEN 2023” w związku z otrzymaniem środków finansowych z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie zgodnie z umową Nr 1219/23/EE/D.

Kwota **29 758,49 zł** pochodzi z tytułu udzielenia pomocy finansowej ze środków własnych budżetu Województwa Mazowieckiego w ramach „ Mazowieckiego Instrumentu Aktywizacji Sołectw Mazowsze 2023 r” na realizację zadania pn. „Zakup i montaż solarnego oświetlenia ulicznego oraz znaków informacyjnych dla sołectwa Robertowo ” zgodnie z zawartą umową Nr W/UMWM-UU/UM/RW/1386/2023 z dnia 5 maja 2023 r w kwocie **9 937,87 zł**, na realizację zadania pn. „Zakup i montaż solarnego oświetlenia ulicznego oraz znaków informacyjnych dla sołectwa Gorzechowo” zgodnie z zawartą umową Nr W/UMWM-UU/UM/RW/1389/2023 z dnia 5 maja 2023 r w kwocie **9 845,62 zł**, na realizację zadania pn. „Zakup i montaż solarnego oświetlenia ulicznego w sołectwie Cegielnia ” zgodnie z zawartą umową Nr W/UMWM-UU/UM/RW/1390/2023 z dnia 5 maja 2023 r w kwocie **9 975,00 zł**.

wpłynęły środki finansowe w kwocie **150 000,00 zł** z tytułu udzielenia pomocy finansowej przez Województwo Mazowieckie w ramach programu wsparcia „Mazowsze dla lokalnych centrów integracyjnych 2023” z przeznaczeniem na dofinansowania zadania pod nazwą „Modernizacja świetlicy wiejskiej w miejscowości Sikórz” zgodnie z zawartą umową Nr W/UMWM-UU/UM/RW/4003/2023 z dnia 16 czerwca 2023 r.

Tabela 12. Wykonanie dochodów w poszczególnych działach w 2023 roku

Dział	Nazwa	Plan	Wykonanie	% wykonania
010	Rolnictwo i łowiectwo	2 461 554,83	2 445 613,30	99,35
400	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną , gaz i wodę		984,75	0,00
600	Transport i łączność	1 301 311,69	1 451 312,31	111,53
700	Gospodarka mieszkaniowa	129 168,00	110 823,75	85,80
750	Administracja publiczna	127 589,00	126 719, 53	99,32
751	Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	121 159,00	121 159,00	100,00
752	Obrona narodowa	421,00	421,00	100,00
754	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	144 164,73	148 364,73	102,91
756	Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	10 459 086,85	10 602 699, 09	101,37
758	Różne rozliczenia	25 664 863,65	21 496 443,85	83,76
801	Oświata i wychowanie	978 694,44	962 696, 44	98,37
852	Pomoc społeczna	500 503,00	501 777,33	100,25
853	Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	853 169,00	846 029,00	99,16
854	Edukacyjna opieka wychowawcza	63 000,00	41 385,71	65,69
855	Rodzina	2 768 066,25	2 771 357,80	100,12
900	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	2 734 350,00	2 839 151,90	103,83
921	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	150 000,00	150 000,00	100,00
	Ogółem	48 457 101,44	44 616 939,49	92,08

Tabela 13. Wykonanie wydatków w poszczególnych działach w 2023 roku

Dział	Nazwa	Plan	Wykonanie	% wykonania
010	Rolnictwo i łowiectwo	5 391 528,41	3 771 064,25	69,94
400	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	75 000,00	60 089,33	80,12
600	Transport i łączność	12 907 967,31	9 011 871,30	69,82
700	Gospodarka mieszkaniowa	3 692 456,00	1 905 834,88	51,61
710	Działalność usługowa	20 000,00	15 014,50	75,07
750	Administracja publiczna	5 565 931,13	5 521 656,95	99,20
751	Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	121 159,00	121 159,00	100,00
752	Obrona narodowa	421,00	421,00	100,00
754	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	498 944,45	484 889,14	97,18
757	Obsługa długu publicznego	893 000,00	871 531,94	97,60
758	Różne rozliczenia	90 000,00	4 674,00	5,19
801	Oświata i wychowanie	17 623 727,77	17 078 760,00	96,91
851	Ochrona Zdrowia	225 093,20	166 093,10	73,79
852	Pomoc społeczna	1 884 284,00	1 771 035,29	96,03
853	Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	1 275 292,37	1 249 626,40	97,99
854	Edukacyjna opieka wychowawcza	120 000,00	88 732,14	73,94
855	Rodzina	3 128 285,25	3 033 701,59	96,98
900	Gospodarka komunalna i Ochrona Środowiska	3 797 663,62	3 570 768,56	94,03
921	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	971 027,93	846 168,20	87,14
925	Ogrody botaniczne i zoologiczne oraz naturalne obszary i obiekty chronionej przyrody	20 000,00	19 440,00	97,20
926	Kultura fizyczna	395 250,00	97 900,00	24,77
	Ogółem	58 657 031,44	49 690 431,57	84,71

2.2 Zaległości podatkowe podatników

Tabela 14. Zaległości z tytułu podatków w 2023 roku

2023	<i>Wpływy</i>	<i>Zaległości</i>
OSOBY FIZYCZNE		
<i>Podatek od nieruchomości</i>	1 072 009,30 zł	59 192,81 zł
<i>Podatek rolny</i>	926 364,21 zł	37 396,23 zł
<i>Podatek leśny</i>	44 216,77 zł	3 432,43 zł
<i>Podatek od środków transportowych</i>	280 556,10 zł	477,00 zł
OSOBY PRAWNE		
<i>Podatek od nieruchomości</i>	2 066 879,45 zł	144 246,49 zł
<i>Podatek rolny</i>	41 693,00 zł	14,00 zł
<i>Podatek leśny</i>	64 719,00 zł	0,00 zł
<i>Podatek od środków transportowych</i>	0,00 zł	0,00 zł

3. STAN REALIZACJI INWESTYCJI

3.1. Zadania i poziom wydatków inwestycyjnych

Tabela 15. Zadania inwestycyjne

Lp.	Nazwa zadania	Data realizacji	Koszty poniesione w PLN	Zakres prac	Uwagi
1.	Budowa sieci wodociągowej na terenie Gminy Brudzeń Duży – Etap 2	2023	301 955,77	Budowa sieci wodociągowej w m. Sikórz oraz w m. Siecień, przebudowa sieci ul. Wrzosowa/Witosa w m. Brudzeń Duży	Dofinansowanie - dotacja celowa z Ministerstwa Finansów – 42 527,58 zł. Zadanie jednoroczne
2.	Poprawa wyposażenia Gminy Brudzeń Duży w infrastrukturę wodno-kanalizacyjną w lata 2017-2020 Etap II	2020-2023	4 420 206,60	Budowa studni głębinowej nr 5, przebudowa SUW w Brudzeniu, Budowa kanalizacji w m. Brudzeń Duży oraz przydomowych oczyszczalni ścieków w m. Sikórz	Dofinansowanie z Funduszu Inwestycji Lokalnych oraz ze środków unijnych FIL – 1 500 000,00 zł. Środki unijne - 1 975 362,86 zł. Zadanie zakończono
3.	Budowa zbiornika retencyjnego na SUW w Karwosiekach Cholewiczach	2022-2023	898 672,82	Budowa zbiornika naziemnego zapasu wody pitnej o poj. 165m ³ wraz z niezbędną infrastrukturą	Dofinansowanie z Polskiego Ładu - 601 411,04 zł. Zadanie zakończono
4.	Budowa drogi gminnej wraz z siecią wodociągową i kanalizacji sanitarnej w ciągu ul. Wrzosowej i W.Witosa w Brudzeniu Duży	2023	2 606 072,12	Budowa drogi z kostki brukowej o dług. 681 m, sieci wodociągowej o dług. 502m, sieci kanalizacji sanitarnej o dług. 620m	Dofinansowanie w Polskiego Ładu – 1 564 588,96 zł. Zadanie zakończono
5.	Budowa świetlicy wiejskiej w m. Rokicie	2023-2024	25 849,13	Budowa budynku użyteczności publicznej wraz z placem zabaw i siłownią zewnętrzną.	Dofinansowanie z Polskiego Ładu 1 202 989,20 zł. Zadanie w trakcie realizacji
6.	Poprawa infrastruktury drogowej na terenie Gminy Brudzeń Duży	2023-2024	291 990,00	Przebudowa drogi w m. Brudzeń Duży w zakresie chodnika na ul. osiedlowej, Przebudowa drogi w Krzyżanowie, Sobowie, Murzynowie, Sikorzu	Dofinansowanie z Polskiego Ładu – 4 674 000,00 zł. Zadanie w trakcie realizacji
7.	Remont drogi gminnej w m. Główna	2023	204 416,93	Remont drogi o dług. 340m	Dofinansowanie z Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg – 113 416,29. Zadanie jednoroczne

8.	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej na terenie Gminy Brudzeń Duży	2023	272 671,47	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej na ul. Wrzosowej w Brudzeniu Dużym o długość 185,67mb oraz budowa przydomowej oczyszczalni ścieków w m.Parzeń	Zadanie w trakcie realizacji
9.	Poprawa infrastruktury drogowej na terenie Gminy Brudzeń Duży – Etap II	2023-2024	18 000,00	Opracowanie projektów budowy dróg na terenie Gminy Brudzeń Duży	Zadanie w trakcie realizacji
10.	Termomodernizacja budynków gminnych	2023-2024	1 737 739,28	Instalacje fotowoltaiczne: GOPS, Agronomówka, SUW Brudzeń, Oczyszczalnia Bądkowo Kościelne, Świetlica w Suchodole, Świetlica w Głównie Urząd Gminy w Brudzeniu <u>Ocieplenie budynku</u> : Agronomówka , GOPS, Świetlica w Suchodole i Świetlica w Głównie.	Dofinansowanie z Polskiego Ładu – 1 403 842,05 zł. Zadanie w trakcie realizacji
11.	Budowa drogi w Brudzeniu Dużym ul. Witosa i ul. Szkolna	2020-2024	80 000,00	Budowa drogi z kostki brukowej o długości 741 m	Dofinansowanie z Polskiego Ładu – 2 850 000,00 zł. Zadanie w trakcie realizacji
12.	Przebudowa drogi gminnej w m. Żerniki oraz Robertowo	2022-2024	1 155 535,60	Budowa drogi o nawierzchni asfaltowej o długości 1151m	
13	Organizacja publicznego transportu zbiorowego	2023	1 720 615,52	Organizacja publicznego transportu zbiorowego	Dofinansowanie Mazowiecki Urząd Wojewódzki w Warszawie, Fundusz rozwoju przewozów autobusowych 1 179 395,40 zł

3.2. Wnioski o dofinansowanie złożone i otrzymane przez Gminę w 2023 r.

Rządowy Fundusz Polski Ład

1. Wstępna promesa dofinansowania inwestycji z Rządowego Funduszu Polski Ład : Programu Inwestycji Strategicznych Nr Edycja8/2023/9067/PolskiŁad na zadanie Budowa i modernizacja infrastruktury wodno-kanalizacyjnej w Gminie Brudzeń Duży – 7 600 000,00 zł.
2. Wstępna promesa dofinansowania inwestycji z Rządowego Programu Odbudowy Zabytków nr Edycja2RPOZ/2023/8110/PolskiŁad na zadanie Konserwacja i restauracja wnętrz barokowego kościoła pw. Św Józefa w Siecieniu – etap I – 490 000,00 zł.
3. Wstępna promesa dofinansowania inwestycji z Rządowego Funduszu Polski Ład Programu Inwestycji Strategicznych Nr Edycja9RP/2023/1647/PolskiŁad na zadanie Modernizacja oświetlenia drogowego w Gminie Brudzeń Duży– 449 920,00 zł.
4. Umowa o dofinansowanie nr RFRD-R/46/2023 z 12.10.2023 na Remont drogi gminnej nr 290318W w m.Główina – 113 416,29 zł.
5. „Usuwanie wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Brudzeń Duży w 2023 roku” przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie z umową Nr 1603/23/OZ/DA z dnia 15 maja 2023 r. – 35 000,00 zł.
6. „Mazowsze dla czystego powietrza 2023” na dofinansowanie zadania pn. „Kontrola przestrzegania przepisów uchwały antysmogowej na terenie Gminy Brudzeń Duży” zgodnie z zawartą umową Nr W/UMWM-UU/UM/PZ/3522/2023 z dnia 16 czerwca 2023 r. – dotacja 13 023,00 zł.
7. „Monitoring cennych zasobów przyrodniczych i krajobrazowych w otoczeniu Brudzeńskiego Parku Krajobrazowego,, zgodnie z zawartą umową Nr 2800/23/OP/D z dnia 05 września 2023 r – dofinansowanie ze środków WFOŚ i GW - 100 000,00 zł.
8. „Wykonanie instalacji fotowoltaicznej do strażnicy OSP Sobowo,, z WFOŚ i GW w Warszawie zgodnie z zawartą umową Nr 2573/23/OA/D z dnia 06 września 2023 r. – dofinansowanie 29 224,80 zł.
9. Dotacja celowa z budżetu Województwa Mazowieckiego na realizację zadania w ramach Mazowieckiego Instrumentu Wsparcia Adaptacji do Zmian Klimatu-Mazowsze dla Klimatu 2023 r na realizację zadania pn. „ Ekosystem, przyroda, edukacja ekologiczna w Gminie Brudzeń Duży” zgodnie z zawartą umową Nr W/UMWM-UU/UM/PE/4120/2023 z dnia 16 czerwca 2023 r. – 91 000,00 zł.
10. „Ekologiczny piknik rodzinny w Gminie Brudzeń Duży-SIECIEN 2023” w związku z otrzymaniem środków finansowych z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie zgodnie z umową Nr 1219/23/EE/D – kwota 29 659,77 zł.
11. Pomoc finansowa ze środków własnych budżetu Województwa Mazowieckiego w ramach „ Mazowieckiego Instrumentu Aktywizacji Sołectw Mazowsze 2023 r” na realizację zadania pn. „Zakup i montaż solarnego oświetlenia ulicznego oraz znaków informacyjnych dla sołectwa Robertowo ” zgodnie z zawartą umową Nr W/UMWM-UU/UM/RW/1386/2023 z dnia 5 maja 2023 r - 9 937,87 zł,
12. „Zakup i montaż solarnego oświetlenia ulicznego oraz znaków informacyjnych dla sołectwa Gorzechowo” zgodnie z zawartą umową Nr W/UMWM-UU/UM/RW/1389/2023 z dnia 5 maja 2023 r w kwocie 9 845,62 zł,

13. „Zakup i montaż solarnego oświetlenia ulicznego w sołectwie Cegielnia ” zgodnie z zawartą umową Nr W/UMWM-UU/UM/RW/1390/2023 z dnia 5 maja 2023 r w kwocie 9 975,00 zł.

Pozyskiwanie środków pozabudżetowych na oświatę w 2023 roku:

- a) 5 400,00 zł – realizacja Priorytetu 3 „ Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0. na lata 2021 – 2025 „ , którego celem jest podniesienie jakości funkcjonowania bibliotek szkolnych poprzez zakup książek, wyposażenia i prowadzenie działań promujących czytelnictwo.
Dofinansowanie otrzymały:
- 3 000,00 zł Szkoła Podstawowa w Brudzeniu Dużym,
 - 2 400,00 zł Szkoła Podstawowa w Sikorzu,
- b) 73 406,76 zł - realizacja Rządowego programu w sprawie udzielenia dotacji celowej na zakup podręczników, materiałów edukacyjnych i materiałów ćwiczeniowych, w tym:
- 26 912,84 zł Szkoła Podstawowa w Brudzeniu Dużym,
 - 26 485,10 zł Szkoła Podstawowa w Siecieniu,
 - 20 008,82 zł Szkoła Podstawowa w Sikorzu ,
 - 413,83 zł – Fundusz Pomocy dla uczniów będących obywatelami Ukrainy na wyposażenie szkół w podręczniki, materiały edukacyjne lub materiały ćwiczeniowe.
- c) 51732,14 zł - dotacja na pomoc socjalną dla uczniów przyznawaną w formie Stypendiów.

4. ZADANIA REMONTOWE ZREALIZOWANE W 2023 ROKU W SOŁECTWACH

4.1. Remonty dróg

W 2023 roku wykonano następujące zadania remontowe:

1. Zadania w zakresie dostaw kruszywa, pospółki do remontów dróg dla Gminy Brudzeń Duży wyniosły zł. **787 339,38 zł**
 - a. Fundusz sołecki -589 946,40 zł
 - b. Fundusz gminny - 197 392,98 zł
2. Zakup materiałów i wyposażenia - **149 870,26 zł**

w tym m. in.: zakup materiałów i części do kosiarek, olej napędowy do auta gminnego, benzyna do wykaszarek, pił, worki na śmieci, rękawice, drobne materiały naprawcze, rury przepustowe, murki oporowe, znaki drogowe, masa asfaltowa, drzewa do nasadzeń,
3. Usługi remontowe: **771 559,89 zł**
 - a. remonty dróg gminnych 637 974,69 zł –
Rokicie, Cierszewo, Brudzeń Duży, Turza Mała (120 059,000), Brudzeń Mały, Karwosieki Cholewice, Wieclawice, Cegielnia, Główna (200 050,00-asfalt)Turza Wielka, Parzeń Siecień, Nowe Karwosieki (destrukt)
 - b. naprawy przepustów drogowych i czyszczenie rowów 133 585,20 zł –
Sobowo 2szt. Izabelin (9 434,00), Suchodół (6 519,00), Rokicie-Rembielin (24 000,00), Parzeń 3 szt., Siecień (21 525,00), Janoszyce (39 500 zł wyk w 2022r. Fa w 2023 r.), Murzynowo, Winnica,
4. Remont mostu w Cierszewie : **786 732,69 zł**– (w tym 200 000,00 zł dofinansowanie Lasów Państwowych)
5. Inne usługi: **294 533,41 zł**
 - a. praca równiarki i walca: 155 159,14 zł
 - b. usługi koparko-ładowarki, transportowe, wykaszanie traw, usuwanie drzew, przeglądy obiektów mostowych, usługi projektowe, geodezyjne, nadzór inwestorski 54 661,55 zł
 - c. pozostałe usługi 84 712,72 zł – naprawy sam. Gminnego, przeglądy samochodu. ,pił, koszty wysyłki np. znaków drogowych, usługi geodezyjne, wykonanie organizacji ruchu Murzynowo, szyldy, ułożenie kostki w Cegielni pod wiatą przystankową,

6. Zimowe utrzymanie dróg: **84 656,48 zł**

- a. praca piaskarki (zwalczanie śliskości) 16 965,00 zł
- b. odśnieżanie 27 880,93 zł
- c. sól drogowa. 39 810,55 zł

7. Różne opłaty i składki : **846,23 zł**

RAZEM: 2 875 538,34 zł

4.2. Mazowiecki Instrument Aktywizacji Sołectw

Gmina Brudzeń Duży wychodząc naprzeciw oczekiwaniom i potrzebom mieszkańców w 2023 roku po raz kolejny skorzystała z możliwości dofinansowania projektów w ramach Mazowieckiego Instrumentu Aktywizacji Sołectw „MAZOWSZE 2023” – „Mazowsze dla sołectw 2023”. Złożono 3 wnioski do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego w ramach Mazowieckiego Instrumentu Aktywizacji Sołectw Mazowsze 2023. Wnioski rozpatrzone w 2023 roku, uzyskane dofinansowanie w kwocie **30 000,00 zł**.

- 1. Zakupiono i zamontowano lampy solarnego oświetlenia ulicznego oraz znaków informacyjnych dla sołectwa Robertowo – **19 875,75 zł**, środki własne 9 937,88 zł i dofinansowanie w ramach Mazowieckiego Instrumentu Aktywizacji Sołectw MAZOWSZE 2023 w kwocie 9 937,87 zł
- 2. Zakupiono i zamontowano lampy solarnego oświetlenia ulicznego oraz znaków informacyjnych dla sołectwa Gorzechowo – **19 691,25 zł**, środki własne 9 845,63 zł i dofinansowanie w ramach Mazowieckiego Instrumentu Aktywizacji Sołectw MAZOWSZE 2023 w kwocie 9 845,62 zł
- 3. Zakupiono i zamontowano solarne oświetlenie uliczne w sołectwie Cegielnia – **19 950,00 zł**, środki własne 9 975,00 zł i dofinansowanie w ramach Mazowieckiego Instrumentu Aktywizacji Sołectw MAZOWSZE 2023 w kwocie 9 975,00 zł.

5. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA I ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE

5.1. Infrastruktura techniczna

Drogi na terenie Gminy Brudzeń Duży

Gmina Brudzeń Duży jest dobrze położona pod względem komunikacyjnym, mimo że przez jej teren nie przebiegają drogi krajowe. Sieć drogową tworzą m. in. 4 drogi wojewódzkie. Połączenia dróg wojewódzkich gwarantuje dobrze rozwinięta sieć dróg powiatowych oraz gminnych, które zapewniają dotarcie do większych miejscowości.

Infrastrukturę drogową na terenie gminy Brudzeń Duży tworzą:

Drogi wojewódzkie:

Tabela 16. Drogi wojewódzkie na terenie gminy Brudzeń Duży

Nr drogi	Nazwa drogi	Długość drogi na terenie gminy Brudzeń Duży w km
540	Bielsk - Proboszczewice - Sikórz	2,262
555	Srebrna - Siecień - Murzynowo - rz.Wisła - Stary Duninów	5,980
559	Granica woj. - Brudzeń Duży - Sikórz - Płock	15,897
562	Granica woj. - Biskupice - Płock	13,500
łączna długość dróg wojewódzkich na terenie gminy		37,639

Drogi powiatowe:

Tabela 17. Drogi powiatowe na terenie gminy Brudzeń Duży

Nr drogi	Nazwa drogi	Długość drogi na terenie gminy Brudzeń Duży w km
2999W	Sikórz-Mochowo	5,290
2903W	Brudzeń Duży-Proboszczewice	8,786
2904W	Brudzeń Duży - Gr Woj. (Kamienica)	6,648
2905W	Siecień - Strupczewo	8,239
2906W	Rembielin-Myśliborzyce	2,515
6905W	Parzeń- Kamionki Stara Biała-Gr. Miasta (Płock)	2,581
6916W	Bądkowo-Łukoszyn	6,790
łączna długość dróg powiatowych na terenie gminy		40,849

Stan dróg wojewódzkich oraz powiatowych jest oceniany jako średni, wymagający modernizacji.

Drogi gminne.:

Tabela 18. Drogi gminne na terenie gminy Brudzeń Duży

Nr drogi	Nazwa drogi	Długość drogi (w km) – dotyczy wył. dróg przyjętych uchwałą Rady Gminy	Utwardzone (w km)
290301W	Turza Wielka – Wincentowo - granica gminy (Tłuchowo Rumunki)	2,7	2,7
290302W	Cegielnia – Turza Mała – granica gminy (Kłobukowo - Patrze)	3,2	2,0
290303W	Granica województwa (Popowo) – Turza Wielka	4,3	
290304W	Granica województwa (Czartowo) – Bądkowo Rumunki	2,0	
290305W	Cegielnia – Winnica	2,3	
290306W	Winnica – Zdziembórz, granica gminy (Grodnia)	2,8	
290307W	Sobowo – granica gminy (Ruszkowo)	1,8	
290308W	Granica gminy (Michałkowo) – Sobowo	1,7	
290309W	Sobowo – Bądkowo Jeziorne – droga wojewódzka 559	4,5	
290310W	Bądkowo Kościelne – Brudzeń Duży	2,2	2,2
290311W	Bądkowo Rochny – Janoszyce – Karwosieki Cholewice	5,8	
290312W	Karwosieki Noskowice – granica gminy (Łukoszyn)	2,1	
290313W	Karwosieki Cholewice – granica gminy (Dzięgielewo)	3,8	
290314W	Granica gminy (Zakrzewko) – Karwosieki Nowe	1,4	
290315W	Karwosieki Nowe – droga powiatowa 2903W	1,3	
290316W	Karwosieki Nowe – granica gminy (Włoczewo)	1,2	
290317W	Główina – Sobowo	3,0	3,0
290318W	Granica gminy (Kamienica) – Główina	2,7	2,7
290319W	Sobowo Ostrowce – Więclawice	3,4	
290320W	Więclawice - Rembielin	3,3	
290321W	Więclawice – Myśliborzyce	2,0	
290322W	Rembielin – Gorzechowo – Rokicie	1,3	
290323W	Gorzechowo – Rokicie	2,9	2,9
290324W	Sobowo – Strupczewo – Brudzeń Mały – Parzeń Janówek	6,9	
290325W	Brudzeń Duży – Brudzeń Mały	1,4	
290326W	Brudzeń Mały – Gorzechowo	1,4	
290327W	Gorzechowo – Żerniki	2,4	1,75
290328W	Parzeń Janówek – Robertowo – Żerniki – Siecień	5,1	1,5
290329W	Robertowo – Robertowo Kolonia	0,9	
290330W	Brudzeń Duży – Krzyżanowo	2,7	2,7
290331W	Karwosieki Noskowice – Parzeń	2,6	0,6
290332W	Krzyżanowo – Parzeń (Suchodół)	1,9	
290333W	Sikórz – Suchodół – Włoczewo – droga powiatowa 178	4,3	1,3
290334W	Sikórz Pieńki – droga wojewódzka 540	2,6	
290335W	Uniejewo – Siecień – Cierszewo – droga wojewódzka 562	6,9	1,0
290336W	Siecień – Radotki (droga wojewódzka 555)	3,1	
290337W	Cierszewo – Biskupice (droga wojewódzka 562)	2,5	
290338W	Droga wojewódzka 559 – granica gminy (Kowalewko)	0,2	
290339W	Brudzeń Duży - Gorzechowo	3,5	3,5
290340W	Parzeń - Suchodół	1,75	
łącznie długość dróg w kategorii dróg gminnych		111,85	27,85

Drogi wewnętrzne:

Drogi wewnętrzne stanowią uzupełnienie istniejącej sieci dróg publicznych. Stanowią one własność osób fizycznych, osób prawnych, Gminy Brudzeń Duży a znaczna część ma nieregulowany stan prawny i zarządzana jest przez Gminę Brudzeń Duży. Gmina jest właścicielem n/w dróg wewnętrznych o nawierzchni utwardzonej:

Tabela 19. Drogi wewnętrzne na terenie gminy Brudzeń Duży

Lp.	Nazwa drogi	Utwardzone (w km)
1	ul. Wspólna Brudzeń Duży	0,427
2	ul. Krasickiego i ul. Maya Brudzeń Duży	0,7
3	Sikórz PGR	1,0
4	Wincentowo – Turza Mała	1,355
5	Parzeń	0,218
6	ul. Wincentego Witosa	0,415
7	ul. Wrzosowa	0,192
8	Robertowo – Żerniki	1,25
Łączna długość dróg w kategorii wewnętrznych utwardzonych		5,557

Infrastruktura drogowa jest czynnikiem, który może wpłynąć na rozwój inwestycyjny gminy i może być czynnikiem determinującym, a na pewno brany pod uwagę przez potencjalnych mieszkańców, którzy zdecydowaliby osiedlić się na terenie gminy. Rola transportu drogowego w dalszym ciągu wzrasta, a tym samym następuje wzrost natężenia ruchu na drogach.

Na terenie Gminy funkcjonuje system chodników o długości około 15,5km, który wymaga dalszej rozbudowy. W roku 2023 powstały nowe chodniki w miejscowości Brudzeń Duży (0,4 km) i w Sikorzu (1km).

Infrastrukturę około drogową uzupełnia system oświetlenia ulicznego, o łącznej ilości punktów świetlnych 558 sztuk. Oświetlenie uliczne zlokalizowano w następujących miejscowościach: Bądkowo Jeziorne, Bądkowo Kościelne, Brudzeń Duży, Brudzeń Mały, Cegielnia, Główna, Karwosieki Cholewice, Karwosieki Noskowice, Krzyżanowo, Kłobukowo-Patrze, Lasotki, Murzynowo, Rembielin, Sikórz, Suchodół, Strupczewo Duże, Sobowo, Siecień, Siecień- Rumunki, Turza Mała, Turza Wielka, Uniejewo, Więclawice, Winnica, Żerniki, Rokicie.

Przeprawy mostowe należące do gminnej infrastruktury drogowej występują w miejscowości Winnica oraz Cierszewo.

Wodociągi i kanalizacja

Zadania własne gminy w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków z dniem 1 kwietnia 2020 r. przejęło Gminne Przedsiębiorstwo Komunalne Brudzeń Duży Sp. z o.o. z siedzibą w Brudzeniu Dużym przy ul. Dobrzyńskiej 9.

Na terenie gminy Brudzeń Duży zlokalizowane są dwie oczyszczalnie ścieków stanowiące własność Gminy Brudzeń Duży:

Gminna Oczyszczalnia Ścieków w miejscowości Bądkowo Kościelne

- lokalizacja: Bądkowo Kościelne,
- oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna z podwyższoną redukcją związków biogennych oraz tlenową stabilizacją osadu nadmiernego w komorach tlenowych,
- średnia dobową przepustowość oczyszczalni 150m³/d.

Gminna Oczyszczalnia Ścieków w miejscowości Siecień

- lokalizacja: Siecień,
- oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna,
- średnia dobowa przepustowość oczyszczalni 80m³/d.

oraz

Mechaniczno-Biologiczna Oczyszczalnia Ścieków w miejscowości Rokicie stanowiąca własność Spółdzielni Mieszkaniowej „Rokicie” z siedzibą w Rokiciu 26

- lokalizacja: Rokicie,
- średnia dobowa przepustowość oczyszczalni 8,5m³/d.

Istotnym problem w gminie Brudzeń Duży jest słabo rozwinięta sieć kanalizacyjna, co zmusza mieszkańców do zabudowy przydomowych oczyszczalni ścieków lub szczelnych zbiorników bezodpływowych i jak powszechnie wiadomo podstawową wadą jest ich nieszczelność i uwalnianie szkodliwych związków do gruntu i wód gruntowych, jak również do powietrza.

Zgodnie z art. 6 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2022 r. poz. 2519) właściciele nieruchomości zapewniają utrzymanie czystości i porządku m.in. przez:

- przyłączenie nieruchomości do istniejącej sieci kanalizacyjnej lub w przypadku, gdy budowa sieci kanalizacyjnej jest technicznie lub ekonomicznie nieuzasadniona, wyposażenie nieruchomości w zbiornik bezodpływowy nieczystości ciekłych lub w przydomową oczyszczalnię ścieków bytowych, spełniające wymagania określone w przepisach odrębnych. Przyłączenie nieruchomości do sieci kanalizacyjnej nie jest obowiązkowe, jeżeli nieruchomość jest wyposażona w przydomową oczyszczalnię ścieków spełniającą wymagania określone w przepisach odrębnych;
- gromadzenie nieczystości ciekłych w zbiornikach bezodpływowych;
- pozbywanie się zebranych na terenie nieruchomości odpadów komunalnych oraz nieczystości ciekłych w sposób zgodny z przepisami ustawy i przepisami odrębnymi.

Właściciele nieruchomości, którzy pozbywają się z terenu nieruchomości nieczystości ciekłych są obowiązani do udokumentowania w formie umowy korzystania z usług wykonywanych przez przedsiębiorcę posiadającego zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych przez okazanie takich umów i dowodów uiszczania opłat za te usługi.

W celu ograniczenia zagrożenia dla gruntu i wód gruntowych związanego z nieszczelnymi zbiornikami bezodpływowymi na bieżąco wykonywane są kontrole właścicieli nieruchomości położonych na terenie gminy niepodłączonych do sieci kanalizacyjnej, a mających techniczne i ekonomiczne możliwości podłączenia oraz kontrole opróżniania zbiorników bezodpływowych, jako potwierdzenia zgodnego z przepisami prawa pozbywania się nieczystości ciekłych.

Świadczenie usług w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych wymaga od przedsiębiorcy - uzyskania zezwolenia (ustawa z 13.09.1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, dalej uoucipg) wójta właściwego ze względu na miejsce świadczenia usług, wydawanego na okres nie dłuższy niż 10 lat. Na terenie Gminy Brudzeń Duży zezwolenie Wójta Gminy Brudzeń Duży na prowadzenie działalności w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych z terenu gminy Brudzeń Duży posiada 6 przedsiębiorców. Informacja o siedzibach i numerach telefonów do ww.

przedsiębiorców zamieszczona jest na tablicy ogłoszeń urzędu gminy oraz na stronie internetowej (bip.brudzenduzy.pl), w zakładce: [informacje](#) - wykaz firm uprawnionych do wywozu odpadów.

W wyniku prowadzonej działalności przez przedsiębiorców z terenu gminy Brudzeń Duży zawarto w 2023 r. wiele nowych umów na odbiór ścieków ze zbiorników bezodpływowych. Odebrano i wywieziono do stacji zlewnej na oczyszczalnię ścieków w Maszewie Dużym 12 847,591 m³ ścieków.

Do prowadzonych przez Urząd Gminy Brudzeń Duży ewidencji zgłoszono w 2023 r. eksploatację 57 przydomowych oczyszczalni ścieków przez właścicieli nieruchomości.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami wyposażenie nieruchomości w przydomową oczyszczalnię ścieków (instalację o przepustowości do 5 m³ ścieków na dobę) wymaga od właściciela dokonania zgłoszenia:

- dokonania zgłoszenia wodnoprawnego zgodnie z art. 394 ust.1.pkt.13 ustawy z dnia 20.07.2017r. Prawo Wodne (t.j. Dz. U. z 2023r. poz. 1478 z późn.zm.)
- zgłoszenia zamiaru budowy w Starostwie Powiatowym w Płocku zgodnie z art. 29 ust.1 pkt.5 ustawy z 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (tj. Dz. U z 2023 r. poz. 682 z późn.zm.);
- eksploatacji instalacji w Urzędzie Gminy Brudzeń Duży zgodnie z art. 152 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tj. Dz. U. z 2024 r. poz. 54).

5.2. Zagospodarowanie przestrzenne

Realizacja zadań w zakresie gospodarki przestrzennej prowadzona jest na podstawie ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Zgodnie z w/w ustawą dla terenu gminy opracowane jest Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Brudzeń Duży, które zostało uchwalone Uchwałą nr 279/XXXI/02 Rady Gminy w Brudzeniu Dużym z dnia 10 października 2002 r. Ostatnia aktualizacja Studium została uchwalona Uchwałą Nr XLIII/288/14 Rady Gminy Brudzeń Duży z dnia 11 września 2014 r.

Studium uwarunkowań stanowi podstawę do opracowywania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Na koniec 2023 r. obowiązują 35 miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego i objęte jest nimi ok. 20% powierzchni gminy.

W 2023 roku ukończono procedurę opracowania n/w miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla których Rada Gminy podjęła uchwały w sprawie:

1. Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenów działki Nr ew. 134/6 w miejscowości Bądkowo Kościelne - uchwała XLVIII/348/23 Rady Gminy Brudzeń Duży z dnia 23 maja 2023r. - przeznaczenie terenów pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną i usługową.
2. Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części działek Nr ewid. 164 i 163/23 w miejscowości Sikórz - uchwała L/361/23 Rady Gminy Brudzeń Duży z dnia 22 czerwca 2023r. - przeznaczenie terenów pod zabudowę pod zabudowę zagrodową.
3. Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części działki Nr ewid. 22 w miejscowości Murzynowo - uchwała L/362/23 Rady Gminy Brudzeń Duży z dnia 22 czerwca 2023r. - przeznaczenie terenu pod zabudowę zagrodową.
4. Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w części obrębów PGR Sikórz, Sikórz, Parzeń I, Parzeń II, Brudzeń Duży, Brudzeń Mały, Gorzechowo, Strupczewo, Rembielin, Sobowo, Główna - uchwała LVI/396/23 Rady Gminy Brudzeń Duży z dnia 28 grudnia 2023r. - przeznaczenie terenu pod obsługę produktów naftowych .

Zgodnie z art. 67a ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym w 2022 roku utworzono zbiór danych przestrzennych, który obejmuje Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Zbiór ten udostępniony jest także w systemie informacji przestrzennej gminy pod adresem: <https://brudzenduzy.e-mapa.net>

Tereny objęte ustaleniami planów stanowią własność prywatną i realizacja ustaleń zawartych w planach uzależniona jest od popytu na tereny budowlane oraz planów właścicieli. Duży wpływ na obrót terenami budowlanymi ma infrastruktura techniczna – dostęp do wody, kanalizacji, energii oraz komunikacji lokalnej.

Na podstawie uchwalonych planów inwestorom wydawane są wyrisy i wypisy z planów.

Dla terenów nieobjętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego inwestorom wydawane są decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowaniu terenu oraz decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego. W roku 2023 wydano 10 decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, 44 decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowaniu terenu, decyzje zmieniające ostateczne decyzje oraz przenoszące prawa. Z uwagi na niezgodność z przepisami odrębnymi wydano dwie decyzje odmawiające ustalenia warunków zabudowy i zagospodarowania terenu.

Zgodnie z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym decyzje wydane są po spełnieniu warunków określonych w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

6. GOSPODARKA ODPADAMI I OCHRONA ŚRODOWISKA

6.1. Gospodarowanie odpadami

Gmina Brudzeń Duży, zgodnie z art. 6c ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2023 r. poz. 1469 ze zm.) zobowiązana jest do zorganizowania odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości na terenie gminy. Na podstawie art. 6r ust. 2 ww. ustawy, gmina pokrywa koszty funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi, tj. odbierania, transportu, zbierania, odzysku i unieszkodliwiania odpadów komunalnych jak również tworzenia punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych oraz obsługi administracyjnej tego systemu.

W 2023 r. odbiór odpadów komunalnych realizowany był z nieruchomości zamieszkałych, z nieruchomości, na których znajduje się domek letniskowy lub innych nieruchomości wykorzystywanych na cele rekreacyjno-wypoczynkowe, z nieruchomości niezamieszkałych oraz z Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK).

W drodze uchwały Nr XXXII/235/21 Rady Gminy Brudzeń Duży z dnia 30 listopada 2021 r. w sprawie: *dokonania wyboru metody ustalania opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi i ustalenia stawki takiej opłaty, ustalenia stawki opłaty za pojemnik i worek o określonej pojemności przeznaczony do zbierania odpadów komunalnych na terenie nieruchomości oraz ustalenia ryczałtowej stawki opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi od domku letniskowego na nieruchomości albo od innej nieruchomości wykorzystywanej na cele rekreacyjno-wypoczynkowe, na terenie gminy Brudzeń Duży* (Dz. Urz. Woj. Maz. z 2021 r. poz. 10853) ustalono stawkę opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi w wysokości **31,00 zł** od osoby za każdy miesiąc, w którym na danej nieruchomości zamieszkuje mieszkaniec. Dodatkowo na mocy w/w uchwały właściciele nieruchomości zabudowanych budynkami mieszkalnymi jednorodzinnymi kompostujący bioodpady stanowiące odpady komunalne w przydomowych kompostownikach zostali zwolnieni w części opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi. Wysokość zwolnienia o których mowa wyżej wynosiła **5,00 zł** miesięcznej opłaty od każdego mieszkańca zamieszkującego daną nieruchomość. Natomiast ryczałtowa stawka opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi od domku letniskowego na nieruchomości albo od innej nieruchomości wykorzystywanej na cele rekreacyjno-wypoczynkowe wynosiła **190,00 zł** na rok od domku letniskowego na nieruchomości albo od innej nieruchomości wykorzystywanej na cele rekreacyjno-wypoczynkowe.

Opłata za gospodarowanie odpadami komunalnymi od nieruchomości na której nie zamieszkują mieszkańcy a powstają odpady komunalne, stanowiła iloczyn zadeklarowanej liczby pojemników i/lub worków z odpadami komunalnymi powstającymi na danej nieruchomości oraz stawki opłaty za pojemnik i/lub worek o określonej pojemności, tj.:

worek 60l. - **10,00 zł**, pojemnik 120l./worek 120l. - **20,00 zł**, pojemnik 240l./worek 240l. - **40,00 zł**, pojemnik 660l. - **110,00 zł**, pojemnik 1100l. - **183,33 zł**.

W 2023 r. teren Gminy Brudzeń Duży w zakresie odbioru odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości obsługiwała firma REMONDIS Sp. z o.o. w Warszawie, ul. Zawodzie 18, 02-871 Warszawa, Oddział w Płocku, ul. Przemysłowa 32, 09-400 Płock wyłoniona w przetargu nieograniczonym na zamówienie pn.: „*Odbieranie i zagospodarowanie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości zamieszkałych i niezamieszkałych oraz PSZOK na terenie Gminy Brudzeń Duży*”. W okresie od dnia 1 stycznia 2022 r. do dnia 31 grudnia 2023 r. usługa realizowana była na podstawie Umowy Nr 58/2021 zawartą w dniu 28 grudnia 2021 r. oraz Aneks nr 1/2022 do Umowy z dnia 24 października 2022 r.

Systemem gospodarowania odpadami komunalnymi na dzień 31 grudnia 2023 r. (wg. złożonych deklaracji) objętych zostało 6 938 mieszkańców.

Liczba nieruchomości obsługiwanych w ramach opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi na dzień 31 grudnia 2023 r. wyniosła 2 740.

Wszyscy właściciele nieruchomości zobowiązani byli do zbierania w sposób selektywny, powstałych na nieruchomości odpadów komunalnych, zgodnie z wymogami określonymi w Regulaminie utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Brudzeń Duży.

Selektywna zbiórka była prowadzona w systemie workowym i pojemnikowym z podziałem na frakcje: papier, tworzywa sztuczne, szkło, bioodpady i pozostałości po segregacji (zmieszane). Ponadto właściciele nieruchomości zobowiązani byli do selektywnego zbierania i przekazywania pozostałych odpadów komunalnych powstających na nieruchomości m. in. meble, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, odpady remontowo-budowlane powstałe w trakcie drobnych remontów przeprowadzonych we własnym zakresie w pomieszczeniach mieszkalnych, odpady niebezpieczne (farby, rozpuszczalniki itp.), zużyte baterie i akumulatory, przeterminowane leki czy zużyte opony. Wymienione odpady mieszkańcy gminy dowozili własnym transportem do Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK) w Siecieniu. Odpady w PSZOK były magazynowane do ilości transportowych i przekazywane do instalacji komunalnych.

W przypadku niedopełnienia przez właściciela nieruchomości obowiązku selektywnego zbierania odpadów komunalnych, mieszanica poszczególnych frakcji odpadów, mieszkaniowiec informowany był o obowiązujących na terenie gminy zasadach segregacji określonych w aktach prawa miejscowego tj. Uchwała Nr XXXIV/251/21 Rady Gminy Brudzeń Duży z dnia 30 grudnia 2021 r. w sprawie: *szczegółowego sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów, w zamian za uiszczoną przez właściciela nieruchomości opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi na terenie Gminy Brudzeń Duży* (Dz. Urz. Woj. Maz. z 2021 r. poz. 159) oraz Uchwała Nr XLVI/327/23 Rady Gminy Brudzeń Duży z dnia 9 marca 2023 r. w sprawie: *uchwalenia Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Brudzeń Duży* (Dz. Urz. Woj. Maz. z 2023 r. poz. 3290).

Z terenu Gminy Brudzeń Duży w 2023 r., w ramach zawartej umowy, odebrano łącznie 2 079,10 Mg (ton) odpadów komunalnych, co przedstawia poniższa tabela.

Tabela 20. Rodzaj i ilość odpadów komunalnych odebranych w 2023 r. z terenu Gminy.

Kod odpadu	Rodzaj odpadu	Masa odebranych odpadów komunalnych [Mg]
15 01 01	Opakowania z papieru i tektury	26,56
20 01 01	Papier i tektura	0,38
15 01 06	Zmieszane odpady opakowaniowe	186,40
20 01 39	Tworzywa sztuczne	1,92
15 01 07	Opakowania ze szkła	139,45
20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	303,06
20 03 01	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	1 421,33
Suma:		2 079,10

Dane ujęte w powyższej tabeli pochodzą ze „Sprawozdań podmiotów odbierających odpady komunalne od właścicieli nieruchomości za rok 2023”, przedłożonych za pośrednictwem Bazy danych o produktach i opakowaniach oraz gospodarce odpadami (BDO). Powyższa tabela przedstawia masy odebranych odpadów komunalnych z nieruchomości zamieszkałych, nieruchomości rekreacyjno-wypoczynkowych, tzw. nieruchomości mieszanych oraz nieruchomości niezamieszkałych z terenu Gminy Brudzeń Duży.

W myśl art. 3 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 13 września 1996 roku o utrzymaniu i czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2023 r. poz. 1469 ze zm.) do zadań gminy należy utworzenie punktu selektywnego zbierania odpadów w sposób umożliwiający łatwy dostęp wszystkim mieszkańcom gminy.

Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) został wybudowany w miejscowości Siecień 53B obok Oczyszczalni Ścieków. Otwarty jest w każdy poniedziałek, wtorek, czwartek i piątek od 14:00 do 18:00, a także w sobotę od 10:00 do 14:00, za wyjątkiem dni ustawowo wolnych od pracy.

W Punkcie Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych zebrano łącznie 122,07 Mg problemowych odpadów komunalnych pochodzących wyłącznie z gospodarstw domowych, co przedstawia zamieszczona poniżej tabela.

Tabela 21. Zestawienie odpadów komunalnych zebranych w 2023 r. w PSZOK

		
Kod odpadu	Rodzaj odpadu	Masa [Mg]
15 01 10*	Opakowania zawierające pozostałości substancji niebezpiecznych lub nimi zanieczyszczone	1,64
17 01 07	Zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego, odpadowych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia inne niż wymienione w 17 01 06	58,04
17 09 04	Zmieszane odpady z budowy, remontów i demontażu inne niż wymienione w 17 09 01, 17 09 02 i 17 09 03	7,05
16 01 03	Zużyte opony	6,77
20 01 10	Odzież	0,67
20 01 23*	Urządzenia zawierające freony	2,75
20 01 32	Leki inne niż wymienione w 20 01 31	0,04
20 01 34	Baterie i akumulatory inne niż wymienione w 20 01 33	0,04
20 01 35*	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21 i 20 01 23 zawierające niebezpieczne składniki	2,44
20 01 36	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 i 20 01 35	2,69
20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	35,48
15 01 01	Opakowania z papieru i tektury	0,77
15 01 06	Zmieszane odpady opakowaniowe	1,28
15 01 07	Opakowania ze szkła	0,06
20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	2,10
20 01 21*	Lampy fluorescencyjne i inne odpady zawierające rtęć	0,01
20 01 27*	Farby, tusze, farby drukarskie, kleje, lepiszcze i żywice zawierające substancje niebezpieczne	0,24
Suma:		122,07

W 2023 r. PSZOK odwiedziło 457 mieszkańców Gminy, wystawiono 706 potwierdzeń przyjęcia odpadów komunalnych. Najbardziej liczni byli mieszkańcy miejscowości Brudzeń Duży

(91 osób). Natomiast najczęstsze odwiedziny w Puncie odnotowała mieszkanka miejscowości Bądkowo Jeziorne – 11 razy w ciągu roku.

Tabela 22. Liczba mieszkańców z podziałem na miejscowości odwiedzająca w 2023 r. PSZOK

Lp.	Nazwa miejscowości	Liczba mieszkańców	Ilość potwierdzeń
1	Bądkowo Jeziorne	4	18
2	Bądkowo Kościelne	28	40
3	Bądkowo Podlasie	1	1
4	Bądkowo Rochny	3	4
5	Bądkowo Rumunki	1	1
6	Brudzeń Duży	91	152
7	Brudzeń Mały	4	7
8	Cegielnia	4	7
9	Cierszewo	4	5
10	Główina	4	5
11	Gorzechowo	5	7
12	Izabelin	3	5
13	Janoszyce	7	16
14	Karwosieki-Cholewice	3	3
15	Karwosieki-Noskowice	5	8
16	Krzyżanowo	6	9
17	Lasotki	13	21
18	Murzynowo	28	47
19	Myśliborzyce	1	1
20	Nowe Karwosieki	7	7
21	Parzeń	21	23
22	Parzeń Janówek	5	6
23	Rembielin	5	5
24	Robertowo	6	11
25	Rokicie	1	1
26	Rokicie Osiedle	4	4
27	Siecień	83	143
28	Siecień Rumunki	12	14
29	Sikórz	55	80
30	Sobowo	5	7
31	Strupczewo Duże	7	11
32	Suchodół	6	10
33	Turza Mała	4	4
34	Turza Wielka	2	2
35	Uniejewo	5	7
36	Więclawice	4	4
37	Winnica	1	1
38	Żerniki	5	9

Na dzień 31.12.2023 r. 7 /siedem/ podmiotów było uprawnionych do odbierania odpadów komunalnych z terenu Gminy wpisanych do prowadzonego przez Wójta Gminy Brudzeń Duży, Rejestru Działalności Regulowanej.

6.2. Zadania z zakresu ochrony środowiska

Tereny zieleni

Zgodnie z ustawą z 16 kwietnia 2004 r o ochronie przyrody obowiązkiem organów administracji publicznej, osób prawnych i innych jednostek organizacyjnych oraz osób fizycznych jest dbałość o przyrodę, będącą naszym dziedzictwem i bogactwem narodowym. Ponadto, organy administracji publicznej zobowiązane są do zapewnienia warunków prawnych, organizacyjnych i finansowych dla ochrony przyrody.

Na terenie gminy Brudzeń Duży występują następujące formy ochrony przyrody:

- park krajobrazowy - Brudzeński Park Krajobrazowy;
- pomniki przyrody - 22 szt.;
- rezerваты przyrody, Rezerwat „Jary Brudzeńskie” – Rezerwat „Sikórz”;
- obszary chronionego krajobrazu, (Nadwiślański Obszar Chronionego Krajobrazu, Obszar Chronionego Krajobrazu Przyszecze Skrwy Prawej);
- obszar NATURA 2000 (Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk „Sikórz” SOO, o numerze inwentarzowym PLH140012);
- zespoły przyrodniczo – krajobrazowe, (Ujście Skrwy -powierzchnia 96,00 ha oraz Jezioro Józefowskie powierzchnia 24,90 ha);
- użytki ekologiczne - 11szt.

Największą atrakcję turystyczną gminy Brudzeń Duży stanowi Brudzeński Park Krajobrazowy o powierzchni 34,52 km², określany w literaturze „Mazowiecką Szwajcarią”. Mieści się na terenie gmin Brudzeń Duży i Stara Biała utworzony na mocy Uchwały nr 163/XXVI/88 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Płocku z dnia 09 czerwca 1988 r. Park obejmuje dolinę dolnej Skrwy Prawej (aż do ujścia) i obejmuje kompleksy leśne Brwilno, Brudzeń oraz lasy Sikorskie. Powierzchnia Parku wynosi 3171 ha, a otuliny 4397 ha. Brudzeński Park Krajobrazowy jest jednym z najmniejszych parków krajobrazowych w województwie mazowieckim i jest w większej części pokryty lasami. W krajobrazie parku dominują lasy grądowe z dużymi obszarami starodrzewu. Obejmuje także przylegające kompleksy leśne w m. Brwilno, Sikórz i Brudzeń oraz fragment połodowcowy Rynny Karwosiecko - Cholewickiej wraz z ciągiem drobnych jezior i torfowisk. W otulinie Parku znalazła się druga długa rynna dopływu Skrwy - Wierzbicy. Administracyjnie Park w całości leży w powiecie płockim, na obszarze Gminy Brudzeń Duży i Stara Biała. Brudzeński Park Krajobrazowy obejmuje dolinę Skrwy Prawej.

Na terenie gminy Brudzeń Duży w granicach Brudzeńskiego Parku Krajobrazowego, znajdują się:

- Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 (SOO) o numerze inwentarzowym PLH 140012. Jest to obszar bardzo ważny dla zachowania zbiorowiska łągowych (priorytetowy typ siedliska z załącznika I Dyrektywy Siedliskowej) i grądowych o charakterze naturalnym z licznymi drzewami pomnikowymi oraz stanowiskami roślin chronionych. Na terenie obszaru stwierdzono występowanie 6 gatunków zwierząt jak wynika z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej (Natura 2000 Standardowe Formularze

Danych dla Specjalnych Obszarów Ochrony), jak również 363 roślin naczyniowych oraz 34 gatunków mchów;

- Rezerwat krajobrazowy „Sikórz”, który jest najciekawszym rezerwatem pod względem przyrodniczym w Brudzeńskim Parku Krajobrazowym, jak również jednym z najciekawszych obiektów na Mazowszu, zlokalizowanym na krawędzi skarpy Wiślanej przy drodze nr 562 Płock - Dobrzyń n/ Wiśłą;
- Rezerwat leśny „Brudzeńskie Jary” - obejmuje jeden z piękniejszych fragmentów Brudzeńskiego Parku Krajobrazowego w kompleksie leśnym Brudzeń.

Gmina jest miejscem bogatym w tereny zieleni. W Brudzeniu Dużym znajduje się park podworski, który służy mieszkańcom, jako tereny rekreacji i wypoczynku z licznymi alejkami spacerowymi, placem zabaw.

Kolejnym parkiem godnym uwagi jest park zabytkowy w Siecieniu. Obecnie zabytkowy układ przestrzenny parku nie jest dobrze zachowany – wycinka drzew a przede wszystkim budowa nowych obiektów na jego terenie spowodowały nie odwracalne zmiany założenia. Nadal jednak można podziwiać starodrzew rosnący w grupach parkowych zwłaszcza części wschodniej – lipy, które objęto szczególną ochroną uznając je jako pomniki przyrody i tworzące piękną aleję kasztanowce. Upływ czasu spowodował, że drzewa zaczęły stanowić zagrożenie, min. posusz w koronie, czy obumarły wierzchołek, barak statyki - odchylenie od osi pnia. W 2023 r. podjęto działania przeprowadzenia niezbędnych zabiegów pielęgnacyjnych drzew z gat. Kasztanowiec rosnący w Alei oraz kręgu lipowego z 5 sztuk i blisko rosnących 2 sztuk z gat. Lipa w części północnej Parku i wykonano cięcia sanitarne Lip drobnolistnych polegającym na usunięciu posuszu w koronach wraz z cięciami formującymi statykę koron, które mają za zadanie zapobieganie rozłamaniom dużych konarów zwłaszcza konarów rosnących w bezpośrednim sąsiedztwie budynków mieszkalnych posiadających tendencję do wyłamania wraz z cięciami sanitarnymi polegającymi na usunięciu posuszu, gałęzi posiadających znamiona chorobowe, uszkodzonych i wyłamanych przez czynniki atmosferyczne wraz z uprzątnięciem terenu po wykonanych cięciach. przez Zakład Usług Leśnych Rafał Krupa za kwotę 19440,00 zł – wartość oferty brutto.

W związku z obowiązkiem chronienia przyrody zgodnie z treścią art.83f ustawy o ochronie przyrody możliwe jest usunięcie drzew po dokonaniu zgłoszenia zamiaru usunięcia drzewa z działki stanowiącej własność, bądź współwłasność osoby fizycznej, osób fizycznych, gdy wycinka nie ma związku z działalnością gospodarczą. Obowiązek dokonania zgłoszenia może dotyczyć tylko tych sytuacji, w których brak jest obowiązku uzyskania zezwolenia.

W związku z powyższym w 2023 roku łącznie przeprowadzono 91 postępowań administracyjnych. Do tut. organu wpłynęło 82 zgłoszenia na usunięcie 1005 sztuk drzew. Ponadto sporządzono 4 protokoły na usunięcie 29 szt. drzew, jako złom bądź wywrot oraz przeprowadzono postępowania administracyjnego i wydano 5 zezwoleń na usunięcie 11 szt. drzew nakładając obowiązek wykonania nowych nasadzeń w ilości 29 szt.

Ochrona klimatu i powietrza

Zgodnie z art. 88 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska oceny jakości powietrza i obserwacji zmian dokonuje się w ramach państwowego monitoringu

środowiska. Podstawowym celem monitoringu jakości powietrza jest uzyskanie informacji o poziomach stężeń substancji w powietrzu oraz wyników ocen jakości powietrza. W celu oceny jakości powietrza na terenie województwa mazowieckiego wyznaczono 4 strefy:

- Aglomerację Warszawską (kod strefy: PL1401),
- Miasto Płock (kod strefy: PL1402),
- Miasto Radom (kod strefy: PL1403),
- strefę mazowiecką (kod strefy: PL1404), do której należy Gmina Brudzeń Duży.

Roczna ocena jakości powietrza, dokonywana przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska, jest prowadzona w odniesieniu do wszystkich substancji, dla których obowiązek taki wynika z rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 8 czerwca 2018 r. w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu.

Na terenie Gminy Brudzeń Duży zanieczyszczenia do powietrza wprowadzane są głównie przez kotłownie indywidualne budynków mieszkalnych oraz hodowli zwierząt. Źródłem emisji zanieczyszczeń powietrza jest również transport. Duży wpływ na jakość powietrza ma emisja liniowa ze środków transportu. Źródła te emitują zanieczyszczenia, w których istotny udział stanowi tlenek węgla, dwutlenek azotu i pył PM10.

Działania gminy w obszarze ochrony klimatu i powietrza objęły szerokie spektrum przedsięwzięć. W 2016 r. przyjęto do realizacji „Plan gospodarki niskoemisyjnej gminy Brudzeń Duży”. Zadania mają na celu poprawę jakości powietrza, redukcję emisji gazów cieplarnianych i ograniczenie zjawiska niskiej emisji poprzez zwiększenie wykorzystania niskoemisyjnych źródeł energii oraz zmniejszenie zużycia energii. Ponadto w 2015 r., podjęto uchwałę w sprawie „Projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla gminy Brudzeń Duży”.

Od 11 listopada 2017 r. obowiązuje uchwała antysmogowa – uchwała Sejmiku Województwa Mazowieckiego Nr 162/17 z dnia 24 października 2017r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa mazowieckiego (Dz. Urz. Woj. Maz. 27.10.2017 r. poz. 9600), zgodnie, z którą na wymianę pozaklasowych kotłów pozostał czas do końca 2022.

Uchwała antysmogowa jest aktem prawa miejscowego obowiązującym wszystkich mieszkańców województwa, samorządy oraz podmioty działające na jego terenie. Ograniczenia i zakazy w niej wymienione dotyczą wszystkich użytkowników urządzeń o mocy do 1 MW, w których następuje spalanie paliw stałych, czyli właścicieli w szczególności: pieców, kominków, kotłów, w tym kotłów wchodzących w skład zestawów zawierających kotły na paliwo stałe, ogrzewacze dodatkowe, regulatory temperatury i urządzenia słoneczne.

Od dnia wejścia w życie uchwały, czyli od 11 listopada 2017 r. można montować tylko kotły i kominki spełniające normy emisyjne zgodne z wymogami ekoprojektu (wynikającymi z treści rozporządzeń Komisji UE):

Od 1 lipca 2018 r. nie wolno spalać w kotłach, piecach i kominkach:

- mułów i flotokoncentratów węglowych oraz mieszanek produkowanych z ich wykorzystaniem;
- węgla brunatnego oraz paliw stałych produkowanych z ich wykorzystaniem;
- węgla kamiennego w postaci sypkiej o uziarnieniu 0-3 mm;
- paliw zawierających biomasę o wilgotności w stanie roboczym powyżej 20% (np. mokrego drewna).

Spalanie wyżej wymienionych paliw powoduje wysoką emisję do powietrza substancji mających negatywny wpływ na zdrowie ludzi, a także na stan środowiska naturalnego. Wymiana przestarzałych kotłów i stosowanie paliw dobrej jakości wpłynie na znaczną poprawę czystości powietrza, a także zdrowia mieszkańców. Zanieczyszczenie powietrza, głównie drobnymi pyłami, wpływa na przedwczesne zgony, zwiększa możliwość zachorowania na wiele groźnych chorób, tj. nowotwory, a także może prowadzić do bezpłodności czy obumarcia płodu. Leczenie chorób wywołanych przez smog pociąga za sobą wysokie koszty leczenia, ale także nieobecności chorych w pracy.

Ponadto uchwala wprowadza następujące regulacje:

- od 1 stycznia 2023 r. nie wolno używać kotłów na węgiel lub drewno nie spełniających wymogów dla klas 3,4 lub 5 według normy PN-EN 303-5:2012, czyli tzw. „kopciuchów”;
- od 1 stycznia 2028 r. nie wolno używać kotłów na węgiel lub drewno klasy 3 lub 4 według normy PN-EN 303-5:2012;
- użytkownicy kotłów klasy 5 wg normy PN-EN 303-5:2012 będą mogli z nich korzystać do końca ich żywotności;
- posiadacze kominków będą musieli wymienić je do końca 2022 roku na takie, które spełniają wymogi ekoprojektu, lub wyposażyć je w urządzenie ograniczające emisję pyłu do wartości określonych w ekoprojekcie.

Jak widać POP corocznie zobowiązuje gminy nie tylko do wymiany konkretnej liczby kotłów, a także przeprowadzania kontroli palenisk (10% liczby mieszkań w danej gminie), oraz przeprowadzania akcji edukacyjnych. Kolejny zakaz to stosowanie spalinowych i elektrycznych dmuchaw do liści oraz nakaz informowania mieszkańców na stronach internetowych, poprzez Regionalny System Ostrzegania (RSO), np. aplikacja na telefon, Rządowe centrum Bezpieczeństwa – zarządzanie kryzysowe w danej gminie w przypadku wystąpienia ryzyka przekroczeń, zwiększania powierzchni zielonych, czyli wykonywania nasadzeń drzew i krzewów.

Nakazy i zakazy wskazane w uchwale antysmogowej posłużyły do sformułowania założenia, że kotły bezklasowe wymienione będą w pierwszej kolejności, a kotły klasy 3 i 4 w dalszych latach obowiązywania programu. Wyznaczone zostały roczne minimalne liczby kotłów do wymiany/likwidacji (równomiernie w każdym roku) w gminach województwa mazowieckiego w podziale na poszczególne lata obowiązywania Programu oraz korespondujące z nimi efekty ekologiczne. Przyjęta szacunkowa liczba kotłów do wymiany w ramach działania WMaOePow wynosi rocznie w naszej gminie po 214 szt. i w kolejnych latach 2021 – 2026.

Szacunkową liczbę kotłów do wymiany wyznaczono przy założeniu, że "uchwała antysmogowa", w zależności od wielkości stężeń substancji w powietrzu występujących na terenie gmin zostanie zrealizowana w 70, 80, 85, 90 i 100%.

Aktualizacja programu ochrony powietrza (PM₁₀, PM_{2,5}, B(a)P, NO₂)

Uchwałą nr 204/23 z dnia 21 listopada 2023 r. radni województwa mazowieckiego przyjęli aktualizację Programu ochrony powietrza (<https://mazovia.pl/pl/bip/sejmik/uchwaly-sejmiku/rejestr-uchwal-sejmiku/uchwala-20423-sejmiku-wojewodztwa-mazowieckiego-z-dnia-2023-11-21.html>).

Uchwała została opublikowana w Dzienniku Urzędowym Województwa Mazowieckiego z dnia 30 listopada 2023 r. poz. 13001 i wchodzi w życie w dniu 15 grudnia 2023 r.

Cel – poprawa jakości powietrza w regionie.

8 września 2020 r. Sejmik Województwa Mazowieckiego przyjął uchwałę nr 115/20 w sprawie programu ochrony powietrza dla stref w województwie mazowieckim, w których zostały przekroczone poziomy dopuszczalne i docelowe substancji w powietrzu. Program określony został na podstawie rocznej oceny poziomów substancji w powietrzu za 2018 r.

Zgodnie z art. 91 ust. 9c ustawy Prawo ochrony środowiska, w przypadku, kiedy standardy jakości powietrza są nadal przekraczane na obszarach objętych programem ochrony powietrza – sejmik województwa jest obowiązany uchwalić aktualizację programu, zawierającą działania ochronne dla grup ludności wrażliwych na przekroczenie, w tym osób starszych i dzieci.

Z rocznych ocen jakości powietrza za lata 2021 i 2022 wynika, że na obszarze województwa mazowieckiego, normy jakości powietrza dla pyłów zawieszonych PM₁₀ i PM_{2,5}, dwutlenku azotu oraz benzo(a)pirenu nie były dotrzymywane. W związku z powyższym konieczne było przyjęcie aktualizacji programu ochrony powietrza.

Główne zmiany wprowadzone aktualizacją

1. Dodanie działania: „Prowadzenie doradztwa energetycznego i ekologicznego”, w ramach którego każdy samorząd gminny ma obowiązek zatrudnienia co najmniej jednego ekodoradcy. Praca ekodoradcy ma polegać na docieraniu bezpośrednio do mieszkańców (szczególnie osób niesamodzielnych, o ograniczonej mobilności) i wspierać wdrażanie działań związanych z oszczędzaniem energii, poprawą efektywności energetycznej budynku, czy termomodernizacją.
2. Dodanie działania: „Analiza ubóstwa energetycznego i doradztwo osobom ubogim energetycznie”. Celem działania jest oszacowanie skali zjawiska ubóstwa energetycznego w każdej mazowieckiej gminie. Analiza ta pozwoli na identyfikację osób narażonych na ubóstwo energetyczne oraz skierowanie do nich odpowiedniego wsparcia.
3. Aktualizacja liczby źródeł ciepła do wymiany na latach 2024-2026. Liczbę wyznaczono dla każdego samorządu gminnego w oparciu o sprawozdania z realizacji działania dotyczącego wymiany urządzeń grzewczych w latach 2021-2022 oraz w oparciu o przekazane przez samorządy gminne wyniki inwentaryzacji źródeł ogrzewania.
4. Rozszerzenie zakresu działania: „Zwiększanie powierzchni zieleni w wybranych gminach województwa mazowieckiego” o obowiązek zwiększania powierzchni terenów zielonych w gminach miejskich oraz obowiązek urządzenia w gminach miejskich co najmniej jednego terenu rekreacyjnego (miejsca odpoczynku i zabaw wraz z zielenią miejską). Teren ten ma być dedykowany głównie wrażliwym grupom ludności.
5. Zwiększenie minimalnej liczby akcji edukacyjnych obowiązkowych do przeprowadzenia w każdej gminie oraz wprowadzenie wymogu, że minimum 1 akcja ma być skierowana do użytkowników urządzeń grzewczych, minimum 1 akcja ma być skierowana do dzieci oraz minimum 1 akcja ma być skierowana do seniorów.

6. Zwiększenie o 30% liczby kontroli przestrzegania uchwały antysmogowej oraz zakazu spalania odpadów i pozostałości roślinnych, wymaganych do przeprowadzenia w każdej gminie.
7. Rozszerzenie zakresu działania: „Ograniczanie wtórnej emisji pyłu – czyszczenie ulic na mokro w gminach miejskich i gminach miejsko-wiejskich województwa mazowieckiego, w granicach obszaru zabudowanego (...)” o obowiązek czyszczenia ulic na mokro na terenach miejskich gmin miejsko-wiejskich.
8. Dodanie, w Planie działań krótkoterminowych, w systemie informowania społeczeństwa o złej jakości powietrza, poziomu 0 (poziomu szarego), który będzie ogłaszany w przypadku ryzyka przekroczenia średniodobowego poziomu dopuszczalnego dla pyłu zawieszonego PM10 (50 µg/m³).
9. Wprowadzenie, w celu usprawnienia i przyspieszenia skutecznego dostarczania powiadomień o złej jakości powietrza, Systemu Lokalnych Ostrzeżeń Publicznych SYSLOP, przeznaczonego do automatycznego, kaskadowego przekazywania powiadomień o ryzyku przekroczenia i przekroczeniach norm jakości powietrza.
10. Usunięcie z Planu działań krótkoterminowych zakazu korzystania z instalacji do spalania biomasy drzewnej (kominków, piecyków kominkowych, piecyków ozdobnych) w trakcie trwania powiadomienia poziomu 1 (żółtego) dla pyłu zawieszonego PM10, PM2,5 i benzo(a)pirenu.
11. Wprowadzenie, w trakcie trwania powiadomień: Poziomu 2 (pomarańczowego) i Poziomu 3 (czerwonego) dla pyłu zawieszonego PM10, zakazu korzystania ze źródeł ciepła na paliwo stałe (kotłów i miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń) w przypadku, gdy w budynku, który ze względu na swoje przeznaczenie wymaga ogrzewania, użytkowane jest więcej niż jedno źródło ciepła.
12. Dodanie w Planie działań krótkoterminowych obowiązku przeprowadzenia co najmniej jednej kontroli w trakcie powiadomienia Poziomu 2 (kolor pomarańczowy) i co najmniej dwóch kontroli w trakcie powiadomienia Poziomu 3 (kolor czerwony), w zakresie przestrzegania uchwały antysmogowej, zakazu spalania odpadów i pozostałości roślinnych.
13. Usunięcie zakazów rozpalania grilli i używania spalinowego sprzętu ogrodniczego, obowiązujących w trakcie powiadomień o złej jakości powietrza.

źródło: <https://www.powietrze.mazovia.pl/aktualnosci/wszystkie/aktualizacja-programu-ochrony-powietrza--pm10-pm25-bap-no2>

Liczba zinwentaryzowanych budynków i lokali (2 802) oraz liczba źródeł ciepła (1 909) wynika z faktu, iż na terenie Gminy Brudzeń Duży występuje zabudowa wielorodzinna, posiadająca 1 źródło ogrzewania, dostarczające ciepło dla kilku lokali. Określono także ilość źródeł ciepła w postaci ogrzewania elektrycznego, sieci ciepłowniczej, pomp ciepła, kolektorów słonecznych i kominków. Szczegółowe informacje przedstawia poniższa tabela.

Tabela 23. Liczba i rodzaj źródła ciepła

Lp.	Rodzaj źródła ciepła	Ilość (sztuk)
1.	Kotły opalane węglem	1163
2.	Kotły opalane drewnem	32
3.	Kotły opalane naprzemiennie drewno i węgiel	681

4.	Kotły opalane pelletem	112
5.	Kotły gazowe	226
6.	Kotły olejowe	60
7.	Ogrzewanie elektryczne	35
8.	Pompa ciepła	70
9.	Kominek	14
10.	Inne (koza, trzon kuchenny, piecokuchnia, kuchnia węglowa, piec kaflowy)	160
SUMA		2553

Kolejnym działaniem realizowanym w celu poprawy jakości powietrza na terenie Gminy Brudzeń Duży było działanie wykonywane przez tut. urząd tj.: prowadzenie akcji informacyjno-edukacyjnych polegających na dystrybucji ulotek mieszkańcom z informacją dotyczącą zakazu spalania odpadów oraz obowiązków wynikających z Ustawy antyśmogowej. Rozpowszechniane były i nadal są warunki korzystania z programu „Czyste Powietrze” umożliwiającego mieszkańcom pozyskanie środków finansowych na termomodernizację budynków mieszkalnych, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, wymianę źródeł ciepła na ekologiczne lub instalację odnawialnych źródeł energii.

Na terenie gminy Brudzeń Duży głównym zagrożeniem pod względem hałasu jest komunikacja drogowa. Największa uciążliwość hałasu obserwowana jest w sąsiedztwie dróg wojewódzkich oraz dróg dojazdowych do ośrodków wypoczynkowych biegnących przez teren gminy. Hałas komunikacyjny ma dominujący wpływ na klimat akustyczny środowiska. Hałas ten koncentruje się wzdłuż szlaków komunikacyjnych, ma więc charakter liniowy.

Dla hałasu drogowego, dopuszczalne wartości poziomów hałasu wynoszą w porze dziennej – w zależności od funkcji terenu – od 50 do 65 dB, w porze nocnej 45 do 56 dB. W ostatnich latach Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie nie prowadził pomiarów dotyczących poziomu hałasu na terenie gminy Brudzeń Duży.

Do głównych zagrożeń na terenie gminy Brudzeń Duży należy zły stan wód powierzchniowych w granicach gminy i zagrożenia nieosiągnięcia celów środowiskowych przez Jednolite Części Wód Powierzchniowych na wskutek dalszego zanieczyszczenia tych wód. Wpływ na taką sytuację mają głównie spływy zanieczyszczeń obszarowych, w tym zanieczyszczenia spływające z pól, związane z rolnictwem oraz nieprawidłowa gospodarka ściekowa, w niektórych częściach gminy Brudzeń Duży.

Ochrona przed substancjami niebezpiecznymi

W 2016 r. po sporządzeniu szczegółowej inwentaryzacji w terenie wyrobów zawierających azbest wykonano aktualizację „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest dla gminy Brudzeń Duży na lata 2016 – 2032”. Działając na podstawie uchwały nr XVIII/141/16 Rady Gminy Brudzeń Duży z dnia 28 grudnia 2016r. w sprawie: przyjęcia "Programu usuwania wyrobów zawierających azbest dla Gminy Brudzeń Duży na lata 2016 - 2032" oraz po ogłoszeniu o naboru wniosków przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie do „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Brudzeń Duży” w ramach „Ogólnopolskiego programu finansowania usuwania wyrobów zawierających azbest” tut. Urząd

wraz podjął działania w celu pozyskania środków na jego realizację. Całkowita wartość zadania wyniosła 55 438,56 zł, w tym:

- WFOŚ: 35 000,00 zł (63,14 % dotacja);
- wkład własny Gminy: 20 438,56 zł (36,86%).

Osiągnięty efekt ekologiczny to usunięcie 128,33 Mg (tony) azbestu z 55 budynków. Jednostkowa cena za usługę odbioru i utylizacji azbestu to kwota 432 zł/Mg wyrobów azbestowych.

Zakaz stosowania wyrobów zawierających azbest oraz konieczność unieszkodliwienia tych wyrobów powoduje, że co roku powstają tego typu odpady. Tabela poniżej przedstawia ilości wyrobów zawierających azbest, które jeszcze muszą zostać zdemontowane.

Tabela 24. Wykaz wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Brudzeń Duży

Jednostka	Wyroby zinwentaryzowane Mg			Wyroby Unieszkodliwione Mg			Wyroby pozostałe do unieszkodliwienia Mg		
	Razem	Os. Fizyczne	Os. Prawne	Razem	Os. Fizyczne	Os. Prawne	Razem	Os. Fizyczne	Os. Prawne
Brudzeń Duży	8 051 216	7 874 136	177 070	1 119 296	1 086 311	32 985	6 931 920	6 787 835	144 085

Źródło: serwis www.bazaazbestowa.gov.pl, stan na 31.12.2023 r.

6.3. Edukacja ekologiczna w gminie

Gmina Brudzeń Duży, podobnie jak inne gminy w województwie mazowieckim, boryka się z problemem spalania przez mieszkańców niewłaściwych paliw w piecach i kotłach, szczególnie tych pozaklasowych oraz brakiem wiedzy o obowiązujących aktach prawnych jaką jest Mazowiecka Uchwała Antysmogowa. Gmina jest przekonana, że przeprowadzona akcja edukacyjno-informacyjna wpłynęła na poszerzenie świadomości z zakresu ekologii, dbania o jakość powietrza mieszkańców gminy Brudzeń Duży. Poruszane tematy rozmów dotyczące właściwej segregacji odpadów, możliwości dofinansowania wymiany kotła pozaklasowego, jakości paliw, normach emisji przy wyborze nowych źródeł ciepła, na pewno znajdzie odzwierciedlenie poprzez zmniejszenie ilości odpadów oraz niewłaściwych paliw spalanych przez mieszkańców. Akcje wpłynęły również na kształtowanie właściwych postaw wśród najmłodszych mieszkańców Gminy Brudzeń Duży, którzy również zostali uwzględnieni przy planowaniu zakresu merytorycznego akcji edukacyjnej. Gmina realizowała akcje edukacyjno-informacyjne w postaci warsztatów, szkolenia, udzielania informacji podczas dożynek gminnych, pikniku rodzinnego. Tematyka obejmowała zakres czystego powietrza, prawidłowej eksploatacji źródeł ciepła, obowiązku zgłaszania źródeł ciepła do bazy CEEB, wymogów uchwały antysmogowej czy możliwości i form dofinansowania na wymianę kotła i termomodernizacji. Dodatkowo w siedzibie urzędu wraz z WFOŚiGW zostało zorganizowane szkolenie dla mieszkańców gminy obejmujące tematykę Programu Czyste powietrze.

W 2023 roku na terenie Gminy Brudzeń Duży zostały zorganizowane dwie akcje edukacyjno-informacyjne: pierwsza w formie warsztatów, które zorganizowane zostały w plenerze podczas pikniku rodzinnego w miejscowości Siecień który odbył się 7 czerwca 2023 roku oraz druga w formie pogadanki dotyczących tematyki czystego powietrza i dobrych praktyk w tym zakresie, które odbyły się podczas dożynek gminnych w miejscowości Siecień w dniu 27 sierpnia 2023 roku. Podczas pikniku swój talent aktorski zaprezentowali uczniowie Szkoły Podstawowej w Siecieniu, którzy zaprezentowali niezwykle pomysłowe montaż słowno-muzyczne o tematyce ekologicznej oraz pokazy mody eko. Piknik ekologiczny miał za zadanie podnoszenie świadomości wśród dzieci i młodzieży oraz przekazania wiedzy w formie zabawy. Zostały również przeprowadzone zajęcia dla dzieci przekazujące informacje o właściwej eksploatacji źródeł ciepła w domach, dopuszczalnych paliwach (w tym o właściwej segregacji odpadów) i możliwościach wpływu na

otaczające nas powietrze. Warsztaty zorganizowane zostały podczas dożynek gminnych aby przeszkolić, wyedukować jak największą liczbę mieszkańców Gminy.

Podczas pikniku i dożynek gminnych zostało zapewnione stanowisko edukacyjne-informacyjne w którym eko-edukator informował o programie ochrony powietrza, uchwale antysmogowej, o możliwości uzyskania dofinansowania do wymiany nie ekologicznych źródeł ogrzewania oraz o sposobach ograniczenia niskiej emisji z gospodarstw domowych a także o dobrych praktykach w tym zakresie. Szacowana ilość uczestników akcji ekologicznej to 1000 osób w różnym wieku i różnej klasie społecznej. Na wydarzeniach podczas spotkań z mieszkańcami rozdawane były ulotki informacyjne o tematyce oszczędzania energii oraz tematyki czystego powietrza.

Mieszkańcy o realizacji wydarzeń zostali poinformowani w zwyczajowo przyjęty sposób – poprzez informacje zamieszczone na tablicach informacyjnych, media społecznościowe oraz poprzez okólnik.

6.4. Program opieki nad zwierzętami

Zadaniem własnym Gminy jest między innymi zapewnienie opieki bezdomnym zwierzętom. Rada Gminy Brudzeń Duży w drodze uchwały Nr XLVI/330/23 z dnia 9 marca 2023 r. przyjęła Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobieganiu bezdomności na terenie Gminy Brudzeń Duży w 2023 roku. Program stanowi dokument określający w perspektywie rocznej cele, zadania i zasady zapewnienia opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt w obszarach ustanowionych ustawą o ochronie zwierząt, jako obligatoryjne, tj.:

- zapewnienie bezdomnym zwierzętom miejsca w schronisku;
- odławianie bezdomnych zwierząt;
- opieka nad wolno żyjącymi kotami;
- sterylizacja albo kastracja zwierząt w schronisku;
- poszukiwanie właścicieli dla bezdomnych zwierząt;
- usypianie ślepych miotów;
- zapewnienie całodobowej opieki weterynaryjnej w przypadkach zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt;
- zapewnienie miejsca dla zwierząt zaniedbanym przez właściciela we wskazanym gospodarstwie rolnym.

Umowę na utrzymanie miejsc dla bezdomnych zwierząt w schronisku z zapewnieniem ich odłowienia, transportu i utrzymania, opieki weterynaryjnej oraz przeprowadzanie obowiązkowych zabiegów kastracji i sterylizacji wraz z weterynaryjną opieką pozabiegową na terenie Gminy Brudzeń Duży realizuje Związek Gmin Regionu Płockiego. W 2023 roku umowę realizowało Przedsiębiorstwo Handlowo Usługowe „DANIEL” z siedzibą w Węgrowie.

Dodatkowo Gmina Brudzeń Duży w celu zapewnienia opieki weterynaryjnej w przypadkach zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt, zapewnienie opieki weterynaryjnej podpisała Porozumienie z Przychodnią Weterynaryjną „MENIA” w Brudzeniu Dużym. W ramach podpisanego porozumienia dodatkowo Przychodnia prowadzi opiekę weterynaryjną w przypadku

bezdolnych psów i kotów znajdujących się na naszym terenie. Po wykonaniu sterylizacji czy kastracji zwierzęta porzucone trafiały do adopcji.

W 2023 roku zapewniono opiekę weterynaryjną bezdomnym zwierzętom na koszt Gminy dla 11 psów i 17 kotów. Do schroniska oddano pod opiekę 6 psów. Koszt realizacji całego zadania przewidzianego ustawą o ochronie zwierząt w 2023 roku to kwota 48 510,92 zł.

7. TRANSPORT

7.1. Komunikacja miejska

Gmina Brudzeń Duży jako jeden z pierwszych samorządów w powiecie płońskim podjęła współpracę z Komunikacją Miejską w zakresie rozwoju transportu lokalnego trzeciej strefy. Umowa była realizowana do 2021 roku. Z uwagi na drastyczny wzrost stawki za wozokilometr w 2021 r. podyktowany przez Komunikację Miejską w Płocku, co przełożyło się na znaczący wzrost dotacji celowej z budżetu gminy, Wójt gminy Brudzeń Duży wspólnie z Radą Gminy podjął decyzję o poszukiwaniu innego, tańszego rozwiązania, które zapewni mieszkańcom gminy transport i jednocześnie obniży koszty dla gminy.

Dzięki skutecznie złożonemu wnioskowi do Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie i otrzymanej dotacji w ramach Funduszu Rozwoju Przewozu Autobusowych, z dniem 1 czerwca 2021 r. gmina Brudzeń Duży została Organizatorem i uruchomiła transport świadczenia usług w zakresie publicznego transportu zbiorowego w transporcie drogowym. Na terenie naszej gminy usługę tę, od początku, świadczyło Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej w Gostyninie Sp. z o.o.

Gmina Brudzeń Duży stworzyła nowe linie autobusowe, które podobnie jak linie w Komunikacji Miejskiej Płock łączą trzy największe miejscowości w gminie tj. Brudzeń Duży, Sikórz i Siecień z miastem Płock oraz dodatkowo włączają do komunikacji miejscowości Rokicie, Gorzechowo, Biskupice. Ponadto zwiększeniu uległa również liczba połączeń. Z komunikacji korzystają głównie osoby aktywne zawodowo, młodzież szkolna, osoby w wieku emerytalnym oraz osoby nieposiadające własnego środka transportu.

W roku 2023 transport świadczenia usług w zakresie publicznego transportu zbiorowego w transporcie drogowym na terenie naszej gminy świadczyło Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej w Gostyninie Sp. z o.o.

Gmina na transport publiczny pozyskała w 2023 r. w formie dopłaty z Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego kwotę **1 179 395,40 zł** (maksymalna łączna kwota dopłaty), wkład własny gminy w organizację transportu miejskiego wyniósł **404 612,16 zł**.

W związku pozyskanymi przez Gminę środkami finansowymi oraz w wyniku negocjacji cenowych z przewoźnikiem, ceny biletów dla mieszkańców, w nowej zorganizowanej przez Gminę komunikacji, zostały znacznie obniżone w porównaniu z biletami w Komunikacji Miejskiej Płock, a obciążenie budżetu gminy uległo zmniejszeniu.

7.2. Dowożenie dzieci

Zgodnie z przepisami prawa oświatowego na gminę został nałożony obowiązek bezpłatnego transportu i opieki w czasie przewozu dzieci spełniających obowiązek rocznego przygotowania przedszkolnego i dzieci pięcioletnich, jeżeli ich droga z domu do przedszkola, oddziału przedszkolnego w szkole podstawowej przekracza 3 km.

W przypadku, gdy sieć publicznych szkół podstawowych jest tak zorganizowana, że droga dzieci klas I - IV przekracza 3 km, dzieci z klas IV - VIII przekracza 4 km obowiązkiem gminy jest również, zapewnienie bezpłatnego transportu i opieki w czasie przewozu dzieci albo zwrot kosztów przejazdu dziecka środkami komunikacji publicznej, jeżeli dowożenie zapewniają rodzice.

Jeżeli droga dzieci nie przekracza wymienionych wyżej odległości, gmina może zorganizować bezpłatny transport, zapewniając opiekę w czasie przewozu.

Obowiązek gminy w zakresie zapewnienia bezpłatnego transportu i opieki w czasie przewozu dzieci do szkół albo zwrot kosztów przejazdu dziecka środkami komunikacji publicznej, został spełniony. Zapewniono odpowiednią liczbę autobusów oraz dostateczny poziom bezpieczeństwa zatrudniając opiekunów w każdym autobusie. Na terenie szkół zorganizowano opiekę świetlicową dla uczniów oczekujących na transport. W roku szkolnym 2022/2023 dowożono 256 uczniów. W roku szkolnym 2023/2024 dowożeniem jest objętych również 256 uczniów. Dowożenie i opiekę w czasie przewozu realizował wynajęty przewoźnik - Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej w Gostyninie. Koszt zakupionych biletów miesięcznych wynosił 141 824,88 zł.

Realizując obowiązki określone w ustawie – Prawo oświatowe zrefundowano wydatki poniesione przez rodziców na dowóz uczniów niepełnosprawnych oraz uczniów zamieszkałych w znacznej odległości od szkół, dla których nie organizowano transportu. Z tytułu refundacji w 2023 roku wypłacono 56 179,20 zł.

Wynajęta firma Ośrodek Szkolenia Kierowców Usługi Transportowe Maciej Jabłoński z Brudzenia Dużego dowoziła do szkół specjalnych w Płocku uczniów

z orzeczeniami o niepełnosprawności. Do czerwca 2023 roku zorganizowany transport wyniósł 88 802,63 zł.

8. OŚWIATA

8.1. Baza Oświatowa

Gmina zapewnia bazę do działalności oświatowej. Szkoły podstawowe i przedszkola prowadzone przez gminę mieszczą się w 4 budynkach będących własnością gminy w dobrym stanie technicznym.

W Zespole Szkolno – Przedszkolnym w Brudzeniu Dużym jest 15 sal lekcyjnych 3 pracownie - 2 komputerowe, 1 chemiczna, 2 pomieszczenia biblioteczne, 2 pomieszczenia świetlicowe, 3 pomieszczenia do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego, 5 pomieszczeń przeznaczonych na kuchnię z jadalnią,

4 gabinety (dla psychologa, pedagoga, logopedy, pomocy medycznej, 49 komputerów z dostępem do internetu wykorzystywanych do celów dydaktycznych, boisko uniwersalne - wielozadaniowe, 2 place zabaw.

W Zespole Szkolno – Przedszkolnym w Sikorzu jest 7 sal lekcyjnych, 1 pracownia komputerowa, 1 biblioteka, 2 sale świetlicowe, sala gimnastyczna, 5 pomieszczeń przeznaczonych na kuchnię z jadalnią, 5 pomieszczeń wielofunkcyjnych przeznaczonych na - salę językową, gabinet pomocy lekarskiej, psychologa, logopedy, pedagoga, 15 komputerów z dostępem do internetu - wykorzystywanych do celów dydaktycznych, 3 urządzenia sportowe na zewnątrz, 2 place zabaw, boisko uniwersalne - wielozadaniowe.

Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Siecieniu posiada 17 sal lekcyjnych i dwie pracownie – komputerowa i językowa, 1 bibliotekę, 1 salę gimnastyczną, 6 pomieszczeń przeznaczonych na kuchnię z jadalnią, 2 pomieszczenia wielofunkcyjne, 2 gabinety (psychologa i logopedy), 33 komputery wykorzystywane do celów dydaktycznych z dostępem do internetu, boisko uniwersalne - wielozadaniowe, 9 urządzeń wykorzystywanych do celów sportowych, plac zabaw.

Standard gminnej bazy szkolnej znacznie wzrósł, ponieważ w 2022 roku oddano do użytku 2 boiska w Sikorzu i Siecieniu, co znacząco uatrakcyjniło przebieg zajęć wychowania fizycznego. W Brudzeniu Dużym wykonano ogrodzenie wokół terenu Zespołu Szkolno – Przedszkolnego i przylegającego parku, utrzymane w stylu nawiązującym do części dworkowej szkoły. Wykonanie ogrodzenia poprawiło bezpieczeństwo i estetykę terenu, przylegającego bezpośrednio do drogi wojewódzkiej w centralnej części miejscowości.

W ramach realizacji rządowego programu „Posiłek w Szkole i w domu” wykonano modernizację stołówki szkolnej w Sikorzu oraz doposażono kuchnię i jadalnię.

W Brudzeniu Dużym środki z programu przeznaczono na zakup wyposażenia do kuchni i jadalni. Realizowaliśmy również „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa”, dzięki czemu biblioteki szkół w Brudzeniu Dużym i Sikorzu wzbogaciły swoje księgozbiory.

8.2. Sieć szkolno-przedszkolna w 2023 roku w gminie Brudzeń Duży

Tabela 25.. Przedszkola

Wyszczególnienie	Wychowankowie		Oddziały	
Rok szkolny	2022/2023	2023/2024	2022/2023	2023/2024
Przedszkole Samorządowe w Brudzeniu Dużym	99	100	4	4
Przedszkole Samorządowe w Sikorzu	72	72	3	3
Oddziały przedszkolne w Sz. P. w Siecieniu	99	96	4	4
Razem	270	268	11	11

Gmina zapewniła możliwość korzystania z wychowania przedszkolnego przez dzieci w wieku od trzech do pięciu lat oraz warunki do spełniania obowiązku przedszkolnego przez dzieci, które kończą sześć lat, w przedszkolach i w oddziałach przedszkolnych w szkole podstawowej. W latach szkolnych 2022/2023 i 2023/2024 dla dzieci w wieku przedszkolnym, które posiadały opinie Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w zakresie wczesnego wspomagania, zorganizowano zajęcia specjalistyczne dostosowane do ich potrzeb. Wczesne wspomaganie rozwoju jest organizowane dla dzieci od momentu wykrycia niepełnosprawności lub zagrożenia niepełnosprawnością do podjęcia nauki w szkole. Ponadto, według stanu na koniec 2023 roku przekazaliśmy dotację do samorządów za uczniów, którzy mieszkają na terenie Gminy Brudzeń Duży, a uczęszczają do przedszkoli w innych gminach w kwocie 403 657,82zł.

Tabela 26. Szkoły Podstawowe

Wyszczególnienie	Uczniowie		Oddziały	
Rok szkolny	2022/2023	2023/2024	2022/2023	2023/2024
Szkoła Podstawowa w Brudzeniu Dużym	264	235	16	15
Szkoła Podstawowa w Siecieniu	204	198	11	11
Szkoła Podstawowa w Sikorzu	162	153	8	8
Razem	630	586	35	34

Gmina zapewniła możliwość realizacji obowiązku szkolnego. Stworzono warunki do nauczania dostosowanego do potrzeb i umiejętności uczniów, również dla tych, którzy wymagają specjalnej organizacji nauki i metod pracy, ze względu na stwierdzoną niepełnosprawność, roku szkolnym 2022/2023 było to 34 uczniów, w kolejnym roku liczba uczniów z orzeczeniami o potrzebie kształcenia specjalnego wzrosła.

Zorganizowano indywidualne nauczanie dla uczniów, którzy ze względu na stan zdrowia nie mogli uczęszczać do szkoły. Pomoc psychologiczno – pedagogiczna polegała na rozpoznawaniu możliwości psychofizycznych i zaspakajaniu indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych uczniów. Zgodnie z nowymi wymaganiami w zakresie organizacji pomocy psychologiczno – pedagogicznej, wszystkie szkoły zapewniły pomoc psychologa oraz pedagoga specjalnego.

Baza oświatowa

Gmina zapewnia bazę do działalności oświatowej. Szkoły podstawowe i przedszkola prowadzone przez gminę mieszczą się w 4 budynkach będących własnością gminy w dobrym stanie technicznym.

W Zespole Szkolno – Przedszkolnym w Brudzeniu Dużym jest 15 sal lekcyjnych 3 pracownie - 2 komputerowe, 1 chemiczna, 2 pomieszczenia biblioteczne, 2 pomieszczenia świetlicowe, 3 pomieszczenia do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego, 5 pomieszczeń przeznaczonych na kuchnię z jadalnią, 4 gabinety (dla psychologa, pedagoga, logopedy, pomocy medycznej, 49 komputerów z dostępem do internetu wykorzystywanych do celów dydaktycznych, boisko uniwersalne - wielozadaniowe, 2 place zabaw.

W Zespole Szkolno – Przedszkolnym w Sikorzu jest 7 sal lekcyjnych, 1 pracownia komputerowa, 1 biblioteka, 2 sale świetlicowe, sala gimnastyczna, 5 pomieszczeń przeznaczonych na kuchnię z jadalnią, 5 pomieszczeń wielofunkcyjnych przeznaczonych na - salę językową, gabinet pomocy lekarskiej, psychologa, logopedy, pedagoga, 15 komputerów z dostępem do internetu - wykorzystywanych do celów dydaktycznych, 3 urządzenia sportowe na zewnątrz, 2 place zabaw, boisko uniwersalne - wielozadaniowe.

Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Siecieniu posiada 17 sal lekcyjnych i dwie pracownie – komputerowa i językowa, 1 bibliotekę, 1 salę gimnastyczną, 6 pomieszczeń przeznaczonych na kuchnię z jadalnią, 2 pomieszczenia wielofunkcyjne, 2 gabinety (psychologa i logopedy), 33 komputery wykorzystywane do celów dydaktycznych z dostępem do internetu, boisko uniwersalne - wielozadaniowe, 9 urządzeń wykorzystywanych do celów sportowych, plac zabaw.

Standard gminnej bazy szkolnej znacznie wzrósł, ponieważ w 2022 roku oddano do użytku 2 boiska w Sikorzu i Siecieniu, co znacząco uatrakcyjniło przebieg zajęć wychowania fizycznego. W Brudzeniu Dużym wykonano ogrodzenie wokół terenu Zespołu Szkolno – Przedszkolnego i przylegającego parku, utrzymane w stylu nawiązującym do części dworkowej szkoły. Wykonanie ogrodzenia poprawiło bezpieczeństwo i estetykę terenu, przylegającego bezpośrednio do drogi wojewódzkiej w centralnej części miejscowości.

W ramach realizacji rządowego programu „Posiłek w Szkole i w domu” wykonano modernizację stołówki szkolnej w Sikorzu oraz doposażono kuchnię i jadalnię.

W Brudzeniu Dużym środki z programu przeznaczono na zakup wyposażenia do kuchni i jadalni. Realizowaliśmy również „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa”, dzięki czemu biblioteki szkół w Brudzeniu Dużym i Sikorzu wzbogaciły swoje księgozbiory.

8.3. Efektywność nauczania

Tabela 1. Egzamin ósmoklasisty jest egzaminem obowiązkowym i każdy uczeń musi do niego przystąpić, aby ukończyć szkołę podstawową. Egzamin nie ma progu zdawalności, co oznacza, że nie jest określony minimalny wynik jaki uczeń powinien uzyskać. Uczniowie przystąpili do egzaminu z trzech przedmiotów: język polski, matematyka, język obcy i średnio uzyskali:

- 63 % z języka polskiego,
- 52 % z matematyki,
- 58 % z języka angielskiego.

W 2023 r. średnie wyniki procentowe gminy były nieznacznie niższe niż w roku poprzednim. Jednakże na wyróżnienie zasługuje Szkoła Podstawowa im. Gustawa Zielińskiego w Sikorzu, której uczniowie uzyskali wysokie wyniki egzaminu, z języka angielskiego - 67%. Natomiast najwyższe wyniki z pozostałych przedmiotów czyli język polski 65 % oraz matematyka 56 %, uzyskali uczniowie Szkoły Podstawowej im. Pawła Włodkowica w Brudzeniu Dużym.

To efekt ciężkiej pracy oraz starań uczniów, rodziców i nauczycieli oraz dowód, że współpraca przynosi dobre efekty. Nie bez znaczenia są także, wieloletnie wysokie nakłady na oświatę samorządu gminnego.

8.4. Pomoc materialna dla uczniów

1) Dożywianie

Zadanie gminy w zakresie dożywiania dzieci, realizowane jest poprzez wydawanie posiłków przygotowanych w stołówkach szkolnych. W szkołach dzieci korzystają z posiłków w formie obiadu w przedszkolach z posiłków w formie śniadania, obiadu i podwieczorku. Szkoły

przygotowują i wydają posiłki dla dzieci, których rodzice wnoszą opłatę oraz dla dzieci znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej, wspieranych przez pomoc społeczną.

Gmina Brudzeń Duży w ramach Rządowego programu „Posiłek w domu i w szkole”, doposażyła w 2022 roku stołówki dwóch Szkół w Brudzeniu Dużym oraz w Sikorzu. Realizacja była możliwa dzięki dotacji rządowej w wysokości 87 430,49 zł.

Tabela 27. Liczba wydanych posiłków - średnia miesięczna

Brudzeń Duży- stołówka szkoły i przedszkola	Siecień stołówka szkoły i oddziałów przedszkolnych	Sikórz stołówka szkoły i przedszkola
Przedszkole: śniadań -1238 obiadów -1261 podwieczorków – 509 Szkoła: Obiadów -1695	Przedszkole: śniadań -1052 obiadów -1035 podwieczorków – 677 Szkoła: Obiadów -1950	Przedszkole: śniadań -1308 obiadów -1329 podwieczorków – 332 Szkoła: Obiadów -1777

2) Pomoc socjalna dla uczniów i stypendia za wyniki w nauce

W roku 2023 prawo uczniów do pomocy materialnej w celu zmniejszenia różnic w dostępie do edukacji, wynikających z trudnej sytuacji materialnej zrealizowano w formie stypendiów oraz zasiłków szkolnych. W ramach pomocy socjalnej w roku szkolnym 2022/2023 objętych zostało 38 uczniów. W roku szkolnym 2023/2024 został przyznany zasiłek losowy dla 1 ucznia, a stypendium szkolne otrzymało 29 uczniów.

Stypendium socjalne udzielane jest w zależności od potrzeb, w szczególności na zakup książek, lektur, podręczników zakup pomocy naukowych, zakup sprzętu sportowego, zakup sprzętu mającego wpływ na realizację procesu edukacyjnego(sprzęt multimedialny), czy też zwrot kosztów dojazdu do szkół średnich.

Wspieranie edukacji uczniów uzdolnionych uczęszczających do szkół podstawowych, zrealizowano poprzez przyznanie oraz wypłatę 161 stypendiów, w tym za wyniki w nauce stypendium otrzymało 120 uczniów, a za osiągnięcia sportowe 41 uczniów.

8.5. Poziom wydatków na oświatę

Oświata zajmuje dominujące miejsce w budżecie gminy, więc z natury rzeczy koncentruje uwagę. Gmina Brudzeń Duży przeznacza na finansowanie zadań oświatowych istotną część swojego budżetu. Zgodnie z założeniami rządowymi, budżet państwa nie gwarantuje w ramach części oświatowej subwencji ogólnej środków na pokrycie wszystkich wydatków na realizację zadań oświatowych samorządów. Subwencja oświatowa stanowi jedno ze źródeł finansowania tych zadań, obok innych dochodów. Część zadań, podobnie jak inne samorządy, nasza gmina pokrywa ze środków własnych. W 2023 roku wydano na ten cel ponad 7 mln zł, co stanowi 40,90% wszystkich wydatków bieżących na oświatę.

Tabela 28. Źródła środków finansowych na oświatę

L.p.	Wyszczególnienie	2023 rok	
		Kwota	Procent całości
1.	Subwencja oświatowa	9087428,80	52,90%
2.	Celowe dotacje na programy bieżące	531595,64	3,10%
3.	Wpłaty rodziców(dożywianie/ wychowanie przedszkolne)	535546,49	3,10%
4.	Pozostałe dochody budżetu gminy	7025915,21	40,90%
Razem		17180486,14	100

Tabela 29. Wydatki bieżące gminy na zadania z zakresu oświaty oraz edukacyjnej opieki wychowawczej

L.p.	Wyszczególnienie	2023 rok	
		Kwota zł	Procent całości
1.	Szkoły podstawowe	12236442,08	71,22%
2.	Stołówki szkolne	1230333,67	7,20%
3.	Świetlice szkolne	469733,47	2,73%
4.	Przedszkola ogólnodostępne	1690304,26	9,83%
5.	Oddziały przedszkolne Siecień	591023,31	3,44%
6.	Kształcenie dzieci z Ukrainy	101925,87	0,60%
7.	Pomoc socjalna dla uczniów	51732,14	0,30%
8.	Pomoc socjalna dla uczniów z Ukrainy	0	0%
9.	Dowożenie uczniów do szkół	286806,71	1,66%
10.	Dotacje dla innych gmin na: wychowanie przedszkolne dzieci zamieszkałych na terenie naszej gminy, ZNP i KZP	416651,82	2,42%
11.	Fundusz zdrowotny dla nauczycieli	23866,00	0,13%
12.	Podręczniki	77487,06	0,45%
13.	Komisje egzaminacyjne	4179,75	0,02%
Razem		17180486,14	100

Tabela 30. Struktura całkowitych wydatków oświatowych dla szkół i przedszkoli

L.p.	Wyszczególnienie	2023 rok	
		Kwota	Procent całości
1.	Wydatki bieżące ogółem	16319762,66	100,00
2.	Wydatki na wynagrodzenia z pochodnymi	13693391,66	83,90
3.	Wydatki rzeczowe	2626371,00	16,10

Tabela 31. Naliczona subwencja i dotacje i wpłaty rodziców (na dożywianie i za pobyt w przedszkolu) a zrealizowany plan finansowy szkół i przedszkoli

L.p.	Wyszczególnienie szkół	Subwencja i dotacje 2023	Wydatki 2023	Różnica
1.	Sz. P. Brudzeń Duży	3 853 407,06	6 062 720,28	2 209 313,22
2.	Przedszkole Brudzeń Duży	333 782,49	1 105 680,71	771 898,22
3.	Sz. P. Sikórz	2 415 792,56	3 482 713,64	1 066 921,08
4.	Przedszkole Sikórz	283 063,43	584 623,55	301 560,12
5.	Sz. P. Siecień	2 891 635,94	4 391 075,30	1 499 439,36
6.	Oddziały przedszkolne Sz. P. Siecień	306 966,63	591 023,31	284 056,68
Razem		10 084 648,11	16 217 836,79	6 133 188,68

Na podstawie przedstawionych zestawień finansowych należy stwierdzić, że subwencja oświatowa nie wystarczyła nawet na wynagrodzenia z pochodnymi wszystkich pracowników. Samorząd ma niewielki wpływ na wynagrodzenia zarówno nauczycieli, które stanowią największą pozycję w budżecie szkół, jak również pracowników obsługi, którzy muszą otrzymać wymagane minimum. Luka, pomiędzy wysokością środków z budżetu państwa a wydatkami bieżącymi na oświatę stale się powiększa. Znaczący wpływ na poziom wydatków ma także:

- 1) bogata oferta edukacyjna (pomoc psychologiczna – pedagogiczna dla licznej grupy uczniów z określonymi w badaniach i opiniach deficytami rozwojowymi, a także dla uczniów szczególnie uzdolnionych), wychowanie przedszkolne, które jest zadaniem własnym gminy (niska pomoc państwa na wychowanie przedszkolne),
- 2) realizacja zadań uzupełniających podstawową działalność szkół, to jest:
 - a) dożywianie dzieci, które łączy się z ponoszeniem wydatków na utrzymanie stołówek,
 - b) dowożenie, które jest zadaniem własnym gminy (dotacja rządowa nie pokrywa wszystkich wydatków)
- 3) utrzymanie dwóch obiektów szkolnych w Brudzeniu Dużym (kosztowna organizacja pracy, wysokie wydatki na utrzymanie budynków)

Środki do dyspozycji dyrektorów szkół na realizację zadań bieżących tzw. część stała budżetu, naliczone były w oparciu o faktycznie poniesione wydatki w roku poprzedzającym z uwzględnieniem zmian. Szkoły planując budżet, biorą pod uwagę w szczególności arkusz organizacyjny jednostki oraz potrzeby w zakresie kosztów eksploatacyjnych i rzeczowych. Mechanizm podziału środków na poszczególne jednostki tylko według zasady „pieniądz idzie za uczniem” oznaczałby brak możliwości pokrycia pełnych potrzeb finansowych w mniej licznej szkole, posiadającej obiekt o dużej powierzchni. Należy brać pod uwagę zróżnicowane koszty kształcenia. Podejmując w tym zakresie decyzje, uwzględnia się indywidualną specyfikę poszczególnych jednostek. Wysokość środków przekazanych szkołom musi umożliwiać pełną realizację zadań wynikających z zatwierdzonego arkusza organizacyjnego oraz utrzymanie budynku szkoły. Należy podkreślić, że koszty kształcenia w przeliczeniu na jednego ucznia, są różne w jednostkach tego samego typu. Zależy to w szczególności od liczby uczniów, liczebności oddziałów, jak również wielkości obiektu.

9. WAŻNE WYDARZENIA I PROMOCJA GMINY

9.1. Wydarzenia kulturalne i promocja gminy

Gmina Brudzeń Duży dysponuje następującymi materiałami promocyjnymi:

- Filmy promocyjne – dwie impresje filmowe: pierwsza realizowana latem, w dynamiczny sposób pokazująca potencjał gminny; druga zimowa pokazująca głównie zabytki sakralne.
- Ulotka promocyjna gminy z podstawowymi informacjami turystycznymi: mapa, atrakcje turystyczne, imprezy, ważne telefony i adresy.
- Ulotka promocyjna przygotowana przez gminę wydana przez Lokalną Grupę Działania Aktywni Razem – charakter podobny do ulotki gminy. Szablon wykonania ulotki wspólny dla wszystkich gmin działających w ramach LGD Aktywnych Razem.
- Ulotka dotycząca Muzeum im. Stanisława Murzynowskiego w Murzynowie – informacja o zbiorach muzeum i o jego twórcy. Zbiory były gromadzone przez etnologa Jacka Olędzkiego, który pracował w Murzynowie.
- Ulotka poświęcona Lechowi Wałęsie – honorowemu obywatelowi gminy, który dzieciństwo spędził na terenie gminy.
- Ulotka z okazji setnej rocznicy wojny polsko-bolszewickiej - obrazująca jej przebieg, w tym także na naszych ziemiach i udział w niej mieszkańców naszej gminy.
- Teczka promocyjna - teczka do dokumentów ze zdjęciami pokazującymi potencjał promocyjny gminy i podstawowymi danymi teleadresowymi.
- Ulotka „Prawidłowa segregacja odpadów komunalnych” dotycząca funkcjonowania Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych w Siecieniu.
- Mapa Gminy Brudzeń Duży - mapa z zaznaczonymi wszystkimi ważnymi informacjami turystycznymi wraz z tekstami promocyjnymi, telefonami i adresami przydatnymi dla turystów. Mapa wydana we współpracy z LGD Aktywni Razem. Szablon wykonania ulotki wspólny dla wszystkich gmin działających w ramach LGD Aktywnych Razem.
- Mapa Brudzeńskiego Parku Krajobrazowego - przygotowana przez Mazowiecki Zespół Parków Krajobrazowych w Otwocku – nowa edycja przygotowana w 2021 r.
- Kalendarze ścienne i listkowe z wykorzystanymi zdjęciami z Gminnego Konkursu Fotograficznego.
- Kartki świąteczne z kalendarium dla dzieci ze szkół. Rozdawane od trzech lat z okazji Mikołajek.
- Dwie duże mapy ścienne terenu Gminy wykorzystane podczas prezentacji i codziennych spotkań w urzędzie.

Strona internetowa oraz facebook Gminy:

- Na stronie publikowane są wszystkie najważniejsze informacje dotyczące gminy. Poza dokumentami i informacjami dla mieszkańców, umieszczonych jest dużo zdjęć, filmów dokumentujących wydarzenia na terenie gminy.
- Na facebooku, który jest coraz częściej wybierany przez mieszkańców, jako forma komunikacji i informacji z gminą, również na bieżąco zamieszczane są wszystkie ważne informacje i komunikaty z życia Gminy

Logo Gminy:

- W 2021 roku zostało opracowane nowe logo gminy Brudzeń Duży wykonane przez firmę Agpress.

Współpraca z lokalnymi mediami

➤ Informacje na temat gminy umieszczane są w mediach lokalnych. Gmina szczególnie blisko współpracuje z Katolickim Radiem Diecezji Płockiej, Tygodnikiem Płockim, miesięcznikiem InfoPłockTV i lokalnym dodatkiem Gazety Wyborczej. Krótkie filmy dotyczące gminy publikowane są także w serwisie YouTube. Co miesiąc publikowane są filmy dotyczące najważniejszych wydarzeń w gminie przygotowane we współpracy Urzędu Gminy i firmy SzotMediaFilm.

➤ Muzeum im. Stanisława Murzynowskiego w Murzynowie

Ważnym elementem promocji gminy jest założone w 1978 roku Muzeum im. Stanisława Murzynowskiego, działające we współpracy Gminy z Wydziałem Geografii i Studiów Regionalnych Uniwersytetu Warszawskiego. Twórcą Muzeum był znany badacz-etnolog Jacek Olędzki, który zebrał eksponaty od okolicznych mieszkańców. Muzeum mieści się w chacie z początku XX wieku, w której prezentowane są obiekty prezentujące dwa podstawowe wątki ekspozycji: tożsamość mieszkańców i „ludzie Wisły”. Muzeum można oglądać po wcześniejszym zgłoszeniu telefonicznym.

Imprezy cykliczne, które odbywają się na terenie gminy Brudzeń Duży:

➤ **Festiwal Ginących Zawodów** - odbyło się dwanaście edycji imprezy odbywającej się na początku lipca w Brudzeniu Dużym. Festiwal jest największą plenerową imprezą organizowaną na terenie gminy. Jej celem jest pokazanie zawodów rzemieślniczych stopniowo znikających z naszej rzeczywistości. W formie zabawy przygotowane są bezpłatne warsztaty pokazujące specyfikę pracy np. kowala, hafciarki, garncarza, malarza, wikliniarza, sieciarza itp. Duża część warsztatów jest organizowana głównie dla dzieci, aktywnie wykonujących najprostsze elementy pracy rzemieślniczej pod okiem fachowca. Podczas imprezy odbywają się prezentacje kulinarne, gdzie uczestnicy mogą degustować potrawy np. kuchni tatarskiej, żydowskiej, włoskiej. W każdej edycji imprezy jest wiele atrakcji plenerowych: plac zabaw dla dzieci, strzelnica, mobilne planetarium, bieg z przeszkodami, miasteczko rowerowe dla dzieci, pokazy podnoszące bezpieczeństwo prowadzenia samochodu.

Na scenie swój program prezentują szkoły z terenu gminy, koło emerytów, orkiestra dęta z Sobowa. Po występach lokalnych koncerty dają wykonawcy zaproszeni na imprezę. Na festiwalu w minionych latach występowali między innymi Karol Okrasa, Cezary Pazura, Jerzy Kryszak, Andrzej Rosiewicz, Halina Frąckowiak, Tomasz Karolak i wiele zespołów disco-polo.

Podczas XII Festiwalu wystąpili między innymi zespoły Power Play i DeJw. Mieliśmy również show rowerowy przygotowany przez Jonasza Pakulskiego.

Tak jak w ostatnich latach, atrakcją były potrawy przygotowane przez nasze koła gospodyń wiejskich.

Fot. 6 Festiwal ginących zawodów w 2023r.

➤ **Amatorski Wyścig Rowerowy** - odbyło się już czternaście edycji tej imprezy, która ma miejsce zawsze 1 lub 3 maja. W kilku grupach wiekowych i na różnych dystansach zawodnicy rywalizują na drogach wokół Brudzenia Dużego. W zmaganiach sportowych biorą udział mieszkańcy gminy ale również goście z okolicznych gmin jak również kolarze z klubów sportowych, m. in. z Płocka i Włocławka.

Fot. 7. Wyścig rowerowy w 2023 r.

➤ **Turniej Szachowy z okazji Święta Niepodległości 11 listopada w Brudzeniu Dużym** - odbyło się dziewięć edycji tej imprezy. Amatorskie zawody o skali lokalnej z dużym udziałem młodzieży. Atrakcją turnieju jest gra symultaniczna z arcymistrzem szachowym Miroslawem Grabarczykiem.

➤ **Dożynki Gminne** - odbywają się zwykle w ostatnią niedzielę sierpnia, rotacyjnie w różnych miejscowościach na terenie gminy. Impreza plenerowa z koncertami na scenie i atrakcjami dla dzieci. Kulminacyjnym punktem jest obrzęd dożynkowy z podziwianiem wieńców dożynkowych przygotowanych przez mieszkańców wsi z terenu naszej gminy.

W roku 2023 Dożynki Gminne odbyły się w Siecieniu. W programie artystycznym wystąpiły kolejno: Orkiestra Dęta z Sobowa, Koło Emerytów, Inwalidów i Rencistów „Sami Swoi” i kapela Janka z Mochowa, Chalinianki. Później publika bawiła się przy występach artystów disco-polo: Mirage and Yoko, Łukasz Pawlikowski, M Power i Medium. Uczestnicy dożynek mogli spróbować atrakcji kulinarnych przygotowanych przez Koło Gospodyń Wiejskich z Siecienia. Dodatkowymi atrakcjami była strzelnica, dwie fotobudki, plac zabaw dla dzieci i Festiwal Kolorów.

Fot. 8 Dożynki Gminie w Siecieniu 2023 r.

➤ **Konkurs Mister Traktor**

W 2022 roku po raz pierwszy zorganizowano Konkurs Mister Traktor. Polegał na ozdobieniu dekoracjami dożynkowymi traktorów wyprodukowanych przed 1990 rokiem i zaprezentowaniu ich w parady podczas Dożynek Gminnych w Rokiciu. Druga edycja odbyła się w 2023 roku podczas Dożynek w Siecieniu.

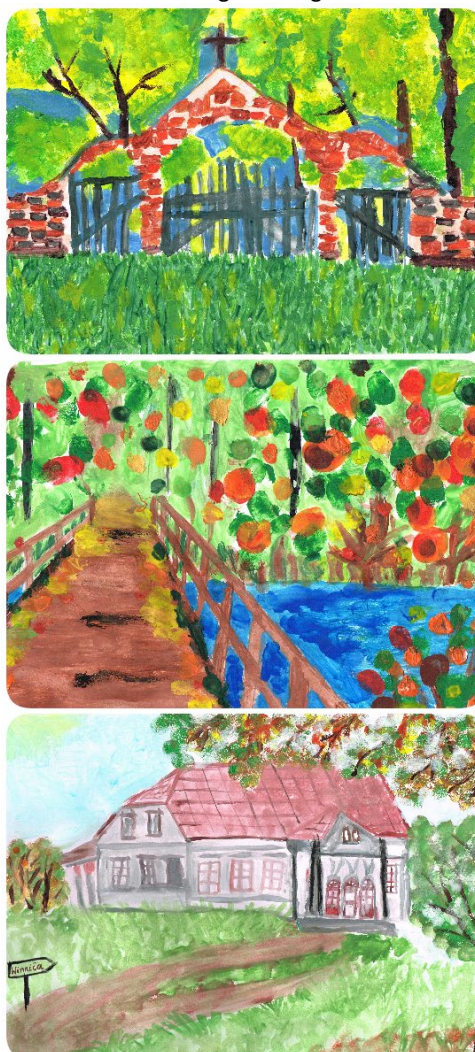
➤ **Gminna Olimpiada** - odbyło się siedem edycji imprezy organizowanej dla szkół z terenu gminy. Młodzież rywalizuje w różnych dyscyplinach sportu: biegi, skok w dal, siatkówka, piłka nożna itp. Impreza organizowana wspólnie z LKS Wiśła Główna – Sobowo.

➤ **Konkurs Fotograficzny:** odbyło się osiem edycji imprezy. W konkursie bierze udział młodzież z terenu gminy. Prace w konkursie są dodatkowo wykorzystywane w materiałach promocyjnych gminy. Na ich podstawie powstało ostatnich osiem kalendarzy planszowych gminy.

Fot.9 Zwycięskie fotografie II kat. z konkursu fotograficznego w 2023 r.

Fot. 10 Zwycięskie fotografie I kat. z konkursu fotograficznego w 2023.

- **Gminne Zawody Sportowo-Pożarnicze** - impreza z wieloletnią tradycją sprawdzająca gotowość gminnych OSP.
- **Koncerty Noworoczne Orkiestry Dętej z Sobowa** - koncert organizowany jest w styczniu, w różnych kościołach położonych na terenie gminy. W 2023 roku koncert w kościele w Bądkowie Kościelnym połączono z obchodami 160 rocznicy wybuchu powstania styczniowego.
- **11 listopada - Narodowe Święto Niepodległości**
Corocznie odbywa się uroczysta msza z udziałem orkiestry z Sobowa. W miejscach pamięci władze gminne i radni składają kwiaty. Od sześciu lat integralną częścią Święta Niepodległości jest Marsz dla Niepodległej. Marsz na kilka dni przed Świętem organizuje Szkoła Podstawowa w Sikorzu. Młodzież wspólnie z dyrektcją szkoły i władzami samorządowymi składa kwiaty na cmentarzu w Sikorzu na grobach lokalnych patriotów. W 2023 roku w ramach obchodów również szkoła w Siecieniu zorganizowała Nocny Rajd Szlakiem Niepodległości dla młodzieży.
- **6 grudnia – Mikołajki**
Od 2017 roku Wójt Gminy, w ramach wizyty Świętego Mikołaja, spotyka się z dziećmi z przedszkoli z terenu naszej gminy. Dzieci dostają zestawy słodczy i pamiątkowe zdjęcia mikołajkowe. Od trzech lat dzieci dostają również specjalną kartę z kalendarzem na następny rok.

Fot. 11 Św. Mikołaj odwiedza dzieci w przedszkolu w 2023 r.

- Gmina stara się każdego roku upamiętniać ważne wydarzenia z historii naszego kraju: np. rocznicę wybuchu drugiej wojny światowej, odzyskanie niepodległości czy powstanie styczniowe.
- Gmina wspomagała też organizacyjnie, logistycznie i sprzętowo małe imprezy lokalne organizowane we wsiach przez koła gospodyń wiejskich.
- Gmina współpracuje z podmiotem prywatnym - Osadą Młynarza w Radotkach, która organizuje szereg biegów terenowych. Najbardziej znane z nich to cykl biegów przeszkodowych pod nazwą Adrenaline Rush gromadzących w sumie rocznie kilka tysięcy uczestników. Osada

Młynarza co roku organizuje też „Tropem Wilczym Bieg Pamięci Żołnierzy Wyklętych” wspierany finansowo przez gminę.

Inne ważne wydarzenia w 2023 roku

➤ **Ekologiczny piknik rodzinny w Gminie Brudzeń Duży – Siecień 2023**

Gospodarzem pikniku była Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Siecieniu, która gościła nas w dniu 7 czerwca 2023 roku.

Część artystyczną, poświęconą ekologii, zaprezentowały dzieci z Zespołu Szkolno-Przedszkolnego im. Pawła Włodkowica w Brudzeniu Dużym, Szkoły Podstawowej im. Marii Konopnickiej w Siecieniu oraz Zespołu Szkolno-Przedszkolnego im. Gustawa Zielińskiego w Sikorzu, pokazując zgromadzonym gościom w jaki sposób każdy z nas może dbać o naszą planetę. W trakcie występów mogliśmy zobaczyć ciekawe pokazy ekomody, ekologiczną adaptację bajki „Czerwony Kapturek” oraz ekologiczną historię terenów Gminy Brudzeń Duży.

Odbyły się również warsztaty lepienia z gliny, malowania ekotoreb, budowania robotów z kubków plastikowych. Można było wziąć udział w konkurencjach sprawnościowych, pomalować buzię, zrobić kolorowe warkoczki, poszaleć na dmuchańcach, zjeść pysznego gofra lub przesłodką watę. A na koniec ochłodzić się w zimnej pianie, którą zorganizowali strażacy z OSP Siecień.

➤ **Odsłonięcie tablicy w Rokiciu**

25 czerwca w Rokiciu odbyła się uroczystość odsłonięcia tablicy pamięci kapitana Ludwika Kamińskiego ps. Wyrwa i jego żołnierzy.

Przed kościołem w Rokiciu odbyła się msza pod przewodnictwem Jego Ekscelencji Księdza Biskupa Szymona Stułkowskiego z udziałem Orkiestry Dętej z Sobowa. Po mszy orkiestra i poczty sztandarowe OSP poprowadziły mieszkańców pod płytę pamiątkową. Tam rys historyczny działalności kapitana Kamińskiego przedstawił dr Tomasz Łabuszewski Dyrektor Oddziału IPN w Warszawie. O pamięci lokalnej działalności Wyrwy i jego żołnierzy mówił Wójt Andrzej Dwojnych. Tablicę odsłoniętą przez rodzinę kapitana Ludwika Kamińskiego poświęcił Biskup Szymon Stułkowski. Po złożeniu wiązanek kwiatów pod tablicą, wszystkim organizatorom, a zwłaszcza społeczności parafialnej, podziękował ksiądz proboszcz Bogdan Zalewski.

W uroczystościach brali udział parlamentarzyści: Senator Marek Martynowski i Pani Poseł Anna Ewa Cicholska, Przewodniczący Rady Powiatu Lech Dąbrowski, władze samorządowe, radni powiatowi, gminni, delegacje organizacji kombatanckich, rodzina kapitana Kamińskiego - w części przybyła ze Stanów Zjednoczonych, gdzie po wojnie żył i zmarł.

Po części oficjalnej odbył się piknik rodzinno-historyczny, który koncertem otworzyła Orkiestra Dęta z Sobowa. W trakcie pikniku można było spróbować atrakcji kulinarnych przygotowanych przez koła gospodyń z Murzynowa i Strupczewa, a także obejrzeć pokaz sprzętu wojskowego.

Głównym organizatorem uroczystości było Stowarzyszenie Historyczne im. 11 Grupy Organizacyjnej NSZ. Stowarzyszenie rozdawało wśród uczestników biuletyn informacyjny poświęcony działalności kapitana Ludwika Kamińskiego.

➤ **Spotkania z mieszkańcami dotyczące podziału funduszu sołectkiego w 2023 roku**

We wrześniu w każdym sołectwie odbywały się spotkania z mieszkańcami dotyczące podziału finansowego funduszu sołectkiego na rok 2024.

➤ **Otwarcie mostu w Cierszewie**

W dniu 8 grudnia 2023 roku dokonano uroczystego otwarcia mostu w Cierszewie.

Symboliczną wstęgę na moście przecinali: Andrzej Dwojnych Wójt Gminy Brudzeń Duży, Michał Zdanewicz Major 2 Inowrocławskiego Pułku Inżynieryjnego im. Jakuba Jasińskiego, Zbigniew

Suchodolski Nadleśniczy Nadleśnictwa Płock, Tadeusz Borowicki Przewodniczący Rady Gminy Brudzeń Duży, Lech Dąbrowski Przewodniczący Rady Powiatu w Płocku, Sławomir Marciniak Radny Gminy i Zuzanna Karasiewicz Sołtys Murzynowa. Poświęcenia inwestycji dokonał ksiądz Jan Kurantowicz Proboszcz Parafii pw. św. Józefa w Siecieniu. W uroczystości brali udział: radni powiatowi, gminni, sołtysi, przedstawiciele Brudzeńskiego Parku Krajobrazowego i okoliczni mieszkańcy.

Całkowita wartość inwestycji to 784 626 złotych, z czego 584 626 przeznaczyła Gmina Brudzeń Duży a 200 000 Lasy Państwowe. Most wykonany został przez żołnierzy z 2 Inowrocławskiego Pułku Inżynieryjnego im. Jakuba Jasińskiego pod dowództwem podporucznik Zuzanny Tybiszewskiej.

Fot. 12 Otwarcie mostu w Cierszewie w 2023 r.

9.2 Sport w gminie

Gmina Brudzeń Duży przeznaczyła na realizację zadań publicznych z zakresu wspierania i upowszechniania kultury fizycznej w 2023 roku kwotę 95.000,00 złotych.

W wyniku ogłoszonego konkursu do Urzędu Gminy w Brudzeniu Dużym wpłynęły oferty złożone przez:

1. LKS Wisła Główna – Sobowo

Tytuł zadania publicznego: „Prowadzenie szkoleń i treningów dla dzieci i młodzieży, udział w turniejach i rozgrywkach ligowych różnego szczebla” (rozgrywki piłki nożnej).

2. Uczniowski Klub Sportowy „Sikorzanka”

Tytuł zadania publicznego: „Chcieć to móc” (treningi piłki siatkowej, organizacja gminnych turniejów, udział w rozgrywkach).

Komisja konkursowa po przeanalizowaniu ofert podjęła decyzję o przyznaniu dotacji:

- LKS „Wisła Główna–Sobowo” w kwocie 88.000,00 zł.
- Uczniowskiemu Klubowi Sportowemu „Sikorzanka” w kwocie 7.000,00 zł.

Ludowy Klub Sportowy Wisła Główna – Sobowo. Klub piłkarski działający od 2005 roku. W sezonie 2023/24 grający w klasie B Płockiego Okręgowego Związku Piłki Nożnej. W klubie działa również sekcja młodzieżowa występująca w lidze U13 i rocznik 2013 w lidze U10 Płockiego Okręgowego Związku Piłki Nożnej. W klubie na koniec 2023 roku zgłoszonych do rozgrywek było ponad 60 zawodników. Klub aktywnie włącza się w każdą imprezę sportową organizowaną na terenie gminy. Jest głównym organizatorem Gminnej Olimpiady dla młodzieży ze szkół działających na terenie gmin. Odbędzie się siedem edycji imprezy, w której młodzież rywalizuje w różnych dyscyplinach sportu: biegi, skok w dal, siatkówka, przeciąganie liny, piłka nożna. W roku 2023 budynek klubu przeszedł termomodernizację (wymiana poszycia dachowego, wymiana okien, docieplenie elewacji).

Fot. 13 Klub sportowy Wisła Główna - Sobowo

9.3 Gminna Biblioteka Publiczna

Gminna Biblioteka Publiczna w Brudzeniu Dużym jest samorządową instytucją kultury, wpisaną do rejestru Instytucji Kultury prowadzonego przez Organizatora. Nadzór nad organizacją i funkcjonowaniem sprawuje wójt gminy, a nadzór merytoryczny nad działalnością biblioteki sprawuje Książnica Płocka oraz Wojewódzka Biblioteka w Warszawie. Na czele Gminnej Biblioteki Publicznej w Brudzeniu Dużym stoi Dyrektor, który kieruje jej działalnością i reprezentuje bibliotekę na zewnątrz. Działalność biblioteki głównej wspierają dwie Filie biblioteczne mieszczące się:

- Filia Biblioteczna w Siecieniu (budynek świetlicy wiejskiej), Siecień 61, 09-411 Biała
- Filia Biblioteczna w Sikorzu (budynek szkoły podstawowej), Sikórz 85, 09-411 Biała.

Księgozbiór

Biblioteka gromadzi księgozbiór odpowiadający potrzebom naszych użytkowników, czytelników. Są to pozycje obejmujące:

- ✓ literaturę naukową i popularnonaukową,
- ✓ literaturę piękną dla dorosłych, dzieła klasyki polskiej i światowej,
- ✓ literaturę dla dzieci i młodzieży,
- ✓ lektury szkolne,
- ✓ literaturę regionalną.

Gromadzimy nowości książkowe, które są dostępne na rynku wydawniczym. Przy wyborze pozycji książkowych bierzemy pod uwagę sugestie naszych czytelników, ich gusta i preferencje. Każdego roku biblioteka składa wniosek i korzysta z dofinansowania MK i DN – Priorytet1,, Zakup i zdalny dostęp do nowości wydawniczych” deklarując w nim wysokość własnego wkładu finansowego. Księgozbiór jest na bieżąco opracowywany, uaktualniany pod względem formalnym i rzeczowym.

Tabela 32. Ilość książek zakupionych ze środków samorządowych i dotacji

Biblioteka	Zakup ze środków MK i DN		Zakup ze środków samorządowych		Dary	
	ilość	wartość	ilość	wartość	ilość	wartość
GBP w Brudzeniu	158	4514,85	392	10212,70	6	85,00
Filia w Siecieniu	90	3000,00	210	5465,46	1	35,00
Filia w Sikorzu	143	3254,15	162	4366,70	1	35,00
Ogółem:	391	10769,00	764	20044,86	8	155,00

Ilość książek wraz z darami stanowi 1205 wol. o łącznej wartości 29 756,59 zł.

Tabela 33. Stan księgozbioru na koniec 2023 r.

Biblioteka	Stan księgozbioru na koniec 2023 r.
GBP w Brudzeniu	10747
Filia w Siecieniu	9660
Filia w Sikorzu	8232
Ogółem:	280639

Czytelnictwo

Biblioteki udostępniają swoje zbiory biblioteczne w dwóch formach: prezencyjnie (na miejscu) oraz na zewnątrz. Swobodny dostęp do półek pozwala na wstępne zapoznanie się z literaturą i dokonanie właściwego wyboru.

Tabela 34. Stan czytelników na koniec 2023 r.

Biblioteka	Stan czytelników na 31.12.2023 r.
GBP w Brudzeniu	382
Filia w Siecieniu	224
Filia w Sikorzu	303
Ogółem:	909

Tabela 35. Struktura czytelników wg. wieku

Biblioteka	Struktura czyt. wg wieku							
	do 5 lat	6-12 lat	13-15 lat	16-19 lat	20-24 lat	25-44 lat	45-60 lat	pow. 60 lat
GBP w Brudzeniu	20	134	35	17	11	63	44	58
Filia Siecieniu	15	60	34	13	8	49	34	11
Filia w Sikorzu	23	147	34	14	5	41	26	13
Ogółem:	58	341	103	44	24	153	104	82

Jak wynika ze struktury, spośród wszystkich użytkowników biblioteki, tj. 909 osób, najliczniejszą grupą zapisanych czytelników stanowiły dzieci od 6 do 12 lat. Są to dzieci z początkowych klas szkoły podstawowej, które chętnie i systematycznie przychodzą do biblioteki-zapisują się i wypożyczają książki.

Tabela 36. Struktura czytelników wg. zajęcia

Biblioteka	Struktura czyt. wg. zajęcia		
	Uczący się	Pracujący	Pozostali
GBP w Brudzeniu	150	98	134
Filia w Siecieniu	89	73	62
Filia w Sikorzu	184	41	78
Ogółem:	423	212	274

Wypożyczalnia

GBP wraz z filiami bibliotecznymi pracują w systemie bibliotecznym MAK+ rekomendowanym przez Instytut Książki. Do obsługi czytelników i prac bibliotecznych wykorzystujemy w pełni zautomatyzowane moduły: katalog, magazyn, wypożyczalnia, raporty, czytelnia, skontrum. Nowości książkowe są opracowywane i katalogowane na bieżąco. Czytelnicy za pośrednictwem Internetu mają dostęp do konta bibliotecznego i mogą sprawdzać i kontrolować wypożyczenia we wszystkich bibliotekach korzystających z systemu MAK+, przeszukiwać katalog, dokonywać rezerwacji określonych pozycji książkowych. Wykorzystywany program biblioteczny jest programem płatnym – umowa z Instytutem Książki.

Dużym udogodnieniem jest strona Internetowa oraz portal społecznościowy Facebook, na których oprócz bieżącej działalności biblioteki można monitorować napływ nowości książkowych do bibliotek.

Tabela 37. Struktura czytelników wg. miejsca korzystania

Wypożyczenia i udostępnienia						
		w tym na zewnątrz:				na miejscu:
Jednostka	ogółem	Literatura dla dzieci i młodzieży	Literatura dla dorosłych	Inne	czasopisma	książki
GBP w Brudzeniu	9942	3369	6402	171	21	153
Filia Siecień	5700	2324	2966	410	0	0
Filia Sikórz	6273	2248	3919	106	0	333
Ogółem :	21 915	7941	13287	687	21	486

Powyższa tabela obrazuje, iż wiodącą grupę czytelników stanowią osoby dorosłe, które jednorazowo wypożyczają maksymalną ilość książek. Należy podkreślić, że częstotliwość odwiedzin osób dorosłych w bibliotece nie jest tak częsta i regularna, jak w przypadku dzieci.

Dorośli czytelnicy dokonując wyboru pozycji książkowych robią to w sposób świadomy, w oparciu o media, portale społecznościowe, audycje, czasopisma, dlatego bibliotekarze starając się zaspokoić ich potrzeby i sprostać ich oczekiwaniom dążą do ciągłego poszerzania oferty książkowej. Odpowiedni dobór księgozbioru ma wpływ na ilość wypożyczeń i odwiedzin w naszych placówkach. W 2023r, ogółem wypożyczono 22 401 woluminów. Statystycznie czytelnik wypożyczył 25 pozycji książkowych w ciągu roku. Udzielono też 109 informacji rzeczowych, bibliotecznych i bibliograficznych. Ogółem placówki biblioteczne odwiedziło 10 775 użytkowników. Z imprez kulturalnych zorganizowanych przez bibliotekę filie skorzystało ogółem 2 141 osób- dzieci i dorośli.

Aplikowanie do konkursów grantowych i programów dotacyjnych 2023 roku

W roku 2023 skorzystała z następujących środków pozabudżetowych:

- W ramach Programu Wieloletniego „ Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2.0” Priorytet 1 Poprawa oferty bibliotek publicznych Kierunek interwencji 1.1. Zakup i zdalny dostęp do nowości wydawniczych ze środków finansowych Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z budżetu państwa. Kwota dofinansowania **wyniosła 10 769 zł.**
- Dofinansowanie zajęć feryjnych dla dzieci i młodzieży z terenu gminy Brudzeń Duży „Ferie w bibliotece” z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz przeciwdziałania Narkomanii – kwota dofinansowania **wyniosła 1000,00zł.**
- Dofinansowanie zajęć wakacyjnych dla dzieci i młodzieży z terenu gminy Brudzeń Duży „Wakacje w Filii bibliotecznej w Siecieniu” z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz przeciwdziałania Narkomanii – kwota dofinansowania **wyniosła 1200,00zł.**

Wnioski złożone przez bibliotekę – odrzucone:

- Wniosek o dofinansowanie zadania realizowanego w ramach Programu Dotacyjnego Biura Programu Niepodległa „Niepodległa”2023 – Waleczny Tadzio
- Narodowy Instytut Kultury i Dziedzictwa Wsi złożenie wniosku do Programu Potańcówki Wiejskie – edycja 2023

Działalność Kulturowo -Oświatowa

Biblioteka główna wraz z Filiami bibliotecznymi w Siecieniu i Sikorzu oprócz statutowych założeń prowadzi również szeroką działalność kulturalno – oświatową promującą czytelnictwo w środowisku lokalnym. Formy popularyzacji czytelnictwa są zróżnicowane i dostosowane do odbiorców, m.in. imprezy artystyczno-literackie, wystawy tematyczne, spotkania autorskie, konkursy plastyczne, warsztaty tematyczne, prezentacje multimedialne, lekcje biblioteczne, organizowanie czasu wolnego dla dzieci i młodzieży w czasie wolnym od zajęć szkolnych.

Od 2017 r. ściśle współpracujemy i koordynujemy działania Filii Płockiego Powiatowego Uniwersytetu Trzeciego Wieku na terenie Gminy Brudzeń Duży. Organizujemy i włączamy się w ogólnopolskie akcje, tj. *Tydzień Czytania dzieciom, Cała Polska czyta dzieciom*, akcja Żonkile.

Szczegółowe wydarzenia kulturalno-oświatowe jakie zrealizowaliśmy znajdują się w załączniku.

Kalendarz wydarzeń kulturalnych zorganizowanych przez GBP w Brudzeniu Dużym oraz Filie biblioteczne Siecieniu i Sikorzu w 2023 r.

Styczeń

- Dzień Babci i Dziadka – serca z masy porcelanowej, warsztaty plastyczne zorganizowane w GBP w Brudzeniu Dużym.

Luty

- Zajęcia feryjne w Filii bibliotecznej w Siecieniu , 5 spotkań dwugodzinnych dla dzieci w wieku 7-12 lat. Zabawy integracyjne, konkurencje sportowe, zajęcia plastyczne.
- Dzień Pozytywnego Myślenia w GBP w Brudzeniu. Inicjatywa polegająca na wypożyczeniu książki, zapisaniu swojej pozytywnej myśli, wzięciu udziału w losowaniu zapisanych sentencji i zdobyciu nagrody.
- Gry i zabawy z przyrodnicze prowadzone przez Piotra Pietrzaka z Mazowieckiego Zespołu Parków Krajobrazowych w Filii bibliotecznej Siecień.
- Kubek na Walentynki, warsztaty plastyczne przeprowadzone w GBP w Brudzeniu Dużym.
- Walentynkowe serduszka w Filii bibliotecznej w Siecieniu, warsztaty plastyczne.

Marzec

- Międzynarodowy Dzień Języka Ojczystego – dyktando zorganizowane w Filii bibliotecznej w Sikorzu - konkurs z nagrodami.
- Ocalić od zapomnienia... - pierwsze spotkanie tematyczne zorganizowane przez GBP w Brudzeniu Dużym dla uczniów kl. IV - wystawa przepięknych laurek z lat 1930-1945 pochodząca z prywatnej kolekcji Stanisławy Gołębiowskiej, mieszkanki Brudzenia Dużego.
- Spotkanie z bajką – zajęcia czytelnicze zorganizowane przez Filie biblioteczna w Sikorzu.
- Powitanie wiosny w bibliotece. Zajęcia dla grupy przedszkolnej czytanie utworów o tematyce wiosennej i zajęcia plastyczne wspólne wykonanie Kapelusza Pani Wiosny.
- Światowy dzień Recyklingu - zajęcia dla dzieci przeprowadzone przez Filie biblioteczną w Siecieniu.
- „Zdrowo żyć” – wykład Agnieszki Kisielewskiej – Żuławnik przeznaczony dla słuchaczy z PPUTW – sekcja Brudzeń Duży.
- Międzynarodowy Dzień Teatru, omówienie zagadnień, tj. rodzaje teatru, lalki teatralne, przedstawienie, aktorzy, itp. Spotkanie zorganizowane w GBP w Brudzeniu Dużym.
- Wiosna w literaturze i Brudzeńskim Parku Krajobrazowym, spotkanie uczniów kl. III z przedstawicielem Mazowieckiego Zespołu Parków Krajobrazowych. Spotkanie zorganizowane w Filii bibliotecznej w Siecieniu.
- Warsztaty rękodzieła – palmy wielkanocne w wykonaniu słuchaczy PPUTW wykonywane w GBP w Brudzeniu Dużym.

Kwiecień

- Spotkanie czytelnicze z okazji urodzin H.CH. Andersena przeznaczone dla grupy przedszkolnej zorganizowane przez Filię biblioteczną w Sikorzu.
- Przystąpienie do Ogólnopolskiej Akcji „Żonkile”. Udział w akcji wzięli uczniowie z Brudzenia Dużego i czytelnicy GBP w Brudzeniu Dużym.
- „W zdrowym ciele zdrowy duch”, zajęcia z profilaktyki zdrowia skierowane dla słuchaczy z PPUTW – sekcja Brudzeń Duży.
- Światowy Dzień Książki i Praw Autorskich spotkanie zorganizowane przez GBP w Brudzeniu Dużym i przeznaczone dla uczniów z kl. III z SP. Brudzeń Duży.
- Światowy Dzień Książki i Praw Autorskich – zajęcia plastyczne wykonywanie zakładki – działanie zaplanowane w Filii biblioteczej w Siecieniu.

Maj

- Odwiedziny w bibliotece, układ księgozbioru, zasady korzystania z usług bibliotecznych – pogadanka dla grupy przedszkolnej zorganizowana przez Filię biblioteczną w Sikorzu.
- Spotkanie autorskie z Katarzyną Ryrych uczniami kl. III, GBP w Brudzeniu Dużym.
- Spotkanie autorskie z Katarzyną Ryrych uczniami kl. III SP. w Sikorzu, Filia biblioteczna w Sikorzu.
- Teatrzyk dla dzieci przedszkolnych w wykonaniu uczniów z kl. V SP. w Sikorzu „Na straganie” – wspólna inicjatywa Filii biblioteczej w Sikorzu wraz z SP. w Sikorzu.
- Konkurs plastyczny na „Laurkę okolicznościową” przeznaczony dla uczniów kl.V SP. w Brudzeniu Dużym zorganizowany przez GBP w Brudzeniu Dużym.
- Komunikacja interpersonalna „Jak mówić i jak słuchać żeby mieć dobre relacje” wykład p. Anny Sulkowskiej skierowany do słuchaczy PPUTW - sekcja Brudzeń Duży.
- Konkurs plastyczny z nagrodami ogłoszony przez Filię biblioteczną w Siecieniu na plakat promujący bibliotekę i czytelnictwo. Konkurs skierowany dla grup przedszkolnych i uczniów SP. w Siecieniu.
- Spektakl o zasadach dobrego wychowania pt. „Złośliwości Jej Królewskiej Mości” przeznaczony dla wszystkich grup przedszkolnych z Sikorza.

Czerwiec

- XXII Ogólnopolski Tydzień Czytania Dzieciom, spotkanie autorskie z Jakubem Skworzem- pisarzem książek dla dzieci. Spotkanie przeznaczone dla uczniów kl.II SP. w Brudzeniu Dużym.

- Spotkanie autorskie , Jakub Skworz w SP. w Sikorzu. Uczestnikami spotkania byli uczniowie klas I-III .
- „Jak nie czytam jak czytam" akcja mająca na celu promowanie czytelnictwa przeprowadzona przez Filię Sikórz.
- Spotkania czytelnicze z okazji „Cała Polska Czyta Dzieciom”. Akcja przeprowadzona przez filię biblioteczną w Sikorzu we współpracy SP. z Sikórze.
- Powertex - warsztaty plastyczne pod okiem instruktora p. Joanny Dłuzińskiej przeznaczone dla słuchaczy PPUTW - sekcja Brudzeń Duży.
- Zakończenie roku akademickiego w Sierpcu połączone z juwenaliami. Spotkanie integracyjne wszystkich słuchaczy należących do PPUTW w Płocku.
- Muzykoterapia - spotkanie z Krzysztofem Dębskim. Kontynuacja nauki gry na ukulele oraz zapoznanie słuchaczy PPUTW z zasadami gry w bule - GBP w Brudzeniu Dużym.

Lipiec

- XII Festiwal Ginących Zawodów, stoisko biblioteczne z różnymi atrakcjami dla dzieci i dorosłych.
- Zajęcia terapeutyczne i psychologiczne - wykład dla słuchaczy PPUTW - sekcja Brudzeń Duży.
- Konkurs z nagrodami „ Niezapomniane wakacje” skierowany dla wszystkich czytelników GBP i Fili bibliotecznych w Siecieniu i Sikorzu.
- Wykład Martyny Milewskiej , Terapia przez pisanie przeznaczony dla PPUTW -sekcja Brudzeń Duży.
- „ Wakacje w Filii bibliotecznej w Siecieniu przeznaczone dla dzieci z terenu gminy Brudzeń Duży, sześć dwugodzinnych spotkań pełnych zmagających sportowych i zabawy.

Wrzesień

- Spotkanie czytelnicze zorganizowane dla grupy przedszkolnej w GBP w Brudzeniu Dużym.
- Spotkanie czytelnicze i plastyczne dla grupy przedszkolnej z Brudzenia Dużego „Wyprawa do lasu”.
- „Ogólnopolski Dzień Głośnego czytania” wspólne, głośne czytanie fragmentów ulubionych książek. Uczestnikami spotkania byli uczniowie kl.III ze Szkoły Podstawowej w Brudzeniu Dużym.

Październik

- Zajęcia plastyczne w Filii bibliotecznej w Siecieniu.
- Spotkanie z Maćkiem Drzewoszewskim.
25 września słuchacze PPUTW z sekcji Brudzeń Duży wysłuchali opowieści o pieszych wędrówkach po Polsce i świecie Maćka Drzewoszewskiego podróżnika z Płocka.
- Bajki o Skarpetkowym Potworze oraz przygody Franklina , spotkania czytelnicze zorganizowane przez Filię biblioteczną w Sikorzu.
- „Zioła dla zdrowia” - właściwości i zastosowanie.
Wykład Dietetyk Agnieszki Kisielewskiej – Żuławnik przeznaczony dla słuchaczy PPUTW – sekcja Brudzeń Duży.
- „Ocalić od zapomnienia...” spotkanie z Stanisławą Gołębiowską. Wystawka i prelekcja dotycząca starych telegramów. Uczestnikami spotkania byli uczniowie kl. VII SP. w Brudzeniu Dużym.
- Kreatywne sobotnie zajęcia w Filii bibliotecznej w Siecieniu.
- „Klasa w terenie”, zajęcia plastyczne w Filii bibliotecznej w Siecieniu.
- Władysław Broniewski warsztaty literackie przeznaczone dla słuchaczy PPUTW – sekcja Brudzeń Duży.
- Jesienny krajobraz Brudzeńskiego Parku Krajobrazowego - spotkanie uczniów kl. II z Brudzenia Dużego z Piotrem Pietrzakiem z Mazowieckiego Zespołu Parków Krajobrazowych. Spotkanie zorganizowane przez GBP w Brudzeniu Dużym.

Listopad

- Konkurs plastyczny z nagrodami „Miś w literaturze” ogłoszony i skierowany do czytelników Filii bibliotecznej w Siecieniu.
- Spotkanie zorganizowane z okazji Dnia kundelka z autorką książki „Psie Historie czyli psia dola i niedola”, Stanisławą Gołębiowską. Uczestnikami spotkania byli uczniowie kl. II SP. w Sikorzu.
- Wręczenie nagród laureatom konkursu plastycznego „ Moja ulubiona postać z bajki”. Konkurs skierowany został do uczniów kl. I-III SP. w Sikorzu.
- Warsztaty florystyczne w GBP w Brudzeniu dużym przeznaczone dla słuchaczy PPUTW – sekcja Brudzeń Duży. Wykonanie obrazów z mchu oraz stroików i dekoracji wiszących bożonarodzeniowych.
- Rok Mikołaja Kopernika, spotkanie autorskie z Marcinem Przewoźniakiem. Uczestnikami spotkań byli uczniowie kl. IV, V ze SP. w Brudzeniu Dużym.

- Spotkanie autorskie z Marcinem Przewoźniakiem. Uczestnikami spotkań byli uczniowie kl. VI, VII ze Szkoły Podstawowej w Sikorzu.
- Spotkanie z dietetykiem Agnieszką Kisielewską – Żuławnik, „Odporność na talerzu”, czyli jesienna apteczka, zasady zdrowego żywienia wykład przeznaczony dla słuchaczy PPUTW – sekcja Brudzeń Duży.
- Dzień Pluszowego Misia, święto pełne radości, uśmiechu, czytania bajek o Kubusiu Puchatku -działanie Filii bibliotecznej w Sikorzu.
- Światowy Dzień Pluszowego Misia - poranek w bibliotece, zabawy, czytanie bajek – działanie skierowane dla grupy przedszkolnej zorganizowane przez GPB w Brudzeniu Dużym.

Grudzień

- Gra Kubb, kręgle fińskie zajęcia z Krzysztofem Dębskim przeznaczone dla słuchaczy PPUTW – sekcja Brudzeń Duży.
- Mikołajkowa niespodzianka, inicjatywa promująca książkę i bibliotekę skierowana do czytelników wypożyczających książkę w dniu 6 grudnia.
- Mikołajki w Filii bibliotecznej w Siecieniu, dzień pełen atrakcji zajęcia zorganizowane z SP. w Siecieniu.
- Portret Mikołaja” warsztaty plastyczne dla uczniów SP. w Sikorzu.

10. STAN MIENIA KOMUNALNEGO

10.1. Przysługujące gminie prawa własności

• powierzchnia gruntów	-	168,2569 ha
• wartość gruntów	-	1 845 932,00 zł
• wartość budynków i budowli	-	41 859 416,00 zł
w tym: dotyczące innych niż własność praw majątkowych w tym w szczególności użytkowanie wieczyste :		
- powierzchnia gruntów	-	4,19 ha
- wartość gruntów	-	29 115,00 zł

10.2. Zmiany w stanie mienia komunalnego w 2023 roku

Grunty w wyniku podziału na wnioszek właściciela przeznaczone pod drogi gminne i poszerzenie dróg gminnych z mocy prawa stały się własnością gminy w następujących obrębach: Brudzeń Duży działka nr. 94/4 o pow. 0,0551ha oraz działka nr. 94/8 o pow. 0,0178 ha. Wykupiono Aktem Notarialnym Repertorium A nr 2662/2023/2023 z dnia 08.05.2023r. grunt na poszerzenie drogi gminnej obręb Brudzeń Duży numer działki 157/1 o pow. 0,0040 ha o wartości 1332,00zł, zrealizowano inwestycję ekologiczną – ekosystem, przyroda, edukacja ekologiczna w gminie Brudzeń Duży w miejscowości Sikórz o wartości 130307,50zł.

W drodze umowy sprzedaży w 2023 roku Gmina Brudzeń Duży sprzedała kontener o wymiarach 606x244 wykorzystany na cele mieszkalne, obiekt zbudowany na samonośnej ramie kontenerowej. Umowa sprzedaży została zawarta 22 lutego 2023 roku protokół zdawczo-odbiorczy został zawarty 23 lutego 2023 roku, wartość sprzedaży 6000,00zł. W drodze przetargu ustnego nieograniczonego został sprzedany wóz strażacki – samochód ciężarowy dostawczy do 3,5 t FS Lublin Żuk A07D- transakcję udokumentowano umową sprzedaży sporządzoną w dniu 19.10.2023 roku wartość sprzedaży 4200,00 zł.

W 2023 roku została wykonana budowa odcinka sieci wodociągowej na działce nr 33 oraz nr 32/41 zakończona hydrantem w m. Sikórz wartość inwestycji 42 211,00zł, budowa sieci wodociągowej na terenie gminy Brudzeń Duży etap II o wartości 301 955,77zł oraz budowa zbiornika retencyjnego SUW w Karwosieki Cholewice o wartości 898 672,82zł. Ponadto było realizowane zadanie „Poprawa wyposażenia gminy Brudzeń Duży w infrastrukturę wodno-kanalizacyjną 2017-202 etap II” koszt zadania 4 420 206,60 zł. W 2023 roku zakupiono i zamontowano solarne oświetlenie uliczne oraz znaków informacyjnych dla poszczególnych sołectw: Gorzechowo, Robertowo, natomiast zakup i montaż solarnego oświetlenia ulicznego zostało wykonane w sołectwie Cegielnia, Rokicie. Wartość zadania wynosi 77 588,87zł. W 2023 roku zrealizowano: Przebudowy drogi gminnej działka nr 33 w m. Sikórz PGR o wartości 145 243,20zł, oraz pobudowano drogę gminną wraz z siecią wodociągową i kanalizacyjną sanitarną w ciągu ul. Wrzosowej i ul. W. Witosa o wartości 2 606 072,12zł. W roku 2023 roku zakupiono i zamontowano wiatę przystankową w sołectwie Cegielnia o wartości 15 039,94zł.

• Wartość budowli

Dopisano do stanu mienia:

- powierzchnia gruntów	-	0,0769 ha
- wartość gruntów	-	22 202,00 zł

- wartość budowli	-	-
Wykreślono ze stanu mienia:		
- powierzchnia gruntów	-	0,00 ha
- wartość gruntów	-	0,00 zł
- wartość naniesień	-	-

10.3. Wysokość dochodów oraz wartość własności nieruchomości

Dane o dochodach uzyskanych z tytułu odpłatnego nabycia prawa własności oraz prawa użytkowania wieczystego nieruchomości oraz sprzedaży ratalnej z lat ubiegłych (§ 0770)

Ogółem:	-	13 721,30 zł
- sprzedaż gruntów	-	0,00 ha
- wartość gruntów	-	0,00 zł
- wartość budynków i budowli	-	13 721,30 zł

Dane o dochodach uzyskane z tytułu opłat za zarząd, użytkowanie wieczystego nieruchomości i innych niż własność praw majątkowych uzyskanych w 2023 roku:

- użytkowanie wieczyste (§0550)	-	3 197,54 zł
- najem i dzierżawa (§0750)	-	27 570,39 zł
- opłata adiacencka (§0490)	-	20 308,76 zł
- opłata przekształceniowa (§0550)	-	10 644,66 zł

Wartość nieruchomości stanowiących własność gminy i będących w użytkowaniu gminy ogółem na dzień 31 grudnia 2023 roku:

- powierzchnia gruntów	-	168,2569 ha
- wartość gruntów	-	1 845 932,96 zł
- wartość budynków i budowli	-	41 859 416,00 zł
- wartość sieci wodociągowej	-	12 542 305,18 zł

10.4. Gospodarowanie zasobem mieszkaniowym gminy

11. Mieszkaniowy zasób Gminy Brudzeń Duży tworzą lokale mieszkalne położone w budynkach stanowiących w 100% własność gminy.
12. Zasób gminy na dzień 31 grudnia 2023 r. stanowił 25 mieszkań (w tym 3 mieszkania niezasiedlone) w 5 budynkach komunalnych.
13. Wielkość oraz stan mieszkaniowego zasobu Gminy Brudzeń Duży w roku 2023 przedstawia poniższa tabela 2.

Tabela 38. Wielkość oraz stan mieszkaniowego zasobu Gminy Brudzeń Duży w 2023r.

Lp.	Lokalizacja	Liczba lokali	Opis budynku	Stan budynku	Powierzchnia użytkowa w m ² -ogółem
1.	Główina 64	8 lokali (2 lokale niezamieszkałe)	Budynek mieszkalny wielorodzinny murowany, kryty blachą, parterowy z poddaszem mieszkalnym, wyposażony w instalację elektryczną i wodną.	stan techniczny dostateczny	290,74 m ²
2.	Parzeń 3	3 lokale	Budynek murowany, kryty eternitem, wyposażony w instalację elektryczną i wodno-kanalizacyjną.	stan techniczny średni	67,00 m ²
3.	Sikórz 74	3 lokale	Budynek mieszkalny parterowy wyposażony w instalację elektryczną	stan techniczny dopuszczający	86,20 m ²
4.	Strupczewo Duże 8	8 lokali	Budynek mieszkalny parterowy z poddaszem mieszkalnym, murowany kryty eternitem, wyposażony w instalację elektryczną i wodę oraz szambo.	stan techniczny dostateczny	290,46 m ²
5.	Siecień 134	3 lokale (w tym 1 niezamieszkałe)	Budynek Gminny - Ośrodek Zdrowia. Wyposażony w instalację elektryczną, wodno-kanalizacyjną oraz centralne ogrzewanie.	stan techniczny zadowalający	169,48 m ²

14. Opracowanie własne: na podstawie danych z Urzędu Gminy w Brudzeniu Dużym

15. W 2023 r. złożono 4 wnioski o przydział lokalu mieszkalnego oraz nikt nie wstąpił w stosunek najmu po śmierci najemcy z mocy art. 691 K.c.

16. W w/w roku w lokalach i budynkach należących do gminnego zasobu mieszkaniowego

17. wykonano m.in.:

18. - instalację wodno-kanalizacyjną w budynku komunalnym w miejscowości Parzeń;

19. - wymieniono i naprawiono instalację kanalizacyjną oraz założono wodomierze u najemców lokali w budynku komunalnym w miejscowości Strupczewo.

20. Priorytetem dla Gminy jest utrzymanie w należyтым i niepogarszającym się stanie technicznym obiektów istniejącego zasobu mieszkaniowego, zapewniając poprawę bezpieczeństwa ich mieszkańców, zabezpieczanie budynków przed degradacją oraz poprawę ich estetyki.
21. Stan techniczny zasobu mieszkaniowego uzależniony jest od wieku budynków, przeprowadzonych w przeszłości remontów oraz stanu ich utrzymania. Każdy z budynków wymaga bieżących napraw i remontów w związku z ich eksploatacją i wykorzystaniem. Potrzeby remontowe budynków i lokali wynikają także z konieczności utrzymania stanu technicznego budynków na poziomie zapewniającym bezpieczeństwo, ochronę zdrowia, życia ludzi i mienia w okresie jego użytkowania. Potrzeby w zakresie remontów budynków i lokali mieszkalnych określone są w oparciu o wyniki corocznych i pięcioletnich przeglądów technicznych wykonywanych zgodnie z art. 62 ustawy z dnia 7 lipca 1994r. – Prawo budowlane, ekspertyz i nakazów instytucji zewnętrznych oraz wyników systematycznej kontroli budynków.

11. POMOC SPOŁECZNA

11.1. Działalność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w 2023 roku

Pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej i samorządowej, które mają na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia zasoby i możliwości.

System pomocy społecznej objął wsparciem 131 rodzin liczących 329 osób w rodzinach. Do Ośrodka wpłynęło 269 wniosków o pomoc, pracownicy socjalni sporządzili 359 wywiadów środowiskowych, wydanych zostało 367 decyzji administracyjnych w tym 8 decyzji w całości odmownych.

Tabela 39. Rzeczywista liczba rodzin objętych pomocą społeczną

Wyszczególnienie	liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie	liczba rodzin	liczba osób w rodzinach
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i zadań własnych - ogółem	201	131	329
Pomoc udzielona w postaci pracy socjalnej - ogółem	X	57	137

Jednym z warunków uzyskania świadczeń z pomocy społecznej jest wystąpienie co najmniej jednej z przyczyn określonej w art. 7 ustawy o pomocy społecznej, które przedstawia tabela. 43.

Tabela 40. Przestanki uzasadniające przyznanie pomocy

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin	liczba osób w rodzinach
ubóstwo	100	240
bezdomność	0	0
bezrobocie	48	139
długotrwała lub ciężka choroba	74	159
niepełnosprawność	52	94
bezzadność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	20	71
w tym:	rodziny niepełne	12
	rodziny wielodzietne	1
Potrzeba ochrony macierzyństwa	24	129
w tym:	wielodzietność	24
		129
alkoholizm	6	10
trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	3	4
narkomania	0	0
zdarzenie losowe	2	5

Analiza danych pozwala stwierdzić, że najczęstszą przyczyną korzystania ze świadczeń pomocy społecznej jest ubóstwo związane z problemem długotrwałej choroby, niepełnosprawności oraz bezrobocia. Problem długotrwałej lub ciężkiej choroby oraz niepełnosprawności jest skutkiem

starzenia się społeczeństwa oraz zagrożeń cywilizacyjnych. Zachorowanie członka rodziny wpływa często na obniżenie się statusu rodziny w związku z utratą bądź rezygnacją z zatrudnienia. Problem bezrobocia występuje na czwartym miejscu, jest najłatwiejszy do zdiagnozowania, z nim utożsamiają się klienci, potwierdzają go także dokumenty z urzędu pracy. Problem bezrobocia rzadko występuje w odosobnieniu. Brak pracy powoduje stałe obniżanie się standardu życia środowisk rodzinnych i w rezultacie nie rzadko pojawiają się takie problemy jak: ubóstwo, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, uzależnienia.

Podstawą gospodarki finansowej Ośrodka jest plan finansowy opracowany na każdy rok budżetowy.

Budżet GOPS w 2023 r. wynosił: 4 955 125,25 zł i został wykonany w wysokości: 4 860 152,88 zł to jest w 98,08 %. Na budżet składały się środki finansowe pochodzące z budżetu gminy - zadania własne, z budżetu Wojewody - dotacja zadań własnych z budżetu państwa, z budżetu Wojewody – zadania zlecone z budżetu państwa.

Zadania zlecone gminie

- **Świadczenia wychowawcze program „Rodzina 500+”**

W 2023 roku w ramach programu wydatkowana została kwota ogółem: 84 975,00 zł, z tego na wypłatę świadczeń wychowawczych: 82 500,00 zł dla 6 dzieci z 3 rodzin. Kwotę: 2 475,00 zł wydatkowano na koszty związane z obsługą świadczeń wychowawczych tj. wynagrodzenie dla pracownika.

- **Świadczenia rodzinne**

W 2023 roku ze świadczeń rodzinnych korzystało 370 rodzin. Wypłacono 6 963 świadczeń rodzinnych na kwotę: 2 188 115,96 zł. Ponadto świadczeniobiorcy z tytułu nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych zwrócili kwotę: 6 917,00 zł.

- **Świadczenia z funduszu alimentacyjnego**

W 2023 roku świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznano decyzją dla 29 dzieci z 19 rodzin na kwotę: 139 413,25 zł. Wypłacono 311 świadczenia w tym: dla osób w wieku 0-17 lat – 271 świadczeń, dla osób w wieku 18-24 lata – 40 świadczeń. Wydano 41 decyzji administracyjnych.

- **Składki na ubezpieczenie zdrowotne**

W 2023 roku opłacono składki na ubezpieczenie zdrowotne za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne na ogólną kwotę 16 555,00 zł.

- **Karta Dużej Rodziny**

W 2023 roku o wydanie Karty Dużej rodziny wpłynęło 91 wniosków, karty wydano dla 215 osób w tym: 150 rodziców i 65 dzieci. Koszt programu wyniósł – 1 718,00 zł.

Zadania własne gminy

- **Placówki opiekuńczo-wychowawcze**

W 2023 r. za pobyt 3 dzieci umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej Ośrodek wydatkował kwotę – 149 018,78 zł.

- **Domy pomocy społecznej**

W 2023 roku ze środków własnych gminy za pobyt 5 osób w Domach Pomocy Społecznej wydatkowano: 318 809,17 zł, w tym: za 3 osoby w DPS Zakrzewo, 1 osoba DPS Wyszogród, 1 osoba DPS Brwilno.

- **Rodziny zastępcze**

W 2023 r. za pobyt 6 dzieci umieszczonych w rodzinie zastępczej Ośrodek wydatkował kwotę - 50 650,62 zł.

- **Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie**

W zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w 2023 roku ze środków własnych gminy wydatkowano ogółem: 3 745,83 zł, z czego 2 788,61 zł przeznaczono na zakup oprogramowania, 168,22 zł na zakup materiałów oraz kwotę 789,00 zł na szkolenie pracowników.

- **Wspieranie rodziny**

W ramach realizacji ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn. Dz. U. 2024 poz. 177), która zobowiązała gminy do organizacji pieczy zastępczej i wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych w 2023 roku w wydatkowano ogółem 94 473,98 zł. w tym: ze środków własnych gminy: 84 020,73 zł i z dotacji wojewody: 10 453,25 zł. Wydatkowane środki przeznaczono na wynagrodzenie dla asystenta rodziny, który pracował z 15 rodzinami mającymi trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

- **Składki na ubezpieczenie zdrowotne**

W 2023 roku opłacono składki na ubezpieczenie zdrowotne za osoby pobierające zasiłek stały z pomocy społecznej oraz składki na ubezpieczenie zdrowotne za osoby uczestniczące w zajęciach w Centrum Integracji Społecznej na ogólną kwotę 22 308,00 zł.

- **Zasiłki i pomoc w naturze**

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brudzeniu Dużym w 2023 roku na wypłatę świadczeń w formie zasiłków z pomocy społecznej wydatkował kwotę: 69 058,72 zł, w tym, z budżetu wojewody : 22 782,00 zł, z budżetu gminy 46 276,72 zł.

- **Zasiłek okresowy**

Na zasiłki okresowe Ośrodek wydatkował kwotę 22 782,00 zł. Zasiłki okresowe przyznano dla 21 rodzin liczących 36 osób, wypłacono 58 świadczeń z tytułu: bezrobocia – dla 17 rodzin, długotrwałej choroby – dla 3 rodzin, niepełnosprawności – dla 1 rodziny.

- **Zasiłek celowy**

Pomoc w formie zasiłków celowych przyznano dla 38 rodzin liczących 80 osób. Ogólna kwota jaką wydatkowano na zasiłki celowe wynosiła – 46 276,72 zł, w tym wypłacono specjalne zasiłki celowe, przyznane rodzinom przekraczającym kryterium dochodowe uprawniające do pomocy, lecz znajdujące się w szczególnie trudnej sytuacji życiowej. Pomoc została przyznana dla 5 rodzin na kwotę 2 800,00 zł. Zasiłki celowe przyznawano na zakup opału na okres zimowy, zakup leków i odzieży, zakup żywności, na opłaty za energię elektryczną.

- **Zasiłek stały**

W 2023 r. zasiłek stały był dotowany ze środków wojewody. Pomoc w tej formie przyznano dla 35 osób w tym: dla 30 osób samotnie gospodarujących i dla 5 osób pozostających w rodzinie. Wypłaconych zostało 331 świadczeń na kwotę: 194 619,94 zł.

- **Usługi opiekuńcze**

Usługi opiekuńcze świadczone były w 11 środowiskach, w tym, dla 10 osób samotnych i 1 osoba zamieszkująca z rodziną. Na wynagrodzenia dla opiekunów świadczących usługi opiekuńcze wydatkowano ogółem: 122 444,27 zł, w tym: 18 200,97 zł – składki ZUS.

- **Program „Posiłek w szkole i w domu”**

Wieloletni program wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Posiłek w szkole i w domu na lata 2019-2023” ma na celu wsparcie gmin w wypełnianiu zadań własnych o charakterze obowiązkowym w zakresie dożywiania dzieci oraz zapewnienie posiłku osobom jego pozbawionym, poprawę poziomu życia osób i rodzin o niskich dochodach oraz długofalowe działanie w zakresie poprawy stanu zdrowia dzieci i młodzieży poprzez ograniczenie zjawiska niedożywienia.

Ogółem na program w 2023 roku wydatkowano kwotę: 109 030,00 zł w tym: z dotacji wojewody: 87 200 zł, udział środków własnych gminy wynosił: 21 830,00 zł co stanowi 20 % ogółu wydatków na dożywianie. Programem dożywiania objęto 169 osób.

Dożywianie w formie posiłku prowadzone było w 5 placówkach szkolnych na terenie gminy, w tym: w 3 szkołach i 2 przedszkolach, oraz w szkołach podstawowych, szkołach ponadgimnazjalnych i szkołach ponadpodstawowych poza terenem gminy, do których uczęszczali uczniowie naszej gminy. Pomocą w postaci posiłku w szkole objęto 95 uczniów. Na zakup posiłków w szkołach wydatkowano kwotę – 58 530,00 zł, w tym ze środków własnych gminy – 1 211,00 zł, z dotacji wojewody – 57 319,00 zł. Przeciętny koszt jednego posiłku wyniósł: 4,81 zł.

Ponadto w ramach programu decyzją przyznano pomoc w formie zasiłku celowego na zakup produktów żywnościowych dla 60 rodzin. Wydatkowano ogółem kwotę 50 500,00 zł, w tym: 20 619,00 zł – ze środków własnych gminy i 29 881,00 zł – ze środków wojewody. Koszt jednego świadczenia wynosił: 185,66 zł.

Program „Czyste powietrze”

Program „Czyste powietrze” jest pierwszą ogólnokrajową inicjatywą walki ze smogiem. Realizowany jest przez Wojewódzkie Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. W jego ramach można przeprowadzić termomodernizację budynków, np. wykonać termoizolację lub wymienić stolarkę okienną i drzwiową na bardziej energooszczędną. Z dofinansowania można skorzystać w celu wymiany starych, wysokoemisyjnych kotłów węglowych na ekologiczne źródła energii, np. pompę ciepła, instalację fotowoltaiczną, kolektory słoneczne, rekuperację czy wykonanie instalacji centralnego ogrzewania. Dodatkowo można przeprowadzić kompletny audyt energetyczny wykazujący rzeczywiste zapotrzebowanie budynku na energię cieplną.

W dniu 01.10.2020 r. w życie weszły zmiany w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (t. j. Dz. U. z 2024 r. poz. 54), które nakładają na gminy obowiązek wydawania zaświadczeń o wysokości przeciętnego miesięcznego dochodu przypadający na jednego członka gospodarstwa domowego dla potrzeb uczestnictwa w programie Czyste Powietrze. Do ustalania wysokości przeciętnego miesięcznego dochodu, stosuje się przepisy ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych /tekst jednolity Dz. U. z 2024 r. poz. 323/. Zaświadczenia wydawane są przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brudzeniu Dużym po uprzednim złożeniu wniosku. W 2023 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brudzeniu Dużym wydał

116 zaświadczeń o wysokości przeciętnego miesięcznego dochodu przypadający na jednego członka gospodarstwa domowego dla potrzeb uczestnictwa w programie Czyste Powietrze.

Program „ Dodatek dla gospodarstw domowych”

Zgodnie z ustawą z dnia 15 września 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach w zakresie niektórych źródeł ciepła w związku z sytuacją na rynku paliw (Dz.U. z 2022 r. poz. 1967) z dodatku mogły skorzystać gospodarstwa domowe, w których głównym źródłem ogrzewania jest:

- kocioł na paliwo stałe, kominek, koza, ogrzewacz powietrza, trzon kuchenny, piecokuchnia albo piec kaflowy na paliwo stałe, **zasilane peletem drzewnym, drewnem kawałkowym lub innym rodzajem biomasy**, albo
- kocioł gazowy zasilany skroplonym gazem LPG, albo
- kocioł olejowy.

Dodatek przyznawany jest w kwocie:

- **3 000 zł** – w przypadku gdy głównym źródłem ciepła jest kocioł na paliwo stałe zasilany peletem drzewnym lub innym rodzajem biomasy, z wyłączeniem drewna kawałkowego,
- **1 000 zł** – w przypadku gdy głównym źródłem ciepła jest kocioł na paliwo stałe, kominek, koza, ogrzewacz powietrza, trzon kuchenny, piecokuchnia albo piec kaflowy, zasilane drewnem kawałkowym,
- **500 złotych** – w przypadku gdy głównym źródłem ciepła jest kocioł gazowy zasilany skroplonym gazem LPG,
- **2 000 złotych** – w przypadku gdy głównym źródłem ciepła jest kocioł olejowy.

Ogółem na program w 2023 roku wydatkowano kwotę: 3 060,00 zł. Z tego na wypłatę dodatku dla źródeł ciepła innych niż węgiel przeznaczono kwotę 3 000,00 zł. Kwotę 60,00 zł wydatkowano na koszty związane z obsługą dodatku dla gospodarstw domowych.

Program „ Dodatek elektryczny”

Dodatek elektryczny to jednorazowe wsparcie finansowe dla odbiorców, dla których głównym źródłem ogrzewania jest energia elektryczna, wchodzi w życie na mocy ustawy o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców energii elektrycznej w 2023 roku w związku z sytuacją na rynku energii elektrycznej (t.j. Dz. U. 2023 r. poz. 1704 z późn. zm.).

Dodatek wynosi:

- 1 000 zł – dla gospodarstw domowych zużywających do 5 MWh rocznie,
- 1 500 zł – dla gospodarstw domowych zużywających powyżej 5 MWh rocznie (warunkiem jest załączenie potwierdzenia przekroczenia 5 MWh wysokości rocznego zużycia za rok 2021).

Dodatek przysługuje każdemu odbiorcy energii elektrycznej, którego głównym źródłem ogrzewania jest energia elektryczna. Warunkiem otrzymania dodatku jest uzyskanie wpisu lub zgłoszenie źródła ogrzewania do CEEB do 11 sierpnia 2022 r. Obowiązuje przy tym zasada: jeden

adres zamieszkania, jeden dodatek elektryczny. Dodatek elektryczny przysługuje też gospodarstwom domowym posiadającym wyłącznie pompy ciepła, które są ich głównym źródłem ogrzewania.

Ogółem na program w 2023 roku wydatkowano kwotę: 27 540,00 zł. Z tego na wypłatę dodatku elektrycznego przeznaczono kwotę 27 000,00 zł. Kwotę 540,00 zł wydatkowano na koszty związane z obsługą dodatku elektrycznego.

„ UKRAINA”

Na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 167 z późn. zm.) przyznano następujące świadczenia :

- obywatelowi Ukrainy, którego pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest uznawany za legalny na podstawie art. 2 ust. 1 i który został wpisany do rejestru PESEL, przysługuje pomoc w postaci jednorazowego świadczenia pieniężnego w wysokości 300 zł na osobę, przeznaczonego na utrzymanie, w szczególności na pokrycie wydatków na żywność, odzież, obuwie, środki higieny osobistej oraz opłaty mieszkaniowe. Ogółem na program w 2023 roku wydatkowano kwotę: 1 530,00 zł. Z tego na wypłatę świadczenia 300 zł przeznaczono kwotę 1 500,00 zł dla 5 obywateli Ukrainy. Kwotę 30,00 zł wydatkowano na koszty związane z obsługą świadczenia.

- na podstawie art. 29 obywatele Ukrainy mogą zostać objęci pomocą społeczną, na zasadach i w trybie określonym w ustawie o pomocy społecznej. Oznacza to, że na podstawie przepisów ustawy o pomocy społecznej można objąć rodzinę z Ukrainy **pomocą w formie pokrycia kosztów dożywiania dziecka w szkole.**

Ogółem na program w 2023 roku wydatkowano kwotę: 1 239,00 zł. Dożywianiem zostały objęte dzieci z Ukrainy uczęszczające do szkół podstawowych i przedszkoli na terenie naszej gminy.

- Każdemu podmiotowi, w szczególności osobie fizycznej prowadzącej gospodarstwo domowe, który zapewni, na własny koszt, zakwaterowanie i wyżywienie obywatelom Ukrainy, o których mowa w art. 1 ust. 1, może być przyznane na jego wniosek świadczenie pieniężne z tego tytułu nie dłużej niż za okres 120 dni od dnia przybycia obywatela Ukrainy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Okres wypłaty świadczenia może być przedłużony w szczególnie uzasadnionych przypadkach. Ogółem na program w 2023 roku wydatkowano kwotę: 24 816,00 zł. Z tego na wypłatę świadczenia przeznaczono kwotę 24 560,00 zł , kwotę 256,00 zł wydatkowano na koszty związane z obsługą świadczenia.

- Zgodnie z art. 26 ust. 1 ustawy pomocowej, prawo do świadczeń rodzinnych przysługuje obywatelowi Ukrainy przebywającemu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, którego pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest uznawany za legalny na podstawie art. 2 ust. 1 tej ustawy. Ogółem na wypłatę świadczeń rodzinnych dla obywateli Ukrainy w 2023 roku wydatkowano kwotę: 11 985,00 zł. Z tego na wypłatę świadczenia przeznaczono kwotę 11 636,00 zł , kwotę 349,00 zł wydatkowano na koszty związane z obsługą świadczenia.

11.2. Gminne programy wspierania rodziny

1. Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w 2023 roku

Tabela 41. Działania w ramach Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2022-2024

Lp.	Cele	Zadania	Realizacja działań
Koordinacja lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie			
1.	Zacieśnienie systemu wzajemnej współpracy poszczególnych instytucji z terenu gminy w zakresie przemocy w rodzinie.	• cykliczne spotkania zespołu interdyscyplinarnego oraz jego grup roboczych, • Podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie, mających na celu zapobieganie zjawisku, • opracowywanie programów, działań w tym edukacyjnych, akcji informacyjnych w zależności od potrzeb występujących w środowisku lokalnym,	• Odbyły się 4 posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego tj. 29.03.2023r., 22.06.2023r., 19.09.2023r., 16.11.2023 r. • GKRPA przeprowadziła w szkołach z terenu gminy konkurs o tematyce profilaktycznej pn. „Liderzy zdrowia”. • GRKPA- dofinansowanie projektów dot. przemocy i uzależnień.
2.	Prowadzenie przez Zespół Interdyscyplinarny zintegrowanych i skoordynowanych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	• diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie, • monitorowanie sytuacji rodzin zagrożonych przemocą, • opracowanie modelu interwencji i strategii postępowania w poszczególnych przypadkach, • inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie, • inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie, • prowadzenie dokumentacji podejmowanych działań, • rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym, • powoływanie grup roboczych (interwencyjnych) w celu rozwiązywania indywidualnych przypadków przemocy,	• praca specjalistów: psycholog, prawnik, terapeuta 1-2 razy w miesiącu. (26 os.); • praca członków ZI i Grup roboczych w indywidualnych przypadkach, (odbyło się 71 spotkań GR i GD-P); • tworzenie planów pomocy w indywidualnych przypadkach; • W 13 rodzinach w związku z przemocą wszczęto 13 procedur "Niebieskie karty"; • udzielanie pomocy w ramach prowadzonej procedury "Niebieskie Karty" osobom dotkniętym przemocą w rodzinie przez specjalistów w grupach roboczych- utworzono 13 grup roboczych i diagnostyczno-pomocowych;
3.	Podnoszenie kwalifikacji i wiedzy lokalnej kadry zajmującej się problematyką przemocy w rodzinie- współpraca między służbami, szkolenia, kursy, konferencje tematyczne.	• systematyczne podnoszenie wiedzy i kwalifikacji przedstawicieli różnych grup zawodowych tj. pracowników socjalnych, pracowników służby zdrowia, członków gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, dzielnicowych w zakresie świadczenia pomocy ofiarom przemocy w rodzinie.	• Udział pedagogów w szkoleniach m.in. „Przeciwdziałanie zjawiskom agresji i przemocy, dyskryminacji i wykluczenia w szkole”, „Przeciwdziałanie dopalaczom i innym środkom psychotropowym”, • podnoszenie kwalifikacji pracowników poprzez udział w szkoleniach i seminariach.
Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie			
4.	Realizacja programów ochrony ofiar przemocy w rodzinie oraz pracy ze sprawcą przemocy.	• praca socjalna z osobami doznającymi przemocy, • kierowanie do psychologa ofiar oraz sprawców przemocy, działającego w ramach Punktu Profilaktyki Uzależnień i Przeciwdziałania Przemocy w Brudzeniu	• ciągła praca socjalna pracowników socjalnych w środowisku – rozmowy wspierające z rodzinami, pomoc w rozwiązywaniu problemów wychowawczych itp. (40 rodzin);

		Dużym, • współpraca z instytucjami z terenu powiatu płockiego prowadzącymi hostele, domy samotnej matki, • wdrażanie procedury „Niebieska Karta”, • prowadzenie działań terapeutycznych dla ofiar przemocy przy współpracy innych instytucji, • udzielanie informacji sprawcom przemocy na temat programów korekcyjno-edukacyjnych, • nawiązanie współpracy z podmiotami podejmującymi działania w zakresie przemocy w rodzinie, • rozpowszechnianie broszur i ulotek dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie wśród lokalnej społeczności, • dostarczenie informacji społeczeństwu o instytucjach udzielających pomocy i wsparcia ofiarom przemocy w rodzinie oraz umieszczenie powyższych informacji na stronie internetowej Urzędu Gminy.	• w ramach procedury "Niebieskie karty" praca z indywidualnym przypadkiem (19 rodzin); • założono 14 NK „A”, 12 NK „C” i 13 NK „D”; - 16 osób skierowano na działanie terapeutyczne do specjalistów; • W Punkcie Profilaktyki Uzależnień i Przeciwdziałania Przemocy pracowali specjaliści świadcząc pomoc osobom i rodzinom z terenu gminy: (psycholog). Psycholog przyjął 13 osób i przeprowadził 23 konsultacje, w tym: 3 konsultacji z dziećmi i młodzieżą do 18 roku życia. terapeuta ds. uzależnień przyjął 16 osób i udzielił porad, na bieżąco udzielano informacji w zakresie przemocy w rodzinie osobom zgłaszającym się do ośrodka pomocy; • zamieszczenie na stronie internetowej GOPS: www.brudzenduzy.naszops.pl informacji o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, o instytucjach świadczących pomoc dla mieszkańców gminy;
Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej skierowanej do społeczności lokalnej			
5.	Edukacja środowiska lokalnego	• promowanie wartości rodziny i wychowania bez przemocy (rozwijanie samoświadomości, asertywności, zaradności emocjonalno-społecznej wśród osób dotkniętych lub zagrożonych przemocą), • przygotowanie i udostępnianie broszur i ulotek informacyjnych o instytucjach udzielających pomocy w sytuacjach doświadczenia przemocy w rodzinie, • zamieszczanie w gablocie informacyjnej w GOPS Brudzeń Duży informacji o lokalnym systemie wsparcia dla osób dotkniętych przemocą	• prowadzenie informacji na bieżąco podczas cyklicznych spotkań z pedagogami szkolnymi (spotkania odbywały się w sposób zdalny) • rozpowszechniono w szkołach materiałów profilaktycznych (ulotki, plakaty, broszury) „Reaguj na przemoc”, „Stop dopalaczom”, „nie biorę, nie palę, nie piję”, pracownicy socjalni przekazywali informacje w rozmowie z rodzinami; • systematyczne zamieszczanie w gablocie informacyjnej w GOPS Brudzeń Duży informacji o lokalnym systemie wsparcia dla osób dotkniętych przemocą.

6.	Edukacja dzieci i młodzieży w zakresie przeciwdziałania przemocy	• współpraca ze szkołami, świetlicami środowiskowymi, • edukacja dzieci i młodzieży w zakresie sposobów radzenia sobie ze stresem i agresją, przejawami przemocy, sytuacjami nieakceptowanymi społecznie.	Zajęcia i działania profilaktyczne: <u>Zespół Szkolno-Przedszkolny w Brudzeniu Dużym</u> • Warsztaty profilaktyczne -projekt „Zalogowani-79 os. • Projekt „w sieci uzależnień”wartaty-46 os. • Szkoła bez przemocy-kampania Społeczna-237 os. • Ogólnopolski Projekt Edukacyjny-18 os. • Międzynarodowy Projekt Edukacyjny „Emocje” zapobieganie przemocy-29 os. • Realizacja projektu „Dzień dobrego słowa” dotyczący hejtu i przemocy słownej”-268 os. • Program „WF z AFW”-organizacja czasu wolnego -przeciwdziałanie uzależnieniom i przemocy-34 os. • Porozumienie bez przemocy-warsztaty-30 os. • Bezpieczeństwo w sieci -zajęcia dla dzieci- 294 os. • Karalność nieletnich-przeciwdziałanie przemocy i uzależnieniom-spotkanie profilaktyczne z policją KMP w Płocku- 96 os. • Profilaktyka uniwersalna: profilaktyka zachowań ryzykownych (alkohol, narkotyki, przemoc rówieśnicza)-podniesienie bezpieczeństwa i likwidacja agresji w szkole- 64 os. • Ogólnopolski program społeczny „Bądź kumplem- nie dokuczaj”- zapobieganie przemocy-Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę -103 os. • „W sieci uzależnień”- profilaktyka uniwersalna dot. zachowań ryzykownych i cyberprzemocy- 71 os. • Zajęcia w ramach świetlicy szkolnej dotyczące zapobiegania przemocy. Dodatkowo szkoła realizowała spotkania edukacyjne i doradcze dla rodziców dotyczące zapobiegania agresji, radzenia sobie z emocjami, przestrzegania przed używkami i uzależnieniami.
----	---	--	---

		• <u>Zespół Szkolno-Przedszkolny w Sikorzu:</u> • Spotkania z Policją dotyczące przeciwdziałania agresji, przemocy w tym cyberprzemocy oraz dopalaczy-6 kl. • Realizacja programów profilaktycznych dotyczących dbania o zdrowie, prawidłowe odżywianie. • Organizacja czasu wolnego dla uczniów propagujące zachowania bez przemocy i agresji (zajęcia taneczne, piłka siatkowa i nożna itp.). • Warsztaty „Smak życia” realizowane przez fundację na Temat – Pracownia Profilaktyki i terapii uzależnień- 4 kl.i V kl. • Zachęcanie dzieci do alternatywnego spędzania czasu bez komputera-propagowanie codziennego czytania książek-2kl. • Program „ Apteczka pierwszej Pomocy Emocjonalnej”-dotyczący radzenia sobie ze stresem i przemocą- 2kl. • W ramach świetlicy szkolnej i środowiskowej odbywały się cykliczne spotkania i zajęcia dotyczące radzenia sobie z agresją poprzez rozwijanie własnych zainteresowań.-111os. <u>Szkoła Podstawowa w Siecieniu.</u> • Profilaktyczne spotkanie z policjantem na temat bezpieczeństwa uczniów. Bezpieczeństwo w czasie wolnym, przemoc, cyberprzemoc- kl. IV-VIII. • Fundacja „Na Temat”-przeprowadziła warsztaty z zakresu przeciwdziałania przemocy- kl. IV-VIII. • „Nazywam swoje emocje”-prelekcje przedstawiające różne metody walki ze stresem. Kształtowanie umiejętności nazywania własnych emocji oraz sposobów ich kontrolowania-kl. I-III. • „Jestem bezpieczny w sieci”-
--	--	---

			projekcja filmu edukacyjnego o cyberbezpieczeństwie-kl.I-III • Profilaktyka uzależnień-tworzenie prac plastycznych w formie plakatów przedstawiających skutki uzależnień od tytoniu, alkoholu i narkotyków-kl. I-III. • Jak bezpiecznie poruszać się w Internecie? Bezpiecznie i kulturalnie w sieci. Czy pamiętam zasady bezpiecznego i kulturalnego korzystania z Internetu? Kl. V, VIIa. • Jestem przyjacielem, jak rozmawiać z kolegami? Zgadnij, kto to powiedział?-zajęcia integracyjne. Zdrowotne, społeczne i moralne następstwa uzależnień różnego typu. Rdzenie sobie z własną i cudzą agresją- kl. VIIa. • Szkolenie rady pedagogicznej i rodziców z zakresu niebezpieczeństwa używania narkotyków i dopalaczy. • Profilaktyka dotycząca cyberbezpieczeństwa-filmy edukacyjne dla rodziców. • Ciągła praca z psychologiem i pedagogiem szkolnym.
--	--	--	---

2. Program wspierania rodziny w 2023 r.

Tabela 42. Tabela 4. Działania w ramach Gminnego programu wspierania rodziny na lata 2022-2024

Lp.	Cele	Działania	Realizatorzy	Wskaźniki
1.	Prowadzenie profilaktycznej działalności na rzecz rodzin wychowujących dzieci	Prowadzenie działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień od alkoholu i innych środków psychoaktywnych	GOPS, GKRPA, szkoły, Urząd Gminy, ZI	• Rozpowszechnianie w środowisku lokalnym tj. w szkołach na terenie gminy materiałów profilaktycznych i informacyjnych. • Placówki oświatowe z terenu gminy Brudzeń Duży prowadzą z uczniami zajęcia profilaktyczne z zakresu sposobów radzenia sobie ze stresem i agresją, przejawami przemocy i innymi sytuacjami nieakceptowanymi społecznie w formie pogadanek, warsztatów, konkursów. • Realizowano programy i zajęcia profilaktyczne: „Nie pal przy mnie proszę”, „Znajdź właściwe rozwiązanie” w szkole oraz „Nikotynizm”, „Alkoholizm”, „Narkomania”. Prowadzono zajęcia

				dot. problematyki cyberprzemocy, radzenia sobie z agresją, przemocą i zagrożeniami Internetu.
		Prowadzenie monitoringu dziecka w rodzinie marginalizowanej lub zagrożonej kryzysem	GOPS, szkoły,	• 15 rodzin z dziećmi objętych było stałym monitoringiem przez asystenta rodziny, pracowników socjalnych i pedagogów szkolnych.
2.	Wspieranie rodzin w wypełnianiu funkcji opiekuńczych, wychowawczych i społecznych	Praca z rodziną: konsultacje i poradnictwo specjalistyczne (socjalne, psychologiczne, prawne, zawodowe)	GOPS, GKRPA, PUP, szkoły	• Pracownicy socjalni udzielili wsparcia w formie pracy socjalnej dla 57 rodzin. W Punkcie Profilaktyki Uzależnień i Przeciwdziałania Przemocy pracowali specjaliści świadcząc pomoc osobom i rodzinom z terenu gminy. Psycholog przyjął 13 osób i przeprowadził 23 konsultacje, w tym: 3 konsultacje z dzieckiem do 18 roku życia. Terapeuta ds. uzależnień przyjął 16 osób -udzielił 17 porad. 2 osoby zostały skierowane do OIK w Płocku.
		Zapewnienie rodzinom z problemem bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych pomocy asystenta rodziny	GOPS	• 15 rodzin objętych było wsparciem asystenta rodziny, • 20 rodzin objęto pomocą ze względu na problemy opiekuńczo-wychowawcze.
		Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej: udzielanie pomocy w formie zasiłków, pomoc w formie dożywiania dzieci w szkołach, pomoc w formie stypendiów i wyprawek szkolnych, usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	GOPS, BOSS, szkoły, organizacje pozarządowe	• W 2023 r. wsparciem z pomocy społecznej objętych zostało 131 rodzin: zasiłek stały otrzymało 35 osób; zasiłek okresowy – 21 rodzin; zasiłek celowy- 38 rodzin; usługi opiekuńcze - 11 osób; dożywianiem w szkole objętych zostało 95 uczniów; z puli dyrektora korzystało 7 uczniów; pomocą w formie zasiłku celowego na zakup żywności objęto 109 osób; w ramach aktywizacji osób długotrwale bezrobotnych skierowano 6 osób do prac społecznie-użytecznych. • Ze środków BOSS wypłacono: stypendia socjalne dla 40 uczniów; stypendia za wyniki w nauce otrzymało 120 uczniów, za osiągnięcia sportowe otrzymało 41 uczniów, zasiłki szkolne 1 uczeń.
		Przyznawanie i wypłacanie świadczeń wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych, ustawy o funduszu alimentacyjnym, ustawy o dodatkach mieszkaniowych	GOPS	• Ze świadczeń rodzinnych korzystało 370 rodzin w tym: zasiłek rodzinny wypłacono 2345 świadczeń; zasiłek pielęgnacyjny na dziecko do 16 lat- 544 świadczenia; świadczenie pielęgnacyjne 435 świadczeń; specjalny zasiłek opiekuńczy – 53

				świadczeń;; świadczenie rodzicielskie – 184 świadczeń; jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka – 17 świadczeń. • 19 rodzin otrzymało świadczenia z funduszu alimentacyjnego. • Dla 214 osób wydano Kartę Dużej Rodziny, w tym: dla 150 rodziców i 65 dzieci. • Pomoc w formie świadczenia wychowawczego z Programu Rodzina 500+ przyznano dla 6 dzieci.
		Podejmowanie działań w ramach Gminnego Programu Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii	GKRPA, Urząd Gminy, GOPS, szkoły	• Paczki bożonarodzeniowe dla dzieci przedszkolnych z terenu gminy 270 szt. • Słodkie upominki dla 630 uczniów z klas I-VIII. • GKRPA przeprowadziła w szkołach z terenu gminy konkurs o tematyce profilaktycznej pn. „Liderzy zdrowia.
		Organizacja grup wsparcia i grup samopomocowych dla rodzin z problemami wychowawczymi	GOPS, GKRPA, ZI	• Odbyły się 2 spotkania w ramach: „Grupa wsparcia dla nieaktywnych kobiet” – uczestniczyły 2 osoby. • Rodziny mające problemy wychowawcze są kierowane do specjalistów na terenie powiatu płockiego (9 os.)
		Realizowanie zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie	GOPS, ZI, GKRPA, PCPR,	• Założono 14 NK - „A”, wszczęto procedurę w 13 rodzinach; wypełniono 12 NK - „C” i 13 NK - „D”. • Skierowano 3 wnioski do sądu o wgląd w sytuację rodziny.
		Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, przestępczości i uzależnieniom wśród dzieci i młodzieży	GKRPA, Policja, GOPS, szkoły, Urząd gminy	• Szkoły: spotkania młodzieży z policjantami- edukacja prawna, ustawa o nieletnich, konsekwencji prawnych stosowania różnych form przemocy i zachowań niebezpiecznych; Pomoc psychologiczno-pedagogiczna w eliminowaniu napięć na tle problemów szkolnych i rodzinnych. Rozmowy interwencyjne i wspierające w sytuacjach trudnych; Zajęcia warsztatowe- Telefon zaufania dla dzieci i młodzieży.
3.	Zapewnienie opieki, wychowania oraz wsparcia dzieciom i młodzieży	Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej i w instytucjonalnej pieczy zastępczej	Urząd Gminy, GOPS, PCPR	• 3 dzieci przebywało w instytucjonalnej pieczy zastępczej, • 6 dzieci przebywało w rodzinie zastępczej.

	pozbawionym opieki rodzicielskiej	Pomoc usamodzielnianym wychowankom pieczy zastępczej w podjęciu zatrudnienia, uzyskaniu mieszkania, integracji ze środowiskiem	Urząd Gminy, PCPR, PUP, GOPS	• PCPR udzielił pomocy na usamodzielnienie 4 osobom. Pomoc na kontynuowanie nauki otrzymały 2 osoby wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej, 1 wychowanek placówki opiekuńczo-wychowawczej. Na terenie gminy funkcjonowały 4 rodziny zastępcze.
4.	Poprawa jakości współpracy pomiędzy instytucjami i podmiotami działającymi na rzecz rodzin z dziećmi	Stała współpraca organizacji pozarządowych, szkół, policji, służby zdrowia, GOPS, sądów, kuratorów, PCPR, GKRPA, Zespołu Interdyscyplinarnego, Doskonalenie kadry (szkolenia dla pracowników socjalnych, asystenta rodziny, rodzin wspierających i innych specjalistów)	Wszystkie podmioty uczestniczące w realizacji Programu	• W 2023 r Zespół Interdyscyplinarny odbył 4 spotkania, Grupy Robocze i grupy D-P odbyły 71 spotkań, • W ramach współpracy ze szkołami przeprowadzono rozmowy z psychologami i pedagogami, które dotyczyły wymiany informacji, wskazanie potrzeby udzielenia rodzinom pomocy lub podjęcie interwencji. • Pracownicy socjalni oraz asystent rodziny pozostają w stałym kontakcie z psychologami i pedagogami szkolnymi (bieżące rozwiązywanie problemów, wzajemna pomoc dotycząca kryzysowych sytuacji itp.). • Współpraca z organizacjami w realizowaniu paczek dla dzieci (15 paczek świątecznych). • W 2023 roku asystent rodziny uczestniczył w 2 szkoleniach, pracownicy socjalni w 4 szkoleniach.

11.3. Program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Brudzeń Duży na 2023 rok

Problemy wynikające z picia alkoholu oraz stosowania środków uzależnionych stanowią obecnie jedną z ważnych kwestii społecznych. Zjawiska te mają, bowiem istotny wpływ zarówno na poczucie bezpieczeństwa społecznego, ogólny stan zdrowia Polaków, zdolność do konkurencji na wymagającym rynku pracy a także relacje interpersonalne w środowisku społecznym.

Picie alkoholu i zażywanie środków odurzających w dalszym ciągu postrzegane są, jako swoisty sposób na życie, odtrutka na nudę, sposób na rozwiązanie problemów.

Gminny Program Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych został opracowany w oparciu o rekomendacje Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawę o przeciwdziałaniu narkomanii.

Uchwałą Rady Gminy w Brudzeniu Dużym Nr XXIV/173/20 z dnia 29 grudnia 2020 roku w sprawie ustalenia na terenie Gminy Brudzeń Duży maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych, zasad usytuowania miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych przyjęto limit łączny 150 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5% do 18% i powyżej 18% zawartości alkoholu

Realizatorem Programu jest Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Odbiorcami programu są: dzieci i młodzież szkolna, osoby nadużywające alkoholu i ich rodziny, społeczność lokalna tut. gminy.

Cele ogólne:

- zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych na terenie gminy,
- zapobieganie uzależnień, szczególnie wśród dzieci i młodzieży,
- zapobieganie spożywania alkoholu, szczególnie przez dzieci i młodzież,
- zmniejszenie rozmiarów aktualnie istniejących problemów,
- zwiększenie form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży w oparciu o programy profilaktyczne.

Cele szczegółowe:

- zwiększenie bezpieczeństwa środowiska rodzinnego,
- propagowanie w społeczności lokalnej abstynencji i trzeźwości.

Zadania Programu stanowią integralną część Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Brudzeń Duży na lata 2017-2027.

Cele i zadania określone w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w 2024 r. są dostosowane do potrzeb lokalnych oraz zgodne z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, ustawą o przeciwdziałaniu narkomanii oraz Narodowym Programem Zdrowia. Sformułowano je, uwzględniając dotychczasowe doświadczenia związane z realizacją Programu w latach ubiegłych.

Głównym celem programu jest zapobieganie powstawaniu nowych problemów związanych z piciem i nadużywaniem alkoholu oraz przeciwdziałanie narkomanii oraz zapobieganie uzależnieniom behawioralnym na terenie Gminy Brudzeń Duży oraz zwiększenie skuteczności oddziaływań w zakresie profilaktyki w/w problemów.

Cele strategiczne w tym zakresie to:

1. Wspieranie rozwoju programów i działań profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży.
2. Podniesienie kompetencji wychowawczych rodziców, nauczycieli i pedagogów.
3. Upowszechnianie metod edukacji publicznej podnoszących wiedzę o szkodliwości nadużywania alkoholu oraz możliwościach uzyskania wsparcia.
4. Organizowanie warunków pierwszego kontaktu dla osób uzależnionych i współuzależnionych.
5. Wzmacnianie kompetencji zawodowych realizatorów gminnego Programu.
6. Wspieranie działań zapewniających utrzymanie abstynencji oraz działań związanych z reintegracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu.
7. Wspieranie i udzielanie pomocy instytucjom i organizacjom prowadzącym działalność profilaktyczną poprzez organizowanie różnorodnych form pracy edukacyjnej, opiekuńczo-wychowawczej, aktywizującej, w szczególności wśród dzieci i młodzieży oraz w rodzinach.

8. Zwiększenie skuteczności podejmowanych działań kontrolnych i interwencyjnych w stosunku do podmiotów prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych.
9. Wspieranie alternatywnych metod spędzania wolnego czasu przez dzieci i młodzież.
10. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu oraz dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem od narkotyków i środków psychoaktywnych.
11. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2024 rok określa ogólne założenia organizacyjne i formy działania służące osiągnięciu powyższych celów.

11.4. Ochrona zdrowia

ZDROWIE - Brudzeński Zakład Opieki Zdrowotnej Sp. z o.o. jest podmiotem leczniczym w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz.U.2023.,991 t.j.) został utworzony przez Gminę Brudzeń Duży z przekształcenia SP ZOZ w Brudzeniu Dużym w Spółkę z 100% udziałem Gminy.

Miejscem udzielania świadczeń zdrowotnych jest siedziba Spółki:

ul. Jana Pawła II 2, 09-414 Brudzeń Duży;

Filia Sikórz: Sikórz 84, 09-413 Sikórz;

Filia Siecień: Siecień 134, 09-413 Sikórz.

Świadczenia zdrowotne są realizowane w ramach wizyt ambulatoryjnych w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej, leczenia stomatologicznego, ambulatoryjnej opieki specjalistycznej oraz wizyt domowych w podstawowej opiece zdrowotnej i pielęgniarstwie opiece długoterminowej w godzinach pracy poszczególnych komórek organizacyjnych.

Celem Spółki jest udzielanie ambulatoryjnych świadczeń zdrowotnych oraz promocja zdrowia.

Zadaniem Spółki są działania służące zachowaniu, ratowaniu, przywracaniu lub poprawie zdrowia oraz inne działania medyczne wynikające z procesu leczenia lub przepisów odrębnych regulujących zasady ich wykonywania. Promocja zdrowia jako działania umożliwiające poszczególnym osobom i społeczności zwiększanie kontroli nad czynnikami warunkującymi stan zdrowia i przez to jego poprawę, promowanie zdrowego stylu życia oraz środowiskowych i indywidualnych czynników sprzyjających zdrowiu.

Spółka świadczy ambulatoryjne świadczenia zdrowotne w następujących zakresach:

- podstawowa opieka zdrowotna
 - świadczenia lekarza poz,
 - świadczenia pielęgniarki poz,
 - świadczenia położnej poz,
 - świadczenia pielęgniarki medycyny szkolnej,
 - program profilaktyki chorób układu krążenia,
 - program profilaktyki raka szyjki macicy,

- opieka koordynowana w poz w dziedzinach: kardiologii, diabetologii, pulmonologii, endokrynologii,
- leczenie stomatologiczne
- świadczenia ogólnostomatologiczne;
- świadczenia stomatologiczne dla dzieci i młodzieży do 18 r. ż.;
- świadczenia w zakresie ortodoncji;
- pielęgniarska opieka długoterminowa domowa,
- ambulatoryjna opieka specjalistyczna,
- świadczenia otolaryngologii,
- świadczenia neurologii,
- świadczenia chirurgii dziecięcej,
- świadczenia kardiologii,
- świadczenia ginekologiczno-położnicze,
- świadczenia z dziedziny leczenia bólu.

Zdrowie – Brudzeński Zakład Opieki Zdrowotnej udziela świadczeń zdrowotnych finansowanych z środków publicznych ubezpieczonym oraz innym osobom uprawnionym do tych świadczeń na podstawie odrębnych przepisów nieodpłatnie.

Zdrowie – Brudzeński Zakład Opieki zdrowotnej świadczy usługi dla 5336 pacjentów, w tym 142 podopiecznych Domu Pomocy Społecznej w Brwilnie. Opiekę lekarską zapewniają: lekarze rodzinni, pediatrzy, lekarze chorób wewnętrznych, chirurg dziecięcy, kardiolog, urolog, lekarz medycyny ogólnej, pulmonolog, endokrynolog

Liczba pacjentów korzystających z usług zakładu w roku 2023 wynosiła w ramach:

- POZ (podstawowej opieki zdrowotnej) liczba pacjentów 5336, a liczba udzielonych świadczeń 31124;
- AOS (ambulatoryjnej opieki specjalistycznej) liczba pacjentów 1111, a liczba udzielonych świadczeń 2702;
- Stomatologii liczba pacjentów 1659, a liczba udzielonych świadczeń 11868.

W 2023 r. udzielono 31124 porad, które dotyczyły najczęściej przeziębień, zakażeń górnych dróg oddechowych i samoistnego ciśnienia tętniczego, w tym 126 teleporad.

Świadczenia podstawowej opieki zdrowotnej wykonywane są w godzinach pracy:

Przychodni Brudzeń Duży: pon.-pt. 8:00- 18:00;

Filii Sikórz: pon.-pt. 8:00- 12:00;

Filii Siecień: pon.-pt. 8:00- 12:00.

Opieka przez pielęgniarkę środowiska nauczania i wychowania sprawowana jest w szkołach:

- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Brudzeniu Dużym, 09-414 Brudzeń Duży, ul. Płocka 12;
- Szkoła Podstawowa w Siecieniu, Siecień 84, 09-411 Biała;
- Szkoła Podstawowa im. Gustawa Zielińskiego w Sikorzu Sikórz 85, 09-411 Biała;
- Szkoła Podstawowa w Maszewie Dużym, ul. Szkolna 14, 09-400 Maszewo Duże.

Opiekę stomatologiczną na terenie gminy w strukturze Zdrowie – Brudzeński Zakład Opieki zdrowotnej zapewniało dwóch lekarzy w:

- Poradni stomatologicznej w Przychodni w Brudzeniu Dużym:

- świadczenia ogólnie stomatologiczne;
- świadczenia ogólnostomatologiczne dla dzieci i młodzieży do 18 r.ż.;
- świadczenia ogólnostomatologiczne udzielane uczniom do 18 roku życia;
- Poradnia stomatologiczna w Filii Siecień
- świadczenia ogólnostomatologiczne;
- świadczenia ogólnostomatologiczne udzielane uczniom do 18 roku życia.

Również w Przychodni Brudzeniu Dużym działała Poradnia ortodontyczna dla dzieci i młodzieży.

W Zdrowie – Brudzeński Zakład Opieki Zdrowotnej na podstawie zawartej z Narodowym Funduszem Zdrowia umowy funkcjonują następujące poradnie specjalistyczne:

- Poradnia Otolaryngologiczna,
- Poradnia Neurologiczna,
- Poradnia Leczenia Bólu.

Rejestracja pacjentów do ww. poradni oraz lekarza podstawowej opieki zdrowotnej odbywa się codziennie w godzinach od 8.00 do 18.00 osobiście, telefonicznie lub przez osoby trzecie.

Zdrowie - Brudzeński Zakład Opieki Zdrowotnej realizował programy profilaktyczne i zdrowotne finansowane w ramach kontraktu z NFZ:
profilaktyka chorób układu krążenia,
szczepienia ochronne,
program profilaktyki raka szyjki macicy.

Placówka posiada certyfikat ISO 9001:2015 na świadczenie usług stomatologicznych w zakresie leczenia ogólnostomatologicznego i ortodoncji; świadczenia ambulatoryjnej opieki specjalistycznej w zakresie otolaryngologii, neurologii, urologii, kardiologii, ginekologii; świadczenia pielęgniarskiej opieki długoterminowej domowej.

W roku 2023 zostało zrealizowane Przedsięwzięcie pn. „Wdrożenie wybranych standardów dostępności POZ w ZDROWIE-BRUDZEŃSKI ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ sp. z o.o.” na łączną wartość projektu: 719.621,85 zł. Dzięki temu dofinansowaniu Przychodnia w Brudzeniu Dużym została dostosowana do standardów dostępności poprzez wyposażenie jej w sprzęt medyczny, rozbudowę systemu IT (e-rejestracja, e-porada), podniesienie wiedzy personelu z zakresu komunikacji z osobami o szczególnych potrzebach oraz przystosowanie obiektu dla osób z niepełnosprawnością.

Ponadto pozyskano sprzęt komputerowy, biurowy w programie „Integracja Placówki POZ z e-Gabinet+” w projekcie pn. „Wdrożenie e-usług w placówkach POZ i ich integracja z systemem e-zdrowia z wykorzystaniem narzędzia centralnego. Dotyczy to Przychodni Brudzeń Duży, Filii Siecień oraz Filii Sikórz. W ramach w/w projektu otrzymaliśmy darowiznę w postaci sprzętu na łączną kwotę 222 138 zł.

We wrześniu 2023 r. przystąpiliśmy do opieki koordynowanej w poz w dziedzinach: endokrynologia, kardiologia, diabetologia, pulmonologia dzięki przystąpieniu przez spółkę do w/w opieki pacjenci zapisani do poz bezpłatnie mogą korzystać z następujących badań: EKG wysiłkowe, Holter EKG, Holter RR, USG Doppler tętnic szyjnych, USG Doppler żył i tętnic kończyn, Echo serca, badań spirometrycznych, biopsji aspiracyjnej, dodatkowych badań laboratoryjnych oraz konsultacji kardiologicznych, diabetologicznych, endokrynologicznych, pulmonologicznych, konsultacji z dietetykiem w Przychodni Brudzeń Duży .

W czerwcu 2023 r. zawarliśmy z Narodowym Funduszem Zdrowia Mazowiecki Oddział Wojewódzki w Warszawie nowy kontrakt w zakresie Leczenia bólu.

12. DZIAŁALNOŚĆ GMINNEGO PRZEDSIĘBIORSTWA KOMUNALNEGO BRUDZEŃ DUŻY SP. Z O.O.

Zadania własne gminy w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków jest realizowane poprzez Gminne Przedsiębiorstwo Komunalne Spółka z o.o., dla którego od dnia 1 kwietnia 2020 r. Gmina Brudzeń Duży jest jedynym właścicielem.

Przedsiębiorstwo powyższe zadania wykonuje na podstawie zezwolenia wydanego w dniu 11 marca 2020 r. przez Wójta Gminy Brudzeń Duży.

Działalność Spółki prowadzona jest zgodnie z ustawą Kodeks Spółek Handlowych, ustawą Prawo Wodne, ustawą o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i odprowadzaniu ścieków, Prawo ochrony środowiska a także innymi aktami prawnymi m.in. rozporządzeniem Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej w sprawie określania taryf, wzoru wniosków o zatwierdzenie taryf oraz warunków rozliczeń za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków.

Podstawową działalnością Spółki są usługi wodociągowe i kanalizacyjne, które Spółka realizuje zgodnie z ustawą z dnia 7 czerwca 2001r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków na terenie gminy Brudzeń Duży.

Celem działania Spółki jest:

- Zapewnienie sprawności posiadanych urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych do realizacji dostaw wody w wymaganej ilości i pod odpowiednim ciśnieniem oraz dostaw wody i odprowadzania ścieków w sposób ciągły i niezawodny,
- Zapewnienie należytej jakości dostarczanej wody i odprowadzanych ścieków określonych w obowiązujących przepisach i pozwoleniach oraz w odpowiedni sposób monitorowania parametrów jakości, zadowalający odbiorców usług,
- Rozwój przedsiębiorstwa poprzez uzgadnianie i realizację wspólnej polityki inwestycyjnej określonej w wieloletnich planach rozwoju i modernizacji,
- Racjonalne gospodarowanie powierzonymi zasobami wodnymi,
- Ochrona środowiska, szczególnie w zakresie prowadzonej działalności gospodarczej,
- Osiąganie niezbędnych przychodów zabezpieczających pokrycie wydatków na eksploatację, utrzymanie i rozwój systemów wodociągowo-kanalizacyjnych,
- Ochronę interesów odbiorców usług, m.in. poprzez ograniczanie kosztów działalności Spółki, odpowiednią politykę taryfową,
- Rozwój usług zewnętrznych mających na celu wykorzystanie potencjału technicznego Spółki, których celem jest osiągnięcie zysku i zmniejszanie kosztów działalności podstawowej.

W roku 2023r. Spółka obsługiwała 2 615 odbiorców wody (wzrost o 36 przyłączy), natomiast odczytu poboru wody inkasentki dokonują w 2 866 punktach. Zmniejszeniu o 15 uległa liczba nowo wybudowanych przyłączy wodociągowych w stosunku do roku 2022. Ścieki są odbierane z 570 gospodarstw domowych i firm (wzrost o 17), i był on spowodowany rozbudową sieci kanalizacyjnej w Brudzeniu Dużym.

I tak w roku 2023 przybyło w gminie 53 przyłączy, w tym do sieci wodociągowej 36, do sieci kanalizacyjnej 17.

- 10 przyłączy pobierających wodę z SUW w Brudzeniu Dużym
- 13 przyłączy pobierających wodę z SUW w Karwosiekach Cholewiczach
- 13 przyłączy pobierających wodę z SUW w Siecieniu
- 10 przyłączy kanalizacyjnych w Brudzeniu Dużym

- 7 przyłączy kanalizacyjnych w Siecieniu.

Woda mieszkańcom Gminy i przedsiębiorcom jest dostarczana, po jej uzdatnieniu i uzyskaniu wymaganych parametrów mikrobiologicznych i fizykochemicznych, z trzech stacji uzdatniania wody, będących własnością Gminy Brudzeń Duży.

Roczna produkcja wody w roku 2023r. wyniosła **467 003 m³**, i zwiększyła się w stosunku do roku 2022 o **29 141 m³**.

Woda po uzdatnieniu wtłoczona do sieci wyniosła **455628 m³**.

Sprzedaż wody w roku 2023r. wyniosła **301 488 m³** i uległa nieznacznemu zwiększeniu o **7 235 m³** w stosunku do roku 2022. Straty wody kształtowały się na poziomie **151 020 m³** i uległy zwiększeniu o **9 397 m³**, w stosunku do roku 2022.

- Ujęcie wód podziemnych na **Stacji Uzdatniania Wody w Brudzeniu Dużym** jest usytuowane na działce w centrum Brudzenia. Pobór wód odbywa się ze studni głębinowych Nr 3 i 4 A i 5 z utworów czwartorzędowych. Roczna produkcja wody roku 2023 wyniosła **170 602 m³**. Stacja Uzdatniania Wody w Brudzeniu Dużym z uwagi, że jest po modernizacji nie wymaga żadnych napraw. W 2023 r. dla pracownika obsługującego stację zakupiono meble biurowe oraz wyposażenie sanitarne. W kolejnym wolnym pomieszczeniu zorganizowano magazyn na materiały i narzędzia. Budynek Stacji i pomieszczenie agregatu prądotwórczego mają założony system alarmowy.
- Ujęcie wód podziemnych na **Stacji Uzdatniania Wody w m. Karwosieki Cholewice**, usytuowane na działkach nr 873/3 i 92/2. Pobór wód odbywa się z wykorzystaniem czterech studni głębinowych, oznaczonych numerami 1,2,3,4. Roczna produkcja wody w roku 2023 wyniosła – **171 265 m³**. Na terenie stacji w roku 2023r. zakończono budowę nowego zbiornika wody. Obiekty Stacji Uzdatniania Wody wymagały remontu. W związku z powyższym zrealizowano następujące prace: wymieniono stolarkę okienną i drzwiową, naprawiono przeciekający dach budynku, wykonano obróbki blacharskie przy starej studni oraz ułożono z płyt betonowych dojazd do studni nr 3. Pomieszczenie budynku stacji oraz orurowanie zostały pomalowane we własnym zakresie. Dodatkowo w nowym zbiorniku zamontowano sondę wraz z oprogramowaniem do określania poziomu wody. Łączny koszt w/w zadań wyniósł 22 600,00 zł netto.
- Ujęcie wód podziemnych na **Stacji Uzdatniania Wody w Siecieniu** jest usytuowane na działce nr 216/11. Pobór wód odbywa się z wykorzystaniem dwóch studni głębinowych o numerach 2 i 3. Roczna produkcja wody w roku 2022 wyniosła – **12 136 m³**

Na terenie SUW w Siecieniu na bieżąco dokonywano drobnych napraw oraz wymiany starych urządzeń tj. 11 zasuw i wodomierza pomiarowego DN 100L.

Na Stacjach Uzdatniania Wody w roku 2023 odnotowano 1 awarię.

Na terenie Gminy Brudzeń Duży zlokalizowane są dwie oczyszczalnie ścieków.

- **Oczyszczalnia Ścieków w Bądkowie Kościelnym**- odprowadzanie ścieków odbywa się z oczyszczalni ścieków typu BIO C150, zlokalizowanej na działce nr 152/1, do wód rzeki Skrwy Prawej w km 27+610 jej biegu. Dopuszczalna ilość ścieków oczyszczonych w oczyszczalni wg pozwolenia wodnoprawnego to $Q^{sr.dob}=150,0 \text{ m}^3/\text{d}$.

- **Oczyszczalnia Ścieków w Siecieniu** – odprowadzanie ścieków odbywa się z oczyszczalni ścieków mechaniczno-biologicznej zlokalizowanej na działce nr 166/168, 166/170, 419/1. Dopuszczalna dobową ilość ścieków oczyszczonych w oczyszczalni wg pozwolenia wodnoprawnego to $Q^{sr.dob} = 80,0 \text{ m}^3/\text{d}$.

W roku 2023 na oczyszczalni odnotowano dwie awarie (wypięcie pomp), które usunięto we własnym zakresie.

Dla Przepompowni ścieków PS1 i PS2 w roku 2023 wykonano system powiadamiania telefonicznego (sms) o przekroczonych poziomach ścieków- koszt 5000,00 zł.

W roku 2023r Gminne Przedsiębiorstwo Komunalne na sieciach wodno-kanalizacyjnych odnotowało 21 awarii:

- na sieci wodociągowej -4 ,
- na przyłączach wodociągowych -15
- na sieci kanalizacyjnej- 2.

Plan rzeczowo-finansowy Spółki na rok 2023 zakładał:

- wymianę 400 wodomierzy- wymieniono 477 wodomierzy, głównie na terenie Brudzenia Małego, Bądkowa Kościelnego, Siecienia i części Sikorza- koszt zakupu wodomierzy wyniósł 43 840,00 zł netto. Nowe wodomierze są przystosowane do odczytu zdalnego.
- wymianę 20 hydrantów -wymieniono 22 hydranty w miejscowościach: Brudzeń Duży, Brudzeń Mały, Parzeń, Murzynowo, Myśliborzyce, Sobowo, Parzeń Janówek, Siecień, Bądkowo Jeziorne, Karwosieki Noskowice – koszt wymiany wyniósł 56 760,00 zł.
- wymieniono 2 zasuwy na sieci wodociągowej koszt 1862,00 zł.

Na powyższe zadania modernizacyjne na sieci wodociągowej wydatkowano z przychodów Spółki kwotę 102 462,00 zł. netto.

W omawianym roku Spółka sporządziła i uzgodniła następujące dokumenty:

- sporządziła 68 warunków technicznych przyłączenia do sieci wodno-kanalizacyjnej,
- sporządziła 36 warunków technicznych montażu podlicznika do pomiaru ilości wody bezpowrotnie zużytej,
- wydano 22 zapewnienia dostawy wody
- uzgodniono 44 projekty techniczne

Co roku Spółka stara się doposażyć ekipę konserwatorów w nowe urządzenia, aby sprawniej pod względem technicznym realizować zadania. W roku 2023 na wyposażenie Spółki zakupiono następujące urządzenia:

- Stopa wibrująca Mikasa – koszt 7755,28 zł
- Zadymiarz kanałowa- koszt 4699,00 zł
- Zamrażarka do rur FRIGO - koszt 4633,33 zł

Posiadając własną zadymiarzkę kanałową Spółka podjęła czynności kontrolne przestrzegania zakazu wprowadzania wód opadowych i wód drenażowych do kanalizacji sanitarnej na terenie Brudzenia Dużego i Siecienia. Przeprowadzone kontrole w części potwierdziły przypadki nieprawidłowego sposobu odprowadzania wód deszczowych. Podobne działania kontrolne realizowane będą w roku 2024 i latach następnych.

Spółka ma zakończone prace związane z inwentaryzacją hydrantów na terenie Gminy Brudzeń Duży. Ze zgromadzonej dokumentacji inwentaryzacyjnej wynika, że na koniec 2023 roku zlokalizowanych było 645 hydrantów w tym 15 nowych. Niesprawne technicznie hydranty podlegają systematycznej, co rocznej wymianie. W pierwszej kolejności wymieniane są hydranty z terenu funkcjonowaniu SUW Siecień.

Spółka podejmuje się również nowych zadań polegających na budowie sieci wodociągowej i świadczeniu usług zewnętrznych dla osób fizycznych. I tak w omawianym okresie zrealizowaliśmy trzy zadania inwestycyjne na zlecenie Gminy:

- Budowa sieci wodociągowej o długości 262m w miejscowości Siecień
- Przebudowa sieci wodociągowej o długości 62,29m w ul. Wrzosowej w Brudzeniu
- Budowa sieci wodociągowej o długości 118m w Sikorzu.
- Wykonano 19 przyłączy na rzecz osób fizycznych.

Wysokość cen i opłat abonamentowych w roku 2023

Od 03.02.2023r. obowiązywały nowe stawki zgodnie z Taryfą WA.RZT.70.289.2021/7 zatwierdzoną przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie w Warszawie. Poniższa tabela prezentuje ceny/stawki opłat wody, opłaty abonamentowej za wodę i ścieki.

Tabela 43. Wysokość opłat za wodę i ścieki.

Wyszczególnienie	Jedn. miary	Wielkość cen i stawek opłat / opłaty abonamentowej
Woda		
Gospodarstwa domowe pobierające wodę na cele socjalno-bytowe	zł/m ³	3,69 zł/5,44 zł
Przedsiębiorcy wykorzystujący wodę do celów związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej	zł/m ³	3,74 zł/5,44 zł
Gospodarstwa domowe pobierające wodę na cele socjalno-bytowe - ryczałtowo	zł/m ³	3,69 zł/4,23 zł
Cele ppoż. wynikające z art. 22	zł/m ³	3,70 zł/5,45 zł
Ścieki		
Gospodarstwa domowe odprowadzające ścieki bytowe	zł/m ³	7,09 zł/4,47 zł
Podmioty gospodarcze odprowadzające ścieki komunalne	zł/m ³	7,21 zł/4,47 zł
Podmioty gospodarcze odprowadzające ścieki przemysłowe	zł/m ³	7,21zł/4,47 zł

Zadania przypisane Spółce realizowane są przez zespół składający się z ośmiu pracowników: czterech konserwatorów w tym brygadzystą, pracownika obsługi klienta, dwie inkasentki i osobę zarządzającą Spółką.

Spółka stara się na bieżąco reagować na wszelkie zgłaszane przez mieszkańców uwagi i sygnały jak również sprawnie i kompetentnie załatwiać sprawy związane z wydawaniem i opiniowaniem dokumentacji.

Sporządziła:

Maria Agnieszka Maraszek Sekretarz Gminy Brudzeń Duży we współpracy z pracownikami Urzędu Gminy Brudzeń Duży oraz kierownikami jednostek organizacyjnych gminy.

Zatwierdził:

Michał Twardy Wójt Gminy Brudzeń Duży